

bustibil, ci de o linie de uni-re între micro și macrocosmos, între lumea particulelor elementare și cea a elementelor. În scoarța terestră, din 100 de atomi, 16 sînt de hidrogen, deși acest gaz ușor nu se găsește, practic, niciodată în stare liberă. Hidrogenul este omniprezent în măsura în care el intră în compoziția apei, mineralelor, petrolului, țesuturilor ființelor vii. Se poate afirma că noi trăim într-un univers de hidrogen. Fără acest gaz universal, Soarele s-ar stinge, oceanele s-ar evaporă, orice formă de viață ar dispărea. Cu siguranță, natura a ridicat, cu bună știință, pretenții asupra celui mai simplu dintre elemente pentru a face din el carburantul și materialul de construcție universal.

Și iată că umanitatea, care, de-a lungul istoriei sale, s-a mulțumit cu rămășițe ale energiei metamorfozate a Soarelui, se află în pragul unei noi ere. Ne pregătim să imblinzim inepuizabilul ocean energetic al Universului. Aceasta nu va fi doar un pas pe calea progresului tehnic, ci o adevărată revoluție tehnico-științifică, mult mai importantă decît îmbucuirea vaporilor cu electricitatea și a electrității cu atomul.

Să vedem în ce măsură hidrogenul corespunde noțiunii noastre de ideal. Știm deja că rezervele sale sînt nelimitate. În Univers, el este elementul cel mai răspîndit. Pe Pămînt, el poate fi extras din apa obișnuită. Dintre toți carburanții cunoscuți, el este cel mai bogat în energie.

Hidrogenul poate fi foarte ușor captat și transportat. Pentru aceasta pot fi folosite gazoductele obișnuite, puțin perfecționate, datorită greutateii excepțional de reduse a acestui gaz și proprietăților sale explozive. El poate fi transportat sub formă lichidă de la locul de producere la locul de consum. Estimări fondate pe prețurile actuale atestă că transportul hidrogenului printr-un gazoduct de 500 km va costa de opt ori mai puțin decît transportul unei cantități echivalente, din punct de vedere energetic, cu electricitatea. Dacă este cazul, energia hidrogenului poate fi transformată, în mod eficace (cu un coeficient de randament de 70—80 la sută), în electricitate cu ajutorul elementelor combustibile electrochimice existente. Spre deosebire de electritate, hidrogenul poate fi introdus în rezervoare imense, între care și rezervoarele naturale subterane. Deși tehnologia conservării mai trebuie perfecționată, problema este, în principiu, rezolvabilă.

Și, în sfîrșit, hidrogenul este un combustibil care nu poluează mediul înconjurător. Practic, singurul produs al combustiei sale este apa. Ceea ce creează un circuit complet, un proces ideal, de altfel adesea realizat în atmosfera terestră sub efectul razelor cosmice.

De unde și interesul în con-

tinuă creștere pentru problema hidrogenului. Din ce în ce mai multe conferințe înscrise această problemă pe ordinea lor de zi. Numeroase colective științifice și industriale se străduiesc astăzi să realizeze propulsoare cu hidrogen, pentru a lua locul motoarelor cu benzină, sau să adapteze aparatele — automobile sau aeronautice — la aprovizionarea cu hidrogen.

Potrivit opiniei academici- nului Vladimir Struminski, hidrogenul ar putea fi folosit pe scară largă de toate mijloacele de transport, cît și pentru încălzirea orașelor, producerea de electricitate, în industriile siderurgică și chimică. Fără îndoială că aceasta comportă dificultăți. Utilizarea hidrogenului lichid în transporturi, de exemplu, necesită o mărire de trei ori a rezervoarelor. Pentru a conserva acest gaz, extrem de sensibil la temperaturi înalte, vor fi necesare mijloace extraordinar de eficace de izolare termică. Dar, acestea sînt probleme pur tehnologice, perfect realizabile. Astfel, izolarea prin vid se practică deja în diferite țări și garantează conservarea durabilă a hidrogenului lichid în rezervoarele camioanelor și autobuzelor.

În 1968, Institutul de mecanică teoretică și aplicată al Secției siberiene din cadrul Academiei de științe a U.R.S.S., sub conducerea academici- nului Struminski, a procedat la experiențe comparate de propulsare a automobilului GAZ-652 cu benzină și hidrogen. În 1969, încercări similare au fost efectuate de dr. R. Chapel de la Universitatea din Oklahoma, din Statele Unite. Cele două grupuri de cercetători au ajuns la concluzia că propulsoarele obișnuite funcționează perfect cu hidrogen, că randamentul lor se mărește atunci cînd gradul de încălzire scade.

În 1972, a fost organizat în Statele Unite un concurs automobilistic. 63 de mașini, care utilizau carburanți diverși, au suferit teste de puritate a gazelor de eșapament. Automobilul „Volkswagen” cu hidrogen a ocupat primul loc. Gazele sale de eșapament erau mai curate decît aerul orașului aspirat de carburatori!

Experiențele de folosire a hidrogenului în calitate de carburant în aviație au dovedit că gradul său ridicat de calorii va permite realizarea avioanelor de călători și de transport, putînd dezvolta o viteză supersonică de 10 pînă la 12 mii de kilometri pe oră. În plus, va fi posibilă reducerea greutateii aparatelor la decolare și, implicit, creșterea încercăturii comerciale...

Carburantul ideal există deci. Nu se mai pune decît problema extragerii lui cît mai ușor posibil, precum și organizarea producerii sale eficace și economice. La ora actuală, în principal, se extrage hidrogen din combusti-

bili cu hidrocarburi prin procedee chimice. În ce privește metoda industrială de recuperare a hidrogenului pornind de la apă, adică de la electroliză, care descompune apa în hidrogen și oxigen cu ajutorul curentului electric, aceasta este simplă dar foarte costisitoare și nu este utilizată decît pe scară foarte redusă.

În ultimul timp, se studiază un alt mijloc, poate cel mai promițător, de producere a hidrogenului cu ajutorul plantelor și al Soarelui. Acest proces, denumit „fotohidrogen” și care urmează să fie realizat în cursul următorilor cinci ani, a fost pus la punct de Institutul de fotosinteză al Academiei de științe a U.R.S.S. de la Pustcino, în colaborare cu facultățile de biologie și chimie de la Universitatea din Moscova.

Ideea generală constă în utilizarea, pentru obținerea hidrogenului, a procesului de fotosinteză, vechi de milioane de ani de evoluție, prin intermediul căruia plantele transformă lumina Soarelui în materii organice: zahăr, albumină, hidrat de carbon. Foarte sumar, iată cum se prezintă modelul. Sisteme vegetale sau bacterii minuțios alese și ordonate, folosind energia solară, vor extrage în mod natural hidrogenul din apă și, ca produs subsidiar, oxigenul.

Acest proiect nu ține de „science-fiction”, ci se sprijină pe o solidă bază științifică. Mai mult încă, el începe să fie realizat într-un ritm impetuos. Prima conferință unde a fost examinată folosirea proceselor biologice, în-deosebi cele ale fotosintezei, pentru obținerea combustibililor, s-a desfășurat în octombrie 1972 în Statele Unite, la Universitatea din Tennessee, în prezența a aproximativ 50 de persoane. Au fost studiate diverse posibilități, dar atenția a fost concentrată în-deosebi pe „variante hidrogenă”. Peste mai puțin de un an, o a doua conferință a avut loc (în luna septembrie 1973, în Maryland) unde specialiștii au confirmat că această metodă de obținere a hidrogenului se va putea dovedi valabilă. Atunci au fost formulate sarcinile prioritare legate de studiul subtilităților mecanismului și proceselor chimice ale fotosintezei naturale.

Au trecut mai puțin de doi ani și se poate afirma că ideea este realizabilă. Primele modele, încă rudimentare, dar efective, au fost puse la punct pentru obținerea „fotohidrogenului”.

La aceasta au contribuit două împrejurări — afirmă Viaceslav Evstigneev, doctor în biologie, director al Institutului de fotosinteză din cadrul Academiei de științe a U.R.S.S., unul din autorii proiectului „fotohidrogen”. Mai întîi, progresul realizat în studierea fotosintezei, ceea ce a permis degajarea noțiunilor fundamentale asupra mecanismului molecular de transformare a energiei solare în

sisteme vii fotosintetice. Vor fi necesare eforturi considerabile pentru elucidarea a numeroase detalii ale acestui ansamblu de reacții, dar cunoștințele deja acumulate permit ca transformarea materiilor prin fotosinteză naturală să fie orientată către producerea de hidrogen molecular plecînd de la elementul apă. Succese nu mai puțin importante au fost obținute în studiul catalizei biologice și chimice, ceea ce a permis obținerea de materii indispensabile pentru accelerarea și creșterea efectului reacțiilor care participă la producerea hidrogenului. În afară de obiectivele propriu-zis științifice, mai avem de pus la punct tehnologia: a împiedica îmbătrînirea producătorilor vii, celule vegetale și enzime, prezervarea activității lor pe o perioadă cît mai îndelungată. În alți termeni, trebuie nu numai să studiem și să stăpînim procesul natural, dar și să-l ameliorăm.

La Institutul de fotosinteză se selecționează, se cultivă și se purifică prin procedee chimice și fizice masa de bacterii și de alge, se studiază și se perfecționează biocatalizatorii sau se hidrogenează. Îndeosebi, grupul condus de Ivan Gogotov a reușit să prelungească activitatea unei enzime puternice de la cîteva ore la cîteva luni și să o facă refractară la temperaturi mergînd de la 70 pînă la 80 de grade. Or, în condiții naturale, o albumină „se alterează” cînd temperatura depășește 40 de grade...

Savanții au calculat că, dacă se creează într-un deșert, sau în orice altă regiune unde zilele cu soare sînt numeroase, o suprafață de apă artificială cu o întindere de 140 kilometri pe 140, și dacă se cultivă clorele sau orice altă algă unicelulară, adăugînd bacterii producătoare de hidrogen activă, și dacă se reușește să se „stringă recolta de hidrogen”, aceasta va ajunge pentru acoperirea necesităților de energie ale Uniunii Sovietice. Lărgind pînă la cîteva mii de kilometri suprafața de producere a fotohidrogenului, poate fi aprovizionată cu energie populația globului. În principiu, aceasta nu este „science-fiction”, ci un viitor perfect realizabil.

Odinioară, lumea vegetală ne-a dăruit atmosfera cu oxigen. Nu ne trebuie multă imaginație pentru a ne reprezenta instalațiile producătoare de hidrogen, nu numai pe stații cosmice orbitale, dar și pe planetele moarte ale sistemului solar. În condițiile frigului cosmic, hidrogenul comprimat pînă la starea metalică compactă va deveni un excelent acumulator de energie. Ca supliment, vom avea produsul subsidiar: hidrogenul pur extras din apă. Cine știe, poate că geniul uman, descoperind combustibilul universal și etern, va dăruia atmosferă și viață unor lumi îndepărtate...

(Din *Novoe Vremea*)

„Le nouvel économiste“

COMERTUL CU ARME — SINGURUL NEAFECTAT DE CRIZĂ

DACĂ astăzi există un comerț care nu este afectat de criză, este cel cu arme. Potrivit Institutului de cercetări internaționale din Stockholm, vânzările de arme ale țărilor industrializate au crescut cu 40 la sută în 1974, și totul îndreptățește să se creadă că plafonul din 1974 (40 de miliarde dolari) a fost atins și chiar depășit la sfârșitul anului 1975. Este o performanță, când te gîndești că cifra de afaceri a grupului Exxon, prima corporație transnațională pe plan mondial, a atins 31,6 miliarde dolari în 1974.

Cu toate că nu acoperă decît o zecime din această piață, Franța este din 1971 al treilea furnizor mondial. Producind ea însăși majoritatea părților materialelor și sistemelor de arme care îi sînt necesare, Franța este în măsură să propună „în scopuri defensive“ o întreagă gamă de arme aeriene, maritime și terestre de calitate: armamente moderne complexe, a căror producție nu este realizată decît de cîteva țări, armamente „clasice“ grele (tancuri, tunuri autopurtate etc.), arme ușoare.

În Franța, contrar unei opinii adesea răspindite, producția armelor nu aparține unor arsenale sau instituții de stat, dependente de Delegația ministerială pentru armament (D.M.A.). În producția realizată de instituțiile particulare figurează nu numai avioanele produse de societatea Dassault-Breguet, rachetele Matra, radarurile Thomson-C.S.F. sau vehiculele blindate Panhard-Levassor, dar, de asemenea, turelele A.M.X. produse de Creusot-Loire, armele ușoare Manurhin, munițiile Luchaire sau corvetele Construcțiilor din Normandia (C.M.N.-Amiot) etc.

În realitate, întreprinderile D.M.A. nu construiesc decît 20 la sută din materialul militar realizat în Franța (tunuri și alte sisteme de arme clasice esențiale sau submarine nucleare) și întreprinderile naționale — inclusiv C.E.A. — 30 la sută. Industria particulară realizează, deci, în ce o privește, 50 la sută, dar statutul său nu-i dă mină liberă pentru a face comerț așa cum vrea ea. În Franța, vânzările de arme se subordonează Comisiei interministeriale de exporturi de materiale de război, care se reunește la perioade de 15 zile și hotărâște nu numai vânzările, dar, de asemenea, prospecțiunile și oportunitatea negocierii cu o țară sau alta.

În 1974, comenzile din străinătate și garanțate de această comisie, prezidată de secretarul general al Apărării Naționale, au atins cifra-record de 19 743 milioane franci (dintre care 8,7 la sută acordate de partenerii noștri din C.E.E., 21 la sută de țările din zona francului și 2,4 la sută din Statele Unite, care au optat pentru sistemul de arme Roland). În primele șase luni

ale anului 1975, comenzile primite s-au ridicat la 10 375 milioane franci, cu o creștere de 36 la sută, față de perioada corespunzătoare din 1974.

Exportul, foarte substanțial, în ciuda „loviturilor dure“ (de genul afacerii F-16 sau cumpărarea de către Grecia a patru submarine din Germania federală) se va menține oare ?

Doi factori ne îndeamnă să credem că nu va putea fi astfel :

— tergiversările autorităților publice în ce privește operațiunile majore, ca în cazul avionului de luptă al viitorului sau al portavioanelor aparținînd marinei ;

— concurența, din ce în ce mai mare, nu numai din partea Statelor Unite (unde toate contractele importante de vânzare sînt supuse aprobării Congresului, în general foarte sensibil la oportunitatea pentru industria americană de a face „business“), dar, de asemenea, și din partea Germaniei federale.

În R.F.G., unde comerțul cu arme, supus controlului Consiliului federal de securitate (prezidat de cancelar), nu este autorizat decît cu țările aparținînd N.A.T.O., sau considerate sigure (ca Australia), este pe punctul de a se opera o revizuire fundamentală. În anturajul ministrului apărării, se avansează ideea că reglementarea aplicată exporturilor de arme este depășită și că ar trebui modificată. „Industria noas-

tră (un potențial de 200 000 de persoane, repartizate într-un mare număr de firme, dintre care nici una nu este într-adevăr specializată) ar putea să exporte atît cît ar vrea, dacă ar avea dreptul s-o facă“, afirmă unii industriași de dincolo de Rin.

Este adevărat că industria vest-germană deține cîteva atuuri serioase : tancul „Leopard“ al firmei Krauss-Maffei (filială a Flick), elicopterul antitanc „B.O.-115“ al M.B.B., submarinele de la 450 la 1 000 de tone ale șantierelor din Emden și Kiel, dintre care un anumit număr au fost, de altfel, livrate în piese și asamblate în Indonezia sau în altă parte. Este o formulă asemănătoare aceleia care a fost studiată pentru a asambla în Italia tancurile „Leopard“, rebotezate, pentru circumstanță, „Leopardinos“, deoarece această țară nu impune nici o restricție importului armelor de război (parteneri ai Krauss-Maffei : Oto Melara și Fiat). Definirea unei noi doctrine poate să ajute industria germană. În orice caz, va crește ponderea Germaniei federale în comerțul cu arme.

Piața este considerabilă în special în Orientul Apropiat, de unde au provenit, anul trecut, 2/3 din comenzile de armament. Israelul prevede să consacre, în 1976—1977, 35 miliarde lire pentru bugetul său de apărare, adică 38 la sută din produsul său național brut, față de 2,99 la sută în cazul Franței.

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

REALISMUL — CERINȚĂ A POLITICII S. U. A. PE CONTINENTUL LATINO-AMERICAN

ESTE neîndoielnic că politica S.U.A. față de vecinii săi a fost greșită în anii '60.

Trezirea la realitate a latino-americanilor în ce privește relațiile lor cu Washingtonul este un fapt politic; în același timp, însă, toate guvernele Americii Latine au unele acorduri cu S.U.A. Chiar și Cuba are un acord privind deturnările. Cu toate acestea, vechiul concept al unității O.S.A. s-a evaporat. Majoritatea țărilor Americii Latine se simt din ce în ce mai legate de lumea a treia și din ce în ce mai puțin de Statele Unite.

Secretarul de stat Kissinger a fost criticat, deoarece o serie de vizite oficiale proiectate în această regiune nu au avut loc, acordîndu-se prioritate unor vizite în alte părți. Totuși, cu toată publicitatea făcută în jurul unei asemenea diplomatie personale, trebuie admis că politica lui Kissinger față de America Latină conține unele elemente utile. În problema latino-americană

nr. 1, secretarul de stat a promovat, cu discreție, ideea unui nou tratat care să soluționeze problemele legate de suveranitatea asupra Canalului Panama. Kissinger își dă seama că America Latină contemporană, indiferent de divergențele privind alte probleme, este de acord în ceea ce privește dreptul statului Panama la proprietatea asupra Canalului. De asemenea, în pofida tapajului ostil în legătură cu problema nr. 2 — relațiile cu Cuba —, este clar că nu este recomandabilă „perpetuarea antagonismului“ față de această țară.

În emisferă persistă moștenirea unui dezzechilibru între state economice puțin dezvoltate și colosul nordic. „Sîntem conștienți de prezența S.U.A. de lipsa unui echilibru — afirma fostul ministru de externe peruan Miguel de la Flor Valle. Există Statele Unite — țară industrializată ; există, apoi, țări în curs de dezvoltare, în diferite stadii, în America Latină. Noi vrem relații bune, o egalitate legitimă, respect reciproc și neamestec în afacerile interne. Vrem să naționalizăm și să expropriem întreprinderile străine. Intenția guvernului nord-american de a le proteja a produs neliniște. Din 1973 încoace însă, relațiile au început să se îmbunătățească. Iar noi ne pronunțăm, în continuare, pentru pluralism ideologic și cooperarea Est-Vest“.

În Brazilia, Statele Unite au recăpătat o parte din bunăvoința regimului militar, facilitînd vânzările de arme, dar au pierdut în favoarea Germaniei occidentale care a primit o uriașă comandă de reactoare nucleare. Și există diferențe marcante în pozițiile Braziliei și Washingtonului față de multe probleme privind lumea a treia. Nu se mai admite, în mod automat, că această țară trebuie să se alinieze cu superputerea din Nord. Brazilia este impresionată de eficiența politicii lumii a treia și constată că Statele Unite au pierdut din prestigiu.

Renunțînd, în mod deschis, la orice pretenții pentru un „secol american“, niciodată S.U.A. nu puteau spera sau aștepta să continue influența lor anterioară în America Latină. Epoca lozincilor a trecut. În locul ei, se cere ceva mai mult realism, mai puțină aroganță și mai multă discreție.

Rinascita

ROMA

PRIMII PAȘI AI MOZAMBIICULUI INDEPENDENT

CÎND, în Mozambic, s-a celebrat cea de-a 11-a aniversare a începerii luptei armate, sărbătoare națională a Forțelor Populare pentru Eliberarea Mozambicului, prilejul i-a permis președintelui Samora Machel, în mesajul adresat națiunii, să facă un prim bilanț al muncii îndeplinite în această scurtă perioadă și să stabilească sarcinile imediate și pe termen îndelungat ale „revoluției democratice și populare”, cum a definit el etapa actuală.

Care este bilanțul? În primul rînd, înlăturarea plăgilor sociale moștenite de la colonialism. În economie, naționalizările au cuprins pînă acum trei sectoare. În sectorul sănătății, toate spitalele și clinicile particulare au fost puse sub controlul statului, împreună cu firmele de pompe funebre, care, în strînsă legătură cu primele, realizau afaceri speculative, pe care Samora Machel le-a definit „comercializare a morții”, stigmatizînd una din laturile cele mai întunecate ale colonialismului salazarian. Poate fi stranie insistența de care dau dovadă postul de radio mozambican și ziarele în legătură cu un aspect ce pare secundar. Dar nu trebuie să uităm aspectul „eliberator” din punct de vedere ideologic, în comparație cu mistificarea unei pretense superiorități culturale a Occidentului. Și acest lucru nu privește numai colonialismul portughez: în același mesaj, Samora Machel a definit regimul rasist instaurat în Rhodesia de Jan Smith drept „retrograd”.

În sectorul învățămîntului, toate școlile particulare — aparținînd unor misionari — au fost trecute sub control public; biserica portugheză a sprijinit mai întîi pătrunderea și, apoi, dominația colonială cea mai asupritoare. De asemenea, au fost puse sub controlul statului diferitele posturi de radio care, într-o țară cu peste 90 la sută din populație analfabetă și, deci, în imposibilitate de a citi ziare sau cărți, au o importanță relativ mult mai mare decît în țări cu nivel mediu de instruire mai ridicat, nu numai în sensul informării, ci și al formației politice. În mesajul său, președintele Mozambicului a indicat trei obiective principale: 1) bătălia pentru organizarea politică; 2) cea împotriva indisciplinei, a lipsei de zel și a „liberalismului” economic; 3) bătălia pentru solidaritatea internațională.

Astăzi, munca de organizare politică este desfășurată în întreaga țară de FRELIMO. Alături de el acționează grupurile dinamizatoare, o miliție populară cu sarcini civile, pe lîngă apărarea militară. În domeniul ideologic, obiectivul partidului este să creeze — a afirmat Samora Machel — o stare de spirit revoluționară prin răspîndirea „unei ideologii științifice”. Raportul dintre partid și forțele populare de eliberare este evidențiat de constituirea

PROFIL

JOHN MALCOLM FRASER

primul ministru al Australiei

Preluînd conducerea Cabinetului australian în decembrie 1975, Malcolm Fraser refăce șirul de 23 de ani de guvernare conservatoare, întrerupt în 1972. Și, în același timp, încununează o carieră politică, începută cu douăzeci de ani în urmă, cînd, la vîrsta de douăzeci și cinci de ani, a devenit unul din cei mai tineri membri ai Camerei Reprezentanților.

S-a născut în 1930, în Melbourne, într-o familie bogată, posesoare a unei din cele mai întinse ferme din Australia. Preocupările politice n-au fost străine familiei sale. Bunicul său a fost senator în primul Parlament federal, după ce Australia și-a cîștigat independența în 1901.

După studii urmate la Melbourne și la Oxford, terminate cu o licență în litere, Malcolm Fraser a intrat în viața politică a țării sale, activînd în cadrul Partidului liberal. După o perioadă parlamentară, Fraser ocupă o serie de portofolii ministeriale: ministru al armatei în 1966—1968, ministru al educației și științei, în 1968—1969, într-o

perioadă cînd învățămîntul australian încerca să renunțe la vechile tradiții, apoi ministru al apărării în 1969—1971. Victoria laburiștilor din 1972 îl regăsește ca titular al Ministerului educației și științei.

Trei ani mai tirziu, folosind majoritatea combinată a opoziției și blocînd fondurile necesare guvernului laburist, reușește să declanșeze alegeri generale în decembrie 1975, în care iese învingătoare coaliția liberal-agrariană.

unor comitete de partid în cadrul forțelor armate. Una dintre sarcinile imediate cele mai importante, în care sînt angajate cadre ale partidului și grupuri dinamizatoare, este constituirea de sate comunitare; în felul acesta, se obține concentrarea populației care este prea răspîdită, înlesnindu-se diferitele servicii (îngrijire medicală, școlarizare, distribuire de apă și lumină electrică) și, totodată, forme de organizare economică colectivă. Strîns legată de constituirea de sate comunitare este apariția unor ferme colective, în care pămînturile părăsite de marii latifundiați portughezi plecați sau pămînturile necultivate vor fi lucrate de colective de țărani, care își împart produsele după necesități. Dar mica proprietate este menținută.

Trebuie să subliniem caracterul experimental al acestor prime inițiative: se procedează prudent, de la caz la caz, „se analizează în practică”, fără să se impună scheme fixe pentru procesul de construcție națională.

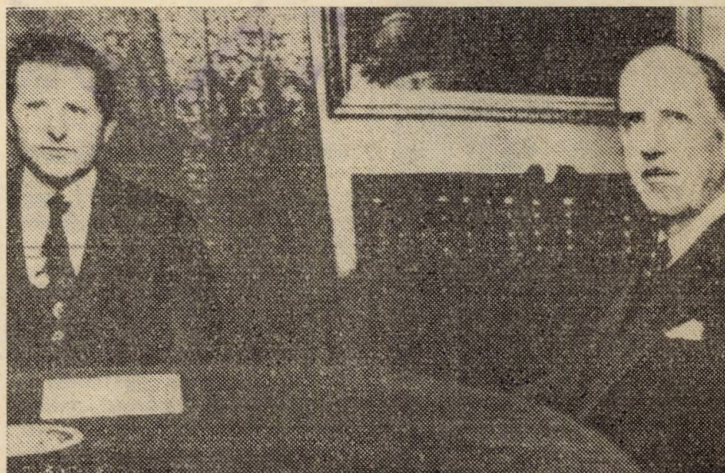
În timp ce se ține seama de realitățile locale diverse, se încearcă să se rezolve dezechilibrele, să se elimine dezvoltarea inegală, generată de colonialism, ca și de războiul colonial, dintre unele zone eliberate de mult timp și altele situate departe de front, în care s-a resimțit foarte puțin avîntul de eliberare.

Aspectul pozitiv al construcției naționale este însoțit de vigilența activă împotriva reînvierii forțelor reacționare, care ar dori să saboteze procesul revoluționar.

Dacă primii pași în interiorul țării sînt, în mod inevitabil, prudenți și lenți, influența în Africa a noii prezențe a unui Mozambic independent, cu prestigiul unei glorioase și victorioase lupte armate, a imprimat un impuls mișcărilor naționale care luptă pentru eliberare în partea sudică a continentului african.

Giuseppe Morosini

Secretarul general al NATO, Joseph Luns, discută, la Reykjavik, cu premierul Geir Hall-Grimsson, ca-lea de soluționare a conflictului anglo-islandez asupra pescuitului. Pentru a nu rupe relațiile cu Marea Britanie, Islanda a cerut retragerea, pînă vineri, a navelor militare britanice din zona de pescuit islandeză

Cum funcționează Congresul american

Vladimir Mihăilescu, București. Cei 535 de membri ai Congresului american sînt secondați în activitatea lor de un personal numeros, care numără peste 20 000 de oameni. Aceștia sînt specialiști bine pregătiți în drept, economie sau politică externă. Alții sînt foști ziariști, care au petrecut la „Capitol Hill” (colina pe care se află clădirea Congresului) 20 și chiar 30 de ani. Fără ei, funcționarea Congresului ar fi greu de conceput. În total, există 300 de comitete și subcomitete ale Camerei Reprezentanților și Senatului, fiecare cu un personal propriu. „Nici o legislație mai importantă nu este realizată fără ajutorul experților”, afirmă James Cleveland, membru al Camerei Reprezentanților din 1962. „Echipa de specialiști — informează el — furnizează datele necesare pentru a reduce timpul de lucru al membrilor Congresului. Sub coordonarea membrilor comitetului, această echipă sugerează investigațiile, le pregătește planul și, deseori, le influențează amploarea și direcția. Ea selectează probele și pregătește întrebările, culege datele și verifică faptele, le organizează și le rezumă în proporții manevrabile”. Pe lângă aceste echipe de specialiști ale comitetelor și subcomitetelor, fiecare dintre cei 435 de membri ai Camerei Reprezentanților și cei 100 de membri ai Senatului au un personal propriu, variabil ca număr, pentru senatori, și limitat la 16 membri, pentru reprezentanți. Membrii acestui personal redactează proiecte de legi și cuvîntări, fiind un fel de „alter ego” al fiecărui reprezentant și senator. Un membru al Congresului care trebuie să participe la mai multe ședințe ale unor comitete într-o zi își poate trimite cîte un consilier la fiecare audiere. Cînd el so-

sește în sală, primește de la acesta o rapidă informare asupra mersului ședinței, rămîne pentru timpul în care are permisiunea de a-și pune întrebările și apoi pleacă la o altă ședință, unde scena se repetă. Nu întotdeauna lucrurile s-au petrecut astfel. Între 1789, cînd a fost convocat primul Congres, și 1885, nici un senator sau reprezentant nu putea angaja personal. Apoi, fiecare senator a fost autorizat să aibă un angajat, iar, mai tîrziu, Camera Reprezentanților a permis acest lucru și pentru membrii săi. Echipele care secondează comitetele au apărut mai tîrziu. În 1940, acestea numărau numai 400 angajați. Astăzi, sînt aproximativ 2 000. Alți 10 000 formează echipele fiecărui membru al Congresului. Ceilalți formează personalul unor instituții anexe, cum este celebra Bibliotecă a Congresului. În fotografie: clădirea Congresului, noaptea. Lumina aprinsă sub statuia Libertății (deasupra Domului) indică faptul că forumul american se află în sesiune; Senatul și Camera Reprezentanților se întîlnesc în două aripi separate ale clădirii.

Doina Bentea, Oradea. La 2 ianuarie 1976, a început, pentru șase sute de milioane de musulmani, prima zi a anului 1396, potrivit calendarului lunar adoptat de Islam. Începutul anului musulman corespunde cu fuga (hegira) lui Mahomet, de la Mecca la Medina (16 iulie 622, după calendarul gregorian). În 632, după moartea profetului, s-a hotărît ca anul musulman să înceapă la data hegirei.

Corneliu Iancu, Arad. 1. Vitaminele au fost descoperite în 1901 de belgianul Wildiers; primul antibiotic, penicilina — în 1928, de englezul Fleming.

2. În anul 1900, Pămîntul avea 1500 milioane locuitori; în 1975 — aproximativ 4150 milioane locuitori.

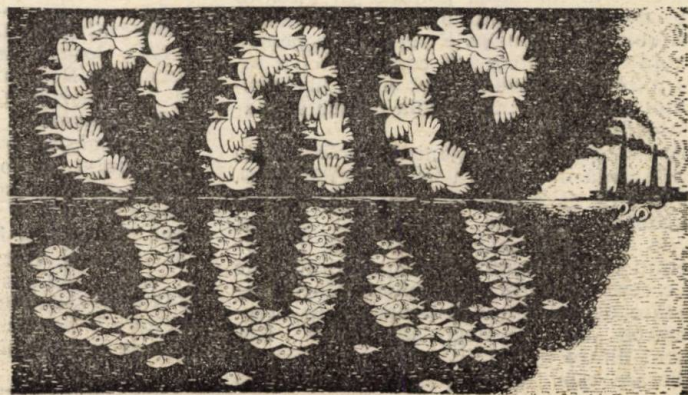
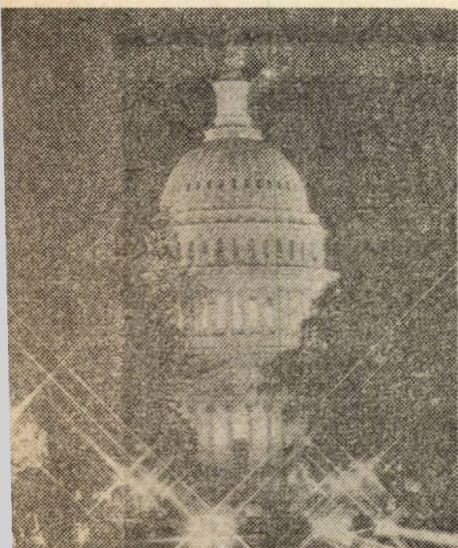
Ana Comșa, Sibiu. 1. Este vorba despre Comisia internațională de control și supraveghere, care, potrivit prevederilor Acordurilor de la Geneva, a activat, după 1954, în Laos. Comisia — în componența căreia intrau delegați canadieni, indieni, polonezi — și-a încetat, de curînd, activitatea, considerîndu-se că evoluția situației din Laos nu-i mai justifică existența.

2. În privința rezervelor de petrol de care dispune statul iranian, într-un articol, publicat recent de ziarul „Kayhan International” din Teheran, se apreciază că acestea ating aproximativ 400 miliarde barili. Iranul speră — arată, în articolul menționat, economistul iranian, Freydoun Fasharaki — să sporească cantitățile recuperabile din zăcămintele sale de petrol. Prin metoda injectărilor cu gaz, care a și început a fi folosită, se consideră că ar fi posibil să se extragă încă 130 miliarde barili de petrol din zăcămintele existente, adică dublul estimărilor companiilor străine care exploatau petrolul iranian înainte de naționalizarea din 1973. Dacă aceste recuperări sînt realizate, Iranul ar putea continua exporturile de țitei și după anul 1993 — data limită la care se socotise că s-ar ajunge la o cerere internă care ar absorbi întreaga producție.

„Salvați Mediterana”

I. Vlad, Tirgoviste. În urma conferinței de la Barcelona, din februarie trecut (despre care revista noastră a scris în cadrul acestei rubrici), 16 din cele 18 state riverane Mării Mediterane au acceptat colaborarea în vederea protejării acestei mări împotriva poluării (Algeria, Egipt, Franța, Grecia, Israel, Italia, Iugoslavia, Liban, Libia, Malta, Maroc, Monaco, Spania, Siria, Turcia; ulterior, Cipru a participat și el la reuniuni). Concret, este vorba de a se supraveghea cantitatea de metale de genul mercurului sau a pesticidelor deversate în mare, cu influențe negative asupra peștilor, crabilor și moluștelor, de a se studia efectele substanțelor poluante asupra diferitelor specii, de a verifica nivelele și formele de poluare datorate petrolului, de a controla igiena și calitatea apei litoralului. La aceste proiecte vor participa peste 60 de laboratoare situate în jurul bazinu-

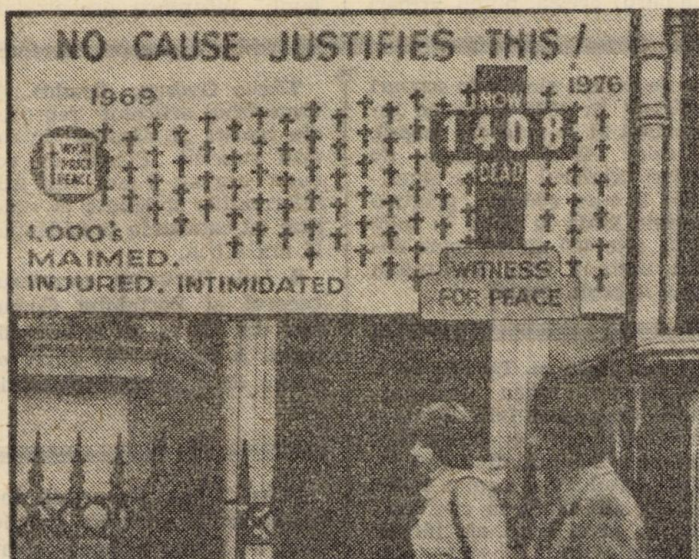
lui mediteranean. În ultimul timp, s-a scris foarte mult despre poluarea acestei mări. Paul Evan Rees face o sinteză în buletinul „Informations UNESCO”: „În ciuda celor anunțate periodic de profeții catastrofale, Mediterana încă nu este pe de-a-ntregul otrăvită de poluare și, din fericire, nu va deveni o Mare mcartă pentru cei 200 milioane de oameni care vor trăi pe litoralul ei, în anul 2000. În schimb, Mediterana este grav bolnavă”. Și Evan Rees, atașat de presă al Programului Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător, oferă cîteva cifre: 90 la sută din apele folosite ale întregului bazin sînt deversate în mare fără a fi fost, în prealabil, tratate; cantitatea de mercur pe care o conțin anumite specii de pești atinge (și uneori depășește) limita de alarmă — 0,5 părți la un milion — fixată de O.M.S.; cantități mari de pesticide folosite în agricultură sînt purtate de vînt și cad, odată cu ploaia, în mare sau în apele ce se îndreaptă spre mare; uzine și complexe industriale de pe țărm aruncă în mare imense cantități de produse chimice foarte periculoase. Poluarea cu petrol a atins și ea o cotă alarmantă, întrucît numai o treime din cele 14 porturi în care se descarcă petrol sînt echipate cu utilaje pentru curățirea petrolierelor. Experții au constatat că reînnoirea apelor Mediteranei se întinde pe o perioadă de 80 de ani și că este dificilă trecerea apelor poluate în Atlantic, datorită unor curenți specifici. În aceste momente, oamenii de știință și experții organizatorilor internaționali lucrează, în paralel, la elaborarea unor proiecte și la investigații detaliate asupra poluării, pentru a convinge, ulterior, guvernele să treacă la măsuri energice. Reproducem alături un desen al sovieticului Valentin Rozancev, încununat cu premiul al treilea la concursul organizat de Consiliul iugoslav pentru protecția mediului înconjurător, publicat în „Revista iugoslavă”.

I. R. A.

Daniel Teacă, Buzău. Armata Republicană Irlandeză este scindată, din anul 1969, în două aripi: una „oficială” și alta „provizorie”. I.R.A. „oficială” este preocupată mai mult de problemele sociale și economice și a susținut eforturile partidului laburist social și democratic din Irlanda de Nord (partid catolic), cât și, într-o măsură, eforturile guvernului britanic îndreptate spre acordarea de drepturi minorității catolice. Aripa „provizorie” a susținut și susține permanent retragerea militarilor britanici și alipirea imediată la Republica Irlanda. Din 1972, aripa „oficială” a menținut încetarea focului și a condamnat actele teroriste ale celeilalte aripi. La sfârșitul anului 1974 și,

apoi, în 1975, guvernul britanic a reușit să încheie un acord de încetare a ostilităților și cu I.R.A. „provizorie”, dar, în fapt, la puțin timp după încheierea lui atențatele au continuat, în ele pierind, (în întreg anul 1975) 245 de persoane și alte câteva mii fiind rănite. Deși, în mod explicit, acordul nu a fost denunțat, el nu mai are nici o valoare practică. Despre incidentele din Ulster de la începutul acestui an și evenimentele petrecute după Cartea Albă din 1973, vă sugerăm consultarea articolului publicat în nr. 3 a.c. **În fotografie:** la Belfast, ca la fiecare început de an, panoul cu numărul victimelor conflictului; deasupra stă scris: „nimic nu justifică aceasta!”

Accesul Boliviei la Pacific

Ion Miclău, București. Bolivia — care, alături de Paraguay, este singura țară din America Latină fără ieșire la mare — a realizat un important pas spre realizarea vechiului deziderat de recâștigare a accesului la Pacific, pierdut în „războiul salpetruului” (1879—1883). După cum s-a anunțat recent, statul vecin — Chile — i-a oferit la Arica, în partea nordică a teritoriului său, un coridor cu lățime de 5 până la 10 kilometri, cerind în schimb o corectură a frontierei pe înălțimile de la Antofagasta. Guvernul bolivian a apreciat oferta drept „o bază de negocieri acceptabilă”. De aproape un secol, Bolivia înscrie între obiectivele prioritare ale politicii sale externe „reîntoarcerea la Pacific”, considerând că a fost victima unui război nedrept, provocat de grupările economice britanice care au alțat una împotriva celeilalte cele

două națiuni vecine, pentru a le putea mai ușor deposeda de enormele lor bogății naturale — salpetru, guano și cupru. Actualul președinte al țării, Hugo Banzer, a întreprins o serie de acțiuni concrete pentru ca problema să poată fi soluționată pe căi diplomatice. În februarie anul trecut, el a căzut de acord, împreună cu șeful guvernului militar chilian, să fie normalizate relațiile între cele două țări, întrerupte în 1962. Șase luni mai târziu, Hugo Banzer a prezentat lui Augusto Pinochet un Memorandum în care opina pentru obținerea unui coridor la Arica și a unei enclave pe litoralul Pacificului, între Antofagasta și Pisagua. La sfârșitul anului trecut, în La Paz a fost făcut oficial cunoscut răspunsul chilian. Santiago s-a declarat gata să cedeze fișa de teritoriu cerută în partea nordică. Pe acest coridor, ce măsoară 3 000

kilometri pătrați, de-a lungul frontierei cu Peru, se află linia ferată Arica — La Paz și portul Chacalluta (Arica). Ambele construcții sunt proprietate chiliană și urmează să fie cumpărate de guvernul bolivian. Ca o compensație, Chile cere o fișie de 3 000 kilometri pătrați din Altiplano-ul (podis înalt) bolivian. Hugo Banzer a declarat că guvernul său va examina, „în mod responsabil”, această cerință. În cazul când guvernul își va da acordul, Bolivia va instala în coridorul menționat o conductă de gaze, ceea ce corespunde și intereselor statului Chile, care importă gaz metan din Orientul Apropiat. Se așteaptă, în legătură cu cele de mai sus, exprimarea poziției peruane, deoarece, potrivit prevederilor Tratatului de la Ancon (1929), Peru are dreptul să-și spună cuvântul în legătură cu orice modificare a statu quo-ului în regiunea Arica, teritoriu care a aparținut, până la războiul salpetruului, Perului.

D. Atanasescu, Craiova. După cifrele furnizate de O.N.U. în anul 1974, populația Uniunii Sovietice este estimată la 250 900 000 locuitori. În același an, se estimau populațiile Franței la 52,350 milioane locuitori, Marii Britanii la 55,930 milioane locuitori, R. F. Germania avea 61,970 milioane locuitori în 1973, iar Polonia, în același an, 33,360 milioane locuitori.

Pătru Marin, Calea 13 Septembrie, nr. 175, București, sector 6, tel. 21 29 32, vinde colecția „Lumea” pe anii 1963—1975; **Solomon Blumenfeld, str. Ciurchi, nr. 1115 A, bloc B 8, sc. A, ap. 4, tel. 3 77 09, Iași,** vinde colecția revistei de la apariție până astăzi; **Mircea Popescu, căsuța poștală 2473, of. P.T.T.R. nr. 16, București, sector 7,** oferă colecția pe anul 1975 și numere disparate din 1974.

„Space shuttle” — „Viking”

Gheorghe Neacșu, Sibiu. Prima etapă în vederea construirii și lansării „navetei” spațiale americane va începe în acest an, când, în luna septembrie, este prevăzut a ieși de pe porțile uzinei din Palm-dale (California) întâiul vehicul de acest gen. (S.U.A. intenționează să construiască cinci). Faptul cel mai important legat de această navă: poate fi reutilizată, după o primă folosire. După construire, naveta va fi transportată la baza de la Edwards unde, chiar de la începutul lui 1977, vor avea loc primele încercări. Acest proiect, denumit „Space shuttle” va permite, din 1980, „zborurile spațiale locuite” și este deosebit de proiectul „Viking”, care constă în explorarea planetei Marte cu ajutorul son-

delor spațiale. Partea cea mai așteptată a acestui din urmă proiect se va produce tot în acest an: cele două sonde lansate în vara lui 1975 se vor apropia de Marte și se vor separa, fiecare, în două — o parte va evolua în continuare pe orbită, în timp ce un modul va coborî pe planetă pentru diferite cercetări (în primul rând, analizarea atmosferei și determinarea măsurii în care viața este posibilă). **În fotografie:** trei tinere — dr. Mary Johnston, inginerul Carolyn Criner și fizicianul Ann Whitaker — se antrenează la centrul Marshall din Huntsville (Alabama). Se pare că vor fi primele femei americane care vor călători în spațiu, în cadrul proiectului „Space shuttle”.

Date privind Piața comună

Elvira Ionuț, Miercurea Ciuc. Tratatul care a instituit Piața comună și Euratomul au fost semnate, la Roma, la 25 martie 1957 de reprezentanții a șase state — R.F.G., Belgia, Franța, Italia, Luxemburg și Olanda. Instituțiile comunitare au început să funcționeze la Bruxelles, la 1 ianuarie 1958. Etapele următoare sînt: la 1 ianuarie 1959 s-a aplicat o reducere cu 10 la sută a taxelor vamale în interiorul C.E.E.; la 9 august 1961, Marea Britanie a devenit candidată la intrarea în Piața comună; la 14 ianuarie 1962, miniștrii din cele șase țări au adoptat liniile principale ale politicii agricole comune; la 14 ianuarie 1963, generalul de Gaulle s-a opus admiterii Londrei în C.E.E.; la 30 iunie 1965 se semnalează un moment de criză în interiorul Pieței comune, Franța considerînd propunerile de finanțare a politicii agricole comune drept o atingere a suveranității naționale, prin practici cu caracter supranațional; la 1 iulie 1967 se realizează fuziunea executivelor vest-europene; la 1 iulie 1968 este realizată uniunea vamală a „celor șase”; la 22 ianuarie 1972 se semnează tratatele de aderare la C.E.E. a Angliei, Danemarcei, Irlandei și Norvegiei (dar, la 26 septembrie 1972, norvegienii decid să rămînă în afara Pieței comune); la 19 octombrie 1972, șefii de stat și guvern ai statelor membre promit realizarea, în 1980, a unei uniuni vest-europene; la 1 ianuarie 1973, se naște, oficial, comunitatea „celor nouă”; la 9 decembrie 1974, reuniunea la nivel înalt, la Paris, în cadrul căreia cei nouă șefi de stat și guvern decid să se întrunească în „Consiliul (vest) european” de trei ori pe an. În sfîrșit, publicarea „raportului Tindemans” (despre care am relatat în numărul precedent), survenită în primele zile din ianuarie 1976, își propune să revitalizeze Piața comună, confruntată cu multiple dificultăți generate de opțiuni contradictorii.

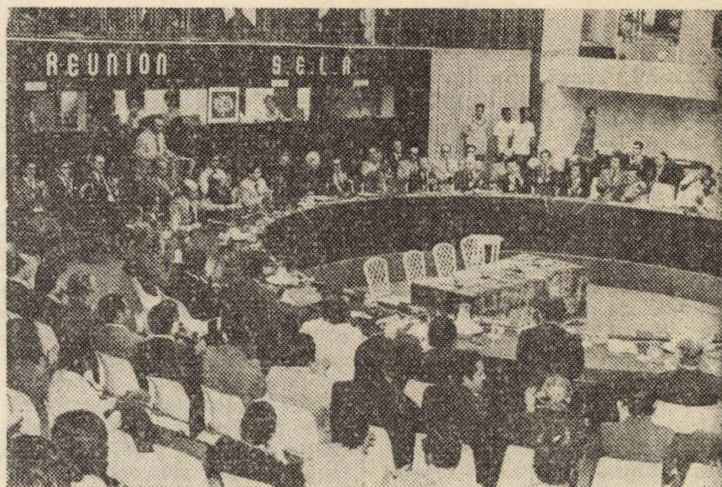
Grefe

Dinu Dumitriu, Iași. Metoda folosită la sfîrșitul anului trecut de celebrul chirurg Christian Barnard într-o operație de cord asupra lui Willem Fourie (33 ani) a mai fost utilizată de același medic și în-

te: în noiembrie 1974, în operarea lui Ivan Taylor (58 de ani), decedat cinci luni mai tîrziu, la 1 ianuarie 1975, în operarea lui Leonard Gross (47 ani) și, la 5 mai 1974, în operarea unui bărbat de 40 de ani a cărui identitate nu a fost dezvăluită. Metoda, numită „a inimii duble”, constă în sudarea unei inimii sănătoase, alături de cea bolnavă, inima grefată urmînd să acționeze ca un organ ajutător. Operația lui Willem Fourie este a 14-a pe care a făcut-o chirurgul sud-african, din decembrie 1967. Primele zece grefe au fost realizate prin metoda clasică a înlocuirii inimii. Ch. Barnard și-a schimbat, apoi, metoda pentru a împiedica respingerea organului transplantat de către organismul pacientului. Din cei 14 pacienți, cinci sînt în viață: Dorothy Fischer, operată în 1969, Dirk Van Zyl, operat în 1971, Leonard Goss (1975), necunoscutul operat în mai 1975 și Willem Fourie.

Coreea de Sud: escalada cheltuielilor militare

Ioan Doncu, București. Dictatorul sud-coreean Pak Cijan Hi s-a instalat la putere în 1961, în urma unei lovituri de stat militare. „Constituția” impusă populației în 1972 ca și legea marțială, decretată de Pak Cijan Hi, îi acordă acestuia puteri practic nelimitate. În plus, administrația de la Seul emite neîncetat tot felul de „legi excepționale” vizînd anularea drepturilor cetățenești și reprimarea oricărei mișcări de opoziție. Ultima lege excepțională — a noua în ultimii ani — a intrat în vigoare în luna mai 1975. Legea interzice orice activitate de opoziție în Coreea de Sud. În virtutea ei, au fost operate numeroase arestări în rîndurile nu numai ale partidelor de opoziție, dar și ale studenților și chiar ale cercurilor de afaceri. Concomitent, s-a intensificat procesul de militarizare, ajungîndu-se la o veritabilă psihoză militaristă. Pe lîngă cele 600 000 de persoane care formează efectivele armatei regulate, a fost format un corp de rezerviști de 2,5 milioane persoane. De asemenea, se are în vedere impunerea unei noi și grele sarcini militare populației, prin alcătuirea unui corp de „apărare civilă” care ar urma să înglobeze 3,5 milioane persoane. An de an, administrația sud-coreeană își sporește cheltuielile militare. Celor 760 de milioa-

George Vlădescu, București. Despre înființarea Sistemului Economic Latino-American (S.E.L.A.) am scris pe larg în nr. 33 și 43 din 1975, iar, în numărul acesta, puteți urmări

o recentă relatare a ultimelor lucrări. Vă oferim o imagine de la dezbaterile desfășurate la Ciudad de Panama cu prilejul înființării organizației.

ne de dolari, alocați în scopuri militare în 1975 (ceea ce reprezintă 27 la sută din buget), și celor 145 de milioane de dolari (ajutorul militar american) li s-au adăugat, printr-o decizie luată la Seul, în iulie 1975, alte 400 de milioane dolari, obținuți prin instituirea unui impozit special.

Clara Kalman, Tg. Mureș. 1. Despre necesitatea transformării Oceanului Indian într-o „zonă a păcii” s-a vorbit încă din anii '60, inițiativa aparținînd statului Sri Lanka. Ideea a fost subliniată la conferințele la nivel înalt ale țărilor nealinierte, de la Lusaka (septembrie 1970) și de la Alger, în 1973. La 16 decembrie 1971, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat o rezoluție care cerea „transformarea Oceanului Indian în zonă a păcii” și, în acest scop, se menționa necesitatea opririi procesului de expansiune a prezențelor militare străine.

2. Credem că vă referiți la noua lege care a intrat în vigoare în Marea Britanie, de la 29 decembrie 1975, și care a abolit orice discriminare de sex în viața socială, familială și profesională. Ea pune britanicilor, într-adevăr, unele probleme, cu atît mai mult cu cît o serie de meserii și funcții conțin, în însăși denumire, particula man (bărbat în lb. engleză). Astfel, o serie de organizații au transformat titlatura președintelui, „chairman” în „chairperson”. În baza noii legi este interzis să se publice oferte de serviciu precizîndu-se sexul.

Jean Illoiu, Mogoșoaia, București. Lon Nol și Thieu se află în exil în Statele Unite.

Tözsér György, Oradea. 1. Consultînd articolul reprodus din revista „L'Express” în cadrul rubricii „Puncte de vedere” din nr. 3 a.c., veți găsi informațiile solicitate în legătură cu campania prezidențială din S.U.A.

2. Luis Corvalan, secretarul general al Partidului Comunist din Chile, nu a fost eliberat. A fost arestat după lovitura de stat din septembrie 1974.

Petru Tinca, București. Într-adevăr, în nr. 3 a.c. trebuie citit, în prima coloană a casetei despre Ecuador (pag. 19), „duminică, 11 ianuarie”, iar, la pag. 20, „întinsă pe 824 000 kmp...” Ne cerem scuze pentru erorile intervenite.

LUMEA

Redacția și administrația: București, Piața Științei nr. 1. Telefon 17.60.10 Internațional 18.50.81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin „ILEXIM” — întreprindere de stat pentru comerțul exterior, — serv. Import-Export, Presă, București, str. 13 Decembrie nr. 3; P.O.B. — 136-137, telex 226.

C.P.C.S.

Invitație la unitățile turistice ale cooperăției de consum!

Motelul BREȚCU-OITUZ

Și în sezonul rece, petreceți zile de adevărată odihnă și recreere la hanurile și motelurile COOPERĂȚIEI DE CONSUM, care vă oferă, în locuri pitorești, camere confortabile, cu încălzire centrală și gustoase preparate culinare cu specific tradițional și local.

Rețineți câteva adrese :

- Motelul CASA ARCAȘULUI din Tg. Neamț ;
- Motelul BREȚCU-OITUZ — la 2 km de localitatea cu acelaș nume din jud. Covasna ;
- Hanul PINTEA VITEAZUL — pe muntele Gutii, la 25 km de Baia Mare (D.N. 18) ;
- Motelul MINA DE PETROL din Sărata Monteoru, jud. Buzău ;
- Motelul GĂRINA — pe muntele Semenic, în jud. Caraș-Severin în apropiere de Izvorul Timișului.

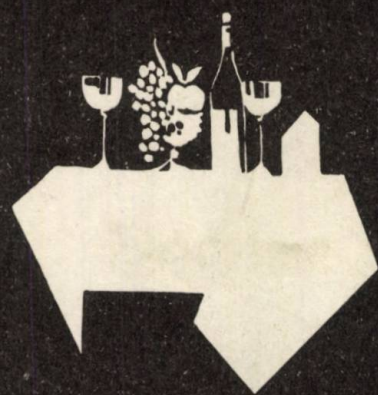

Hanul PINTEA VITEAZUL

**Economie de timp
prețuri convenabile**

preparate
culinare

 gospodina

- preparate din ouă
- carne tocată, rasol și friptă
- preparate și semipreparate de cofetărie și patiserie
- semipreparate de legume
- semipreparate din carne de vită, porc și pasăre

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

**DEZVOLTAREA
CONTINUĂ A
RAPORTURILOR
ȘI CONLUCRĂRII
MULTILATERALE
A ROMÂNIEI
CU ȚĂRILE ÎN CURS
DE DEZVOLTARE**

PORTUGALIA:

***În perspectiva
alegerilor parlamentare***

REPUBLICA POPULARĂ ANGOLA

Pe calea consolidării

STATELE UNITE

Debutul „preliminariilor”

documentar

LIBIA: priorități economico-sociale

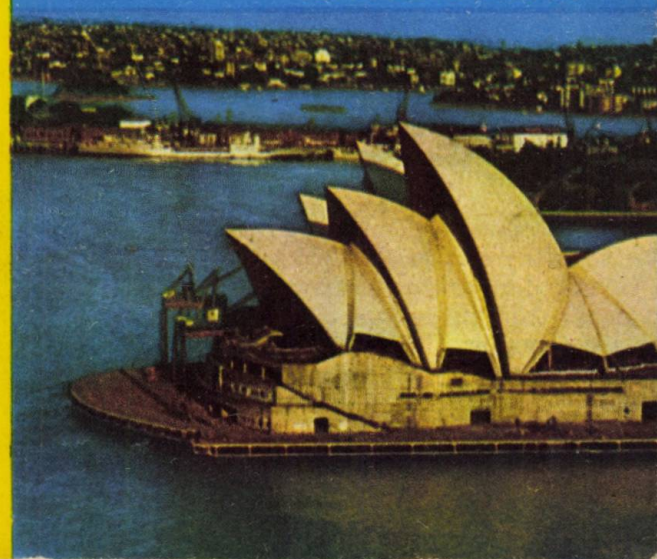

Implicațiile

„afacerii Lockheed”

reportaj pe glob

SYDNEY

SINTEZE

**România — factor activ al promovării
relațiilor economice internaționale**

R.P. UNGARA : Peisajul Budapestei se îmbogățește cu noi construcții. În imagine : șantierul viitorului supermagazin „Centrum”

R.P. BULGARIA : La uzina de echipament pentru înaltă tensiune „Vassil Kolarov”, din Sofia, se assemblează un generator destinat hidrocentralei „Spanchevo”

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

R.P.D. COREEANA : Imagine dintr-o secție a întreprinderii textile Kangso al cărei colectiv obține rezultate deosebite în producție

R.S. CEHOSLOVACA : Cărbunele reprezintă o sursă importantă de energie pentru Cehoslovacia. În fotografie : un aspect de la o mină la suprafață din Usti, în Boemia

Sedința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. 2

Declarația de la Manila. 3

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Programul de acțiune al „Grupului celor 77”. 4

Evoluția fructuoasă a relațiilor româno-olandeze. 5

Luanda. Consolidarea și afirmarea R.P. Angola. Vasile Crișu. 6

Lisabona. În perspectiva alegerilor. Rodica Dumitrescu. 7

Intilnirea de la Guarda. 7

Beirut. „Programul de acțiune națională”. Crăciun Ionescu. 8

Washington. Campania preliminarilor. Marcel Negreanu. 9

Paris-Bonn. A 27-a intilnire. 10

Sahara Occidentală. Evoluția evenimentelor. C. Dumitru. 11

Lagos. O lovitură de stat eşuată. 11

Roma. Guvern nou, probleme vechi. 12

Pot fi prevenite cutremurele? Paul Diaconescu. 13

Scandalul Lockheed. Eugeniu Obrea. 27

DOCUMENTAR

Libia. Obiective și priorități ale dezvoltării. Dumitru Constantin. 14

REPORTAJ PE GLOB

Sydney. Gheorghe Prodea. 16

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

U.R.S.S. În intimpinarea Congresului P.C.U.S. Laurențiu Duță. 18

Cuba. Referendumul constituțional. M. Ramură. 19

R.P. Polonă. Modificările la Legea fundamentală. Donca Ciobanu. 19

1000 + 1

20—21

DIN ACTIVITATEA PARTIDELOR COMUNISTE ȘI MUNCITOREȘTI

Congresul Partidului Comunist Francez. Despre problema dictaturii proletariatului. 22

SINTEZE

România — factor activ al promovării relațiilor economice internaționale. 24

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

O nouă istorie a nașterii Romei? Duilio Pallattelli. 28

POȘTA REDACȚIEI

30—32

ȘEDINȚA

COMITETULUI POLITIC EXECUTIV

AL C.C. AL P.C.R.

Declarația de la Manila

— text integral —

Evoluția fructuoasă a relațiilor româno-olandeze

BEIRUT. „Programul de acțiune națională”

ROMA. Guvern nou, probleme vechi

PARIS

Dialogul franco — vest-german

Evenimentele din Sahara Occidentală

LUANDA. Consolidarea și afirmarea R. P. Angola

În lumea științei

O nouă istorie a nașterii Romei

Pot fi prevenite cutremurele?

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ziua de 12 februarie 1976 a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

Comitetul Politic Executiv a aprobat activitatea delegației Partidului Comunist Român care a participat la Consfătuirea secretarilor pentru problemele activității ideologice și relațiilor externe ai Comitetelor Centrale ale partidelor comuniste și muncitorești din unele țări socialiste, care a avut loc la Varșovia în luna ianuarie anul acesta. Comitetul Politic Executiv reafirmă poziția partidului nostru că asemenea reuniuni trebuie să contribuie la realizarea unui schimb de experiență și de păreri, să servească mai bune cunoașteri reciproce, să ducă la găsirea căilor și modalităților de largire a popularizării atât în țările socialiste, cât și în afara lor a realizărilor fiecărei țări socialiste și a activității sale internaționale, să slujească întăririi prieteniei și solidarității, apropierii între partidele comuniste și muncitorești.

Comitetul Politic Executiv a ascultat raportul delegației române care a participat la reuniunea țărilor în curs de dezvoltare de la Manila.

Comitetul Politic Executiv a luat cunoștință cu profundă satisfacție de hotărârea adoptată de reuniunea ministerială a țărilor în curs de dezvoltare cu privire la primirea României ca membru al „Grupului celor 77”. Comitetul Politic Executiv salută această hotărâre și adresează, cu acest prilej, calde mulțumiri statelor membre ale „Grupului celor 77” și în mod deosebit guvernelor statelor latino-americane pentru înțelegerea prietenească manifestată față de dorința țării noastre de a participa, în cadrul grupului latino-american, la activitatea țărilor în curs de dezvoltare.

Comitetul Politic Executiv apreciază că acest act reprezintă o expresie a relațiilor tot mai strinse, de solidaritate și cooperare existente între România și țările în curs de dezvoltare, a amplificării raporturilor prietenești cu aceste state, a conlucrării dintre ele pe arena internațională. Totodată, constituie o nouă și pregnantă recunoaștere a justeții politicii externe a țării noastre, a fermității și consecvenței cu care România socialistă acționează pentru afirmarea dreptului popoarelor la libertate și independență națională, pentru promovarea unor relații noi bazate pe încredere și respect, de adevărată egalitate și colaborare între națiuni.

Comitetul Politic Executiv relevă și cu acest prilej contribuția deosebită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în orientarea

hotărâtă a dezvoltării relațiilor statului nostru cu țările în curs de dezvoltare. Convorbirile secretarului general al partidului nostru cu șefi de state și guverne, cu reprezentanți ai forțelor progresiste și democratice, ai opiniei publice, documentele adoptate cu țări din Asia, Africa și America Latină au pus o bază trainică colaborării politice, economice, culturale și tehnico-științifice a României cu aceste state, conlucrării în vederea participării active la rezolvarea marilor probleme ale lumii contemporane.

România — țară socialistă și, în același timp, țară în curs de dezvoltare — care în decursul istoriei sale a dus o luptă grea împotriva asupririi și exploatarei străine, pentru eliberare socială și națională, pentru independență, este legată de țările în curs de dezvoltare prin aceleași aspirații de progres, prin năzuința comună de a folosi în interes propriu resursele materiale și umane de care dispun în scopul dezvoltării mai accelerate pe calea progresului economic și social, al lichidării decalajelor față de statele industrializate, prin hotărârea de a acționa pentru eliminarea din viața internațională a vechii politici imperialiste, de dominație și dictat, pentru edificarea unei noi ordini economice în lume.

Aplicând în viață orientările stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, România pune în centrul politicii sale externe dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare pe multiple planuri cu toate țările socialiste, dezvoltă relațiile bilaterale cu statele din Asia, Africa, America Latină, cu toate țările în curs de dezvoltare, largeste relațiile cu celelalte state ale lumii în spiritul principiilor coexistenței pașnice.

Comitetul Politic Executiv își exprimă convingerea că intensificarea raporturilor cu statele în curs de dezvoltare este în folosul tuturor popoarelor, contribuie la promovarea în lume a unor relații noi, servește unității tuturor forțelor antiimperialiste, progresiste și democratice de pretutindeni, cauzei destinderii, colaborării și păcii în lume.

Participând la „Grupul celor 77”, România este animată în primul rînd de dorința de a întări și mai mult solidaritatea cu aceste state, de a largi relațiile bilaterale de cooperare, de a conlucra activ cu acestea pe tărîmul vieții internaționale pentru rezolvarea în interesul tuturor popoarelor a problemelor complexe ale lumii de astăzi, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale care — prin eforturile fiecărui popor și totodată prin colaborarea internațională — să ducă la lichidarea subdezvoltării, să asigure progre-

sul economic și social al tuturor națiunilor și să înlesnească accesul neîngrădit al țărilor în curs de dezvoltare la cuceririle științei și tehnicii moderne. Colaborînd cu țările în curs de dezvoltare, România va acționa cu fermitate în direcția afirmării unor noi relații în viața internațională, bazate pe principiile egalității, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu folosirea ei, de respectare a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî de sine stătător destinele, calea dezvoltării sale economico-sociale.

Considerăm că un rol deosebit revine Organizației Națiunilor Unite în instaurarea noii ordini economice internaționale. Lichidarea subdezvoltării și asigurarea progresului economico-social al tuturor țărilor, în special al țărilor în curs de dezvoltare, în apropierea și egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare ale tuturor statelor, ținînd seama de condițiile lor specifice, în soluționarea problemelor economice majore care confruntă lumea contemporană.

Comitetul Politic Executiv apreciază că eforturile pentru dezvoltarea continuă a colaborării și conlucrării multilaterale a României cu țările în curs de dezvoltare — atât pe plan bilateral, cât și în domeniul vieții internaționale — se integrează întru totul în politica generală a țării noastre, ca țară socialistă și în același timp în curs de dezvoltare, de întărire a solidarității și colaborării cu toate forțele progresiste, de promovare concretă în practică a principiilor coexistenței pașnice și de largire a colaborării cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, în vederea depășirii politicii de blocuri, a realizării destinderii și securității în lume.

Exprimînd încă o dată deplina sa satisfacție pentru primirea României în „Grupul celor 77”, Comitetul Politic Executiv reafirmă hotărîrea poporului român, a țării noastre de a milita cu aceeași consecvență ca și pînă acum pentru întărirea prieteniei și colaborării cu toate țările și forțele sociale care acționează împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asuprire, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, pentru dreptul fiecărui popor de a se dezvolta liber și neîngrădit, într-o lume mai dreaptă și mai bună, o lume a păcii, colaborării și înțelegerii între națiuni.

Comitetul Politic Executiv a rezolvat, de asemenea, unele probleme ale activității de partid și de stat în domeniul comerțului exterior și al relațiilor internaționale.

DECLARAȚIA DE LA MANILA

Conduși de aspirațiile noastre comune, noi, reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare, întruniți la Manila (Filipine), la cea de-a III-a Reuniune ministerială a „Grupului celor 77”, în scopul coordonării și armonizării pozițiilor noastre pentru cea de-a IV-a Conferință a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare, care va avea loc la Nairobi, în mai 1976,

Examinând Declarația celei de-a IV-a Conferințe a miniștrilor de comerț ai țărilor membre ale Organizației Unității Africane, prima Declarație și liniile de acțiune ale Consiliului latino-american al Sistemului economic latino-american și Declarația de la Djakarta (1976),

Inspirați de mesajul stimulator, pronunțat la deschiderea Reuniunii de către Președintele Filipinelor, Ferdinand Marcos, ale cărui idei fecunde au adus o contribuție semnificativă la discuțiile noastre, dovedind analiza profundă a actualei situații a relațiilor economice internaționale și îngrijorarea deosebită față de condițiile economice și sociale în care se zbat popoarele noastre,

Mulțumind din inimă poporului și guvernului filipinez pentru ospitalitatea călduroasă și eficace cu care au organizat această Reuniune, ceea ce ne-a permis să ne atingem scopul comun,

Miniștrii „Grupului celor 77”, la cea de-a III-a Reuniune, ținută la Manila între 2—6 februarie,

Examinând în profunzime situația economică a țărilor în curs de dezvoltare și trecând în revistă politicile urmate și rezultatele înregistrate de la adoptarea Strategiei internaționale a dezvoltării și după cea de-a III-a Conferință a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare în domeniile comerțului, relațiilor economice internaționale și dezvoltării, ținând seama de Declarația și Programul de acțiune vizând instaurarea unei noi ordini economice internaționale, precum și de Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor,

Inspirați de Carta de la Alger și de Declarația de la Lima ale „Grupului celor 77”,

Luând în considerare Declarația și Programul de acțiune adoptate la a IV-a Conferință a șefilor de stat și guverne din țările nealiniate,

Constatând cu profundă decepție că foarte puține rezultate concrete au fost obținute în aceste domenii, că țările dezvoltate n-au pus, în general, în practică măsurile de politică generală și nici nu și-au îndeplinit angajamentele asumate, care trebuiau să ducă la ameliorarea situației țărilor în curs de dezvoltare, și că poziția relativă a țărilor în curs de dezvoltare, în special a celor mai puțin avansate, fără litoral, insulare și a celor grav afectate, în economia mondială s-a deteriorat în perioada respectivă,

Declară că economia tuturor țărilor în curs de dezvoltare a fost puternic afectată de condițiile economice internaționale, în special de inflația mondială, de dezordinea monetară, de recesiunea din regiunile puternic industrializate, de apariția unor noi forme de discriminare și de constrângere economică, de modul de a acționa al societăților transnaționale și de întărirea tendințelor protecționiste în țările dezvoltate;

Recunoscând că, în fața acestei situații, unele țări în curs de dezvoltare au făcut și continuă să facă eforturi uriașe pentru a acorda, altor țări în curs de dezvoltare, asistență financiară și de altă natură, pentru a le ajuta să depășească dificultățile economice, inclusiv problemele legate de aprovizionarea cu produse alimentare și energie, și exprimă speranța că aceste inițiative vor determina acordarea unei asistențe sporite, din partea țărilor care sînt în măsură s-o facă;

Deplângînd aplicarea, de către țările dezvoltate, a unor reglementări comerciale discriminatorii și injuste, și obstacolele pe care aceste țări le-au ridicat în calea accesului țărilor în curs de dezvoltare la tehnologia modernă;

Își afirmă convingerea că este necesar și urgent să se întreprindă schimbări radicale în relațiile economice, pentru a se stabili relații noi, bazate pe justiție și echitate, care să permită eliminarea structurilor economice injuste, impuse țărilor în curs de dezvoltare,

● Imperativul unor prefaceri radicale în relațiile economice internaționale ● Exigența unor raporturi noi, bazate pe justiție și echitate ● Solidaritatea țărilor în curs de dezvoltare în acțiunea pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale ● Necesitatea ca relațiile economice să fie întemeiate pe respectul integral al principiilor de egalitate între state și neintervenție în afacerile interne, pe respectarea sistemelor economice și sociale, pe dreptul fiecărui stat de a-și exercita plenar și permanent suveranitatea asupra resurselor naturale și a tuturor activităților sale economice.

în special pe calea exploatării și comercializării resurselor și bogățiilor lor naturale;

Subliniază solidaritatea strînsă a tuturor țărilor în curs de dezvoltare, care le-a permis să realizeze o poziție unică, și importanța armonizării pozițiilor, care contribuie la accentuarea evoluției lor ireversibile în relațiile economice internaționale, precum și consolidarea și întărirea unității și solidarității lor, printr-o acțiune comună concentrată, punînd astfel bazele noii ordini economice internaționale și favorizînd aplicarea Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor;

Afirmă că actuala conjunctură oferă comunității internaționale un prilej potrivit pentru adoptarea de măsuri și realizarea unui acord la U.N.C.T.A.D. IV, în vederea reglementării problemelor economice și financiare ale țărilor în curs de dezvoltare și atingerii obiectivelor noii ordini economice internaționale;

Hotărînd să promoveze aplicarea de urgență, pornind de la un program de acțiune concertată, a noii ordini economice internaționale, așa cum este definită de Declarația și Programul de acțiune vizînd instaurarea unei noi ordini economice internaționale, de Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, precum și de deciziile și recomandările adoptate la cea de-a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U.;

Reafirmă convingerea că instaurarea acestei ordini este indispensabilă instaurării dreptății și menținerii păcii și coexistenței internaționale, dată fiind interdependența tot mai accentuată dintre națiuni și popoare;

Reafirmă, de asemenea, convingerea că lor le incumbă, în primul rînd, responsabilitatea de a asigura dezvoltarea economică și dreptatea socială și de realizarea acestor obiective naționale, regionale și internaționale depinde, în special, de eforturile fiecărei țări, ca o completare indispensabilă a acestor eforturi naționale; în conformitate cu principiul voinței de autonomie colectivă, miniștrii insistă asupra necesității instaurării unei cooperări mai strînse și mai eficiente între țările în curs de dezvoltare, care să includă armonizarea și coordonarea politicilor lor economice;

Declară încă o dată că relațiile economice internaționale trebuie așezate pe respectul integral al principiilor de egalitate între state și neintervenție în afacerile interne, pe respectarea diferitelor sisteme economice și sociale, și pe dreptul fiecărui stat de a-și exercita plenar și permanent suveranitatea asupra resurselor naturale și a tuturor activităților sale economice;

Consideră că țărilor în curs de dezvoltare trebuie să li se asigure o participare mai

largă și crescîndă la elaborarea și adoptarea deciziilor în toate domeniile care privesc viitorul relațiilor economice internaționale și avantajele decurgînd din dezvoltarea economiei mondiale;

Reafirmă că este necesar și urgent să se aplice în practică principiul tratamentului diferențiat și preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, în forme concrete și eficiente, în toate domeniile relațiilor lor economice cu țările dezvoltate;

Reafirmă importanța cooperării internaționale pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Avînd în vedere cele de mai sus,
DECLARĂ:

că sînt ferm convinși de necesitatea utilizării depline a puterii de negociere a țărilor în curs de dezvoltare, printr-o acțiune comună și solidară, care se manifestă în enunțarea unor poziții unice, realiste și bine definite, în vederea atingerii, în diferitele domenii ale cooperării economice internaționale, a următoarelor obiective:

1. Restructurarea comerțului internațional cu produse de bază, astfel încît să ofere o soluționare viabilă a problemelor care privesc aceste produse, în scopul creșterii și menținerii valorii exporturilor și încasărilor din export ale țărilor în curs de dezvoltare, de a promova industria prelucrătoare și ameliorarea raportului de schimb ale acestor țări; ținînd seama de aceste obiective fundamentale, U.N.C.T.A.D. IV va trebui să adopte decizii concrete și practice referitoare la programul integrat și elementele sale, precum și la realizarea fiecăruia dintre aceste obiective și la aplicarea fiecărei măsuri care ar trebui luată la nivel internațional, inclusiv pe planul negocierilor;

2. Restructurarea producției industriale mondiale și a comerțului mondial, pentru a se asigura o creștere sensibilă ponderii țărilor în curs de dezvoltare în totalul exporturilor de articole manufacturate, să se manifeste în conformitate cu obiectivele enunțate în Declarația și Programul de acțiune de la Lima asupra dezvoltării și cooperării internaționale; în acest scop, trebuie să se creeze condiții interne și externe, inclusiv noi forme și domenii de cooperare industrială, de natură să accelereze dezvoltarea industrială și să favorizeze exporturile de articole manufacturate și semifinite ale țărilor în curs de dezvoltare, fără ca, prin aceasta, să fie întărite obstacolele în calea accesului acestor produse pe piețele țărilor dezvoltate;

3. Creșterea capacității globale de export a țărilor în curs de dezvoltare, atît în ce privește volumul, cît și diversificarea produselor, favorizînd astfel o participare crescîndă a acestor țări la comerțul mondial;

4. Obținerea de rezultate concrete, pentru țările în curs de dezvoltare, în negocierile comerciale multilaterale, și a unor avantaje suplimentare, prin adoptarea de măsuri diferențiate și de proceduri speciale în toate domeniile de negociere; în așteptarea finalizării negocierilor, să se asigure respectarea riguroasă a statu-quo-ului, de către țările dezvoltate, în ceea ce privește importurile lor originare din țările în curs de dezvoltare; în această perspectivă, trebuie ameliorate substanțial schemele de preferințe existente, pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare în atingerea obiectivelor convenite în cadrul sistemului general de preferințe;

5. Condamnarea și respingerea oricăror forme de discriminare, de amenințare și constrângere economică și politică, directă sau indirectă, aplicate împotriva țărilor în curs de dezvoltare, care sînt potrivnice principiilor fundamentale ale relațiilor economice internaționale;

6. Realizarea de urgență a reformei sistemului monetar internațional, care să răspundă intereselor și necesităților țărilor în curs de dezvoltare, cu participarea deplină a acestor țări la adoptarea deciziilor pe care le comportă reforma;

7. Obținerea unei asistențe financiare, pe termen scurt și lung, suficientă ca volum și în condiții favorabile, și accelerarea transferului de resurse financiare bi și multilaterale, dîndu-le un caracter continuu și cît mai stabil, de la țările dezvoltate spre țările în curs de dezvoltare, în special spre cele

grav afectate, astfel încât să se îndeplinească fără întârziere obiectivul ajutorului public pentru dezvoltare; pe de altă parte, trebuie să se lărgască sensibil accesul țărilor în curs de dezvoltare la piețele de capitaluri ale țărilor dezvoltate;

8. Țările dezvoltate și organizațiile internaționale să ia imediat măsuri pentru atenuarea datoriei crescînde ale țărilor în curs de dezvoltare și pentru lărgirea și ameliorarea facilităților de finanțare pe termen scurt, în vederea acoperirii dificultăților bilanțelor de plăți externe;

9. Promovarea progresului tehnice național, prin achiziționarea, punerea la punct, adaptarea și difuzarea unei tehnologii care să răspundă necesităților, intereselor și priorităților țărilor în curs de dezvoltare, și asigurarea transferului de tehnologie la nivel internațional, în condiții care să corespundă acestor obiective, în vederea întăririi capacității tehnologice a țărilor în curs de dezvoltare și a diminuării gradului lor de dependență, în acest domeniu, prin aranjamente instituționale corespunzătoare, prin adoptarea unui cod obligatoriu de conduită, pe plan multilateral, pentru transferul de tehnologie, și prin examinarea periodică și revizuirea convențiilor internaționale asupra brevetelor și mărcilor de fabrică;

10. Să se asigure că activitățile societăților transnaționale, care operează pe teritoriul țărilor în curs de dezvoltare, sînt compatibile cu obiectivele dezvoltării naționale, prin exercitarea liberă a dreptului de a reglementa funcționarea acestora, și de a face din cooperarea internațională un instrument eficient servind acestui scop;

11. Favorizarea și încurajarea unui program de cooperare economică, printr-un mecanism economic corespunzător, care să întărească cooperarea dintre țările în curs de dezvoltare, și care să facă posibilă adoptarea de măsuri concrete în diferitele domenii ale relațiilor lor economice, în scopul promovării voinței de autonomie individuală și colectivă, interdependenței și progresului țărilor în curs de dezvoltare;

12. Să se inițieze de urgență o acțiune avînd ca scop intensificarea comerțului între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate cu economie planificată, care să cuprindă dispozițiile instituționale corespunzătoare pentru discutarea acestei probleme în vederea creșterii avantajelor economice pe care țările în curs de dezvoltare le obțin din comerțul și cooperarea economică cu aceste țări;

13. Instituirea de măsuri și politici mai eficiente și mai realiste, prin intermediul unor mecanisme corespunzătoare, în favoarea țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare, și aplicarea lor, cît mai curînd posibil, astfel încît rezultatele lor să contribuie la atenuarea sau la limitarea problemelor specifice și cronice pe care le împingă aceste țări;

14. Aplicarea fără întârziere de măsuri eficiente în favoarea țărilor în curs de dezvoltare cel mai grav afectate, pentru ca ele să poată depăși problemele ce le sînt specifice, conform rezoluțiilor 3201 (S-VI) și 3202 (S-VI) ale Adunării Generale;

15. Promovarea cooperării în reglementarea problemelor grave și urgente care confruntă un număr mare de țări în curs de dezvoltare;

16. Continuarea și intensificarea eforturilor în vederea realizării schimbărilor care se impun, cu acuitate, în structura producției alimentare mondiale și aplicarea de măsuri corespunzătoare, în special de ordin comercial, pentru a asigura creșterea producției agricole, deosebi a celei de produse agro-alimentare, și a veniturilor reale pe care țările în curs de dezvoltare le obțin din exportul acestor produse; țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, care sînt în măsură să o facă, ar trebui să furnizeze cereale alimentare și ajutor financiar, în condițiile cele mai favorabile, țărilor celor mai grav afectate, pentru a le permite să facă față necesităților în materie de alimentație și dezvoltare agricolă;

17. Întărirea rolului de negociator al U.N.C.T.A.D., astfel încît Conferința să poată deveni un instrument eficient de negociere al Națiunilor Unite în domeniul comerțului și dezvoltării, capabilă să aplice principiile și direcțiile de acțiune, în special pe cele enunțate de Adunarea Generală, în cadrul unor acorduri concrete, și să contribuie astfel nemijlocit la instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

(text integral)

Programul de acțiune al „Grupului celor 77”

— obiective și măsuri preconizate —

Acest document prezintă în detaliu căile, modalitățile și propunerile concrete — așa cum au fost stabilite în cadrul celor patru comisii ale reuniunii de la Manila a „Grupului celor 77” — în vederea celei de-a patra sesiuni a U.N.C.T.A.D., care va avea loc la Nairobi, în cursul lunii mai.

În ce privește **produsele de bază**, programul subliniază necesitatea unor acțiuni concertate pentru transformarea structurii comerțului mondial cu asemenea produse. Sînt avute în vedere, printre altele, următoarele obiective: îmbunătățirea termenilor de schimb în cadrul comerțului țărilor în curs de dezvoltare cu produse de bază; susținerea prețurilor produselor de bază la niveluri care, în valoare reală, să fie remuneratorii și juste pentru producători și echitabile pentru consumatori, ținînd, bineînțeles, seama de rata inflației mondiale și de fluctuațiile cursului de schimb ale principalelor monede; atenuarea fluctuațiilor excesive ale prețurilor produselor de bază și ale aprovizionării cu asemenea produse, în interesul atît al producătorilor cît și al consumatorilor; îmbunătățirea și stabilizarea în valoare reală a puterii de cumpărare a încasărilor din export ale fiecărei țări în curs de dezvoltare; sporirea exporturilor de produse primare și prelucrate ale țărilor în curs de dezvoltare; diversificarea producției, inclusiv a producției de mărfuri alimentare, și amplificarea prelucrării materialelor prime în țările în curs de dezvoltare, în vederea promovării industrializării lor și creșterii încasărilor lor din export; asigurarea accesului pe piețele țărilor dezvoltate a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare; înlesnirea participării, în mai mare măsură, a țărilor în curs de dezvoltare la transportul, comercializarea și distribuirea exporturilor lor.

Pentru a se atinge obiectivele menționate, în program se arată că ar fi necesară luarea, la nivel internațional, a mai multor măsuri, printre care: stabilirea unui fond comun pentru finanțarea unor stocuri internaționale de produse de bază; instituirea unui mecanism internațional de stocare de produse de bază; negocierea altor măsuri necesare în cadrul unor aranjamente internaționale privind produsele de bază, mai ales prin politici internaționale de producție corespunzătoare, prin acțiuni de regularizare a ofertei și angajamente de aprovizionare și de cumpărare bilaterale și multilaterale pe termen lung, ținînd seama de caracteristicile fiecărui produs; aplicarea efectivă de măsuri și metode corespunzătoare de indexare a prețurilor la export ale produselor de bază pentru țările în curs de dezvoltare cu prețurile la import ale articolelor manufacturate de proveniență din țările dezvoltate; ameliorarea și extinderea facilităților de finanțare compensatorie cu scopul de a stabili, în valoare reală, încasările din export ale țărilor în curs de dezvoltare; promovarea și susținerea activităților de prelucrare și de diversificare a producției în țările în curs de dezvoltare și liberalizarea și ameliorarea accesului pe piețele țărilor dezvoltate a

produselor de bază, transformate sau nu, exportate de către țările în curs de dezvoltare.

În vederea **realizării obiectivelor de dezvoltare industrială** accelerată ale țărilor în curs de dezvoltare, așa cum au fost fixate de către cea de-a doua Conferință generală a O.N.U.D.I. de la Lima, strategia programului prevede, între altele: îmbunătățirea accesului articolelor manufacturate și semifinite ale țărilor în curs de dezvoltare pe piețele țărilor dezvoltate; ameliorarea sistemului generalizat de preferințe, fără reciprocitate și fără discriminare, în favoarea țărilor în curs de dezvoltare; reducerea substanțială și suprimarea de către țările dezvoltate a practicilor comerciale restrictive afectînd țările în curs de dezvoltare; luarea de măsuri, la nivelurile național, regional și internațional, pentru a face în așa fel încît societățile transnaționale să-și reorienteze activitățile în vederea asigurării prelucrării materiilor prime în țările în curs de dezvoltare, precum și pentru întărirea participării întreprinderilor naționale ale țărilor în curs de dezvoltare la activitățile societăților transnaționale ce acționează pe teritoriul lor; sprijinirea de către țările dezvoltate a țărilor în curs de dezvoltare, pentru ca acestea din urmă să-și creeze instituțiile financiare care să contribuie la promovarea industriilor și a exporturilor lor; adaptarea investițiilor particulare internaționale la nevoile industriale ale țărilor în curs de dezvoltare, conform legislației lor și politici lor naționale; lărgirea de către țările dezvoltate, prin căi bilaterale și multilaterale, a asistenței financiare acordate țărilor în curs de dezvoltare, pentru facilitarea industrializării acestora.

Programul de acțiune enumără pe larg, în continuare, măsurile considerate necesare în legătură cu **rezolvarea problemelor monetare și financiare**. Menționîndu-se degradarea termenilor de schimb în comerțul țărilor în curs de dezvoltare și creșterea îngrijorătoare a datoriei externe a acestor țări, ca urmare a dereglărilor din economia mondială și a scumpirii creditului pe piețele internaționale, se subliniază necesitatea adoptării de urgență a unor măsuri din partea țărilor dezvoltate și a organizațiilor internaționale vînzînd atenuarea problemelor legate de îndatorarea critică a țărilor în curs de dezvoltare. Sînt preconizate, de asemenea, acțiuni de natură să sporească aportul net de fonduri necesar sprijinirii finanțării dezvoltării pe termen lung a țărilor în curs de dezvoltare. În acest sens, programul consideră că toate țările dezvoltate ar trebui să sporească efectiv asistența lor publică pentru dezvoltare, astfel încît aceasta să atingă obiectivul de 0,7 la sută din produsul național brut al fiecărei țări dezvoltate cel mai devreme posibil și, în orice caz, în 1980.

Programul evidențiază, în același timp, coordonatele statornicirii unui **nou sistem monetar internațional**. Așa cum se prezintă actualmente — se spune —, sistemul monetar internațional nu favorizează suficient comerțul mondial și necesită schim-

Evoluția fructuoasă a relațiilor româno-olandeze

bări fundamentale pentru a răspunde intereselor tuturor țărilor și, în special, ale celor în curs de dezvoltare. Aceste schimbări trebuie să țină seama de interdependența problemelor privind sistemele monetar, financiar și comercial internaționale și să fie concepute în optica unei participări universale și a unui mod echitabil de adoptare a deciziilor. Promovarea comerțului și a progresului țărilor în curs de dezvoltare ar trebui să fie unul din obiectivele esențiale ale noului sistem monetar. Acesta — se precizează — ar funcționa mai eficient dacă ar fi absolut universal. El ar trebui, deci, să înglobeze toate țările interesate, fără excepție, și să țină seama, în mod special, de drepturile și interesele țărilor în curs de dezvoltare, garantându-le un tratament echitabil care să răspundă imperativelor dezvoltării lor. Deciziile asupra problemelor monetare internaționale trebuie să fie luate cu participarea și mai eficientă a țărilor în curs de dezvoltare la toate etapele de discuții și negocieri. De aceea, se preconizează sporirea autorității F.M.I. în negocierile și deciziile internaționale privind problemele monetare, reducându-se rolul grupurilor restrinse care nu sînt reprezentative.

În cadrul programului de acțiune, o atenție specială se acordă **rezolvării problemelor specifice ale țărilor în curs de dezvoltare mai puțin avansate, a țărilor în curs de dezvoltare insulare și a țărilor în curs de dezvoltare fără litoral** (ieșire la mare), subliniindu-se necesitatea traducerii fără întârziere în viață a măsurilor recomandate în acest sens de U.N.C.T.A.D.

Un spațiu amplu este destinat, în programul de acțiune, **problemelor privind transferul de tehnică spre țările în curs de dezvoltare**, vizînd întărirea capacității tehnologice a acestor țări și diminuarea dependenței lor tehnologice. Țările în curs de dezvoltare ar trebui, la nivel național: să elaboreze un plan tehnologic, care să fie parte integrantă a planurilor lor naționale de dezvoltare, și să coordoneze politicile într-un anumit număr de domenii privind, mai ales, acordurile de licență, transferul, dezvoltarea și adaptarea tehnicilor, investițiile străine, activitatea de cercetare-dezvoltare; să asigure crearea unor structuri instituționale corespunzătoare, mai ales a unor centre naționale pentru dezvoltare și transfer de tehnici; să pună la punct toate măsurile reclamate pentru asigurarea utilizării optime a resurselor lor de mîna de lucru calificată. La nivel internațional, țările dezvoltate ar trebui să acorde țărilor în curs de dezvoltare un acces fără restricții la tehnici și tehnologii, oricare ar fi proprietarii acestora. Pentru facilitarea și creșterea transferului internațional de tehnologie, sub toate formele sale, potrivit unor modalități și condiții favorabile, pentru eliminarea practicilor restrictive în operațiunile de transfer de tehnologie și pentru întărirea capacităților tehnologice naționale ale tuturor țărilor, programul are în vedere instituirea unui Cod internațional de conduită pentru transferurile de tehnologie, ca mijloc de a reglementa eficient aceste transferuri, ținînd seama de nevoile particulare ale țărilor în curs de dezvoltare.

Un alt capitol al programului de acțiune se ocupă de **relațiile comerciale între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate cu economie planificată**, subliniînd necesitatea ca în cadrul largirii continue a acestor relații să se țină seama de interesele țărilor în curs de dezvoltare.

În toate aceste domenii, programul de acțiune înglobează un complex de măsuri corespunzătoare, practice și eficiente, de natură să impulsioneze progresul economic și social al țărilor în curs de dezvoltare, ca o contribuție importantă la procesul de faurire a unei noi ordini economice internaționale.

Între 11 și 14 februarie a.c., ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, George Macovescu, a efectuat o vizită oficială în Olanda, la invitația omologului său, Max van der Stoep. Cu acest prilej, ministrul român a fost primit de Majestatea Sa regina Țărilor de Jos și de primul ministru Joop den Uyl. Totodată, George Macovescu a făcut vizite președintelui în funcțiune al primei Camere a Statelor Generale, Ch. Polak, și președintelui celei de-a doua Camere, dr. A. Vondeling.

Convorbirile oficiale între miniștrii de externe român și olandez, în cadrul cărora o atenție deosebită a fost acordată relațiilor bilaterale, au scos în evidență faptul că raporturile reciproce pe multiple planuri — economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii —, conlucrarea pe plan politic au cunoscut — în special după vizita în Olanda a președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu (10—13 aprilie 1973) și, respectiv, vizita în România a Majestății Sale regina și a Alteței Sale regale prințul Țărilor de Jos (13—16 mai 1975) — un curs rodnic, caracterizîndu-se printr-o marcată intensificare și diversificare. În această privință, o importanță esențială are Declarația solemnă comună româno-olandeză, semnată în aprilie 1973, la Amsterdam, document care consfințește hotărîrea celor două țări de a adînci prietenia dintre ele, de a intensifica legăturile bilaterale și de a spori conlucrarea lor pentru promovarea înțelegerii și păcii.

Un asemenea cadru a favorizat, firește, intensificarea, în ultimii ani, a contactelor și înțînirilor româno-olandeze, a căror importanță, pentru mai buna cunoaștere reciprocă și pentru dezvoltarea cooperării prietenești, a fost subliniată de cei doi miniștri de externe.

Constatănd cu satisfacție lărgirea cadrului juridic al raporturilor bilaterale, prin existența a numeroase acorduri și aranjamente guvernamentale, miniștrii de externe român și olandez au subliniat — se arată în comunicatul dat publicității la încheierea convorbirilor — „importanța pe care o prezintă Acordul de colaborare economică, industrială și tehnică pe termen lung, semnat la București, la 14 mai 1973, pentru dezvoltarea raporturilor economice între România și Țările de Jos”. În acest context, s-a constatat că schimburile comerciale reciproce au atins cote ridicate, reliefindu-se, în același timp, perspectivele favorabile ce se deschid dezvoltării armonioase a comerțului reciproc.

Cooperarea economică, industrială și tehnică dintre România și Regatul Țărilor de Jos a fost un alt punct al agendei convorbirilor între miniștrii de externe ai celor două țări. Este un domeniu în care, în ultimii ani — aspect subliniat cu satisfacție de cei doi interlocutori —, au fost realizate acțiuni diverse. A fost exprimată hotărîrea guvernelor român și olandez de a favoriza, în continuare, această cooperare și, totodată, de a fi explorate noi posibili-

ități, ținîndu-se seamă de potențialul economic al celor două țări. Abordînd problema schimburilor în domeniile învățămîntului, culturii și cooperării științifice între cele două țări — între România și Olanda există un acord cultural și un program de aplicare a acestuia —, cei doi miniștri au exprimat dorința guvernelor lor de a le lărgi, „între altele prin extinderea contactelor și cooperării între instituțiile și organizațiile interesate din țările lor”.

Un alt capitol al recentelor convorbiri româno-olandeze la nivelul miniștrilor de externe l-a constituit unele probleme internaționale, constatîndu-se, în special în ce privește Europa, o mare apropiere a punctelor de vedere. Semnarea Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa a fost apreciată ca fiind în interesul popoarelor participante la reuniunea general-europeană. În acest context, părțile își reafirmă voința lor — se arată în comunicatul de la încheierea convorbirilor — „de a acționa cu energie pentru punerea în practică, prin acțiuni concrete, a tuturor angajamentelor asumate prin Actul final al Conferinței. Părțile apreciază că acest document are un caracter unitar, fiecare capitol avînd semnificația sa, și, de aceea, se impun acțiuni vizînd realizarea în întregime a tuturor hotărîrilor acestei Conferințe”. Totodată, miniștrii de externe român și olandez au reliefat necesitatea ca toate statele participante „să depună eforturi pentru a permite ca procesul multilateral început de Conferință să fie continuat în formele corespunzătoare enunțate de Actul final”.

Miniștrii de externe ai României și Regatului Țărilor de Jos, George Macovescu și, respectiv, Max van der Stoep, au abordat și alte aspecte stringente ale vieții internaționale, cum sînt dezangajarea militară și dezarmarea pe continentul european, necesitatea opririi cursei înarmărilor și realizarea dezarmării generale și complete, rezolvarea problemei cipriote pe baza respectului strict al suveranității, independenței și integrității teritoriale a acestei țări, necesitatea reglementării politice, juste și durabile, cit mai repede posibil, a situației din Orientul Mijlociu, promovarea progresului economic și social al tuturor țărilor și adoptarea unor măsuri efective pentru accelerarea dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare, perfecționarea continuă a activității O.N.U., creșterea autorității acestei organizații în viața internațională, sporirea contribuției sale la soluționarea complexelor probleme ale lumii contemporane.

Recenta vizită în Olanda a ministrului român al afacerilor externe se înscrie — așa cum se subliniază în comunicatul dat la încheierea convorbirilor de la Haga — în suita acțiunilor menite să întărească „prietenia și colaborarea între cele două țări, pacea și înțelegerea internațională”.

Ilie Olteanu

Consolidarea și afirmarea R. P. Angola

Săptămîna ce a trecut a scos pregnant în evidență cursul afirmării pe plan internațional a Republicii Populare Angola — semnificativă evoluție legată de evenimente din această țară. Început încă de la actul cuceririi independenței de stat, în noiembrie anul trecut, și de la instaurarea guvernului legitim creat de Mișcarea Populară pentru Eliberarea Angolei (M.P.L.A.), acest proces a fost, în ultima vreme, accentuat și de așa-numita „recunoaștere africană”. Termenul se referă, între altele, la recenta recunoaștere a R. P. Angola ca membru cu drepturi depline al Organizației Unității Africane. Secretariatul Executiv al O.U.A. de pe lângă Națiunile Unite a dat publicității o declarație, în care se subliniază că recunoașterea guvernului M.P.L.A. de către 28 de țări membre ale Organizației Unității Africane constituie o dovadă elocventă a recunoașterii crescînde pe plan internațional a autorității R. P. Angola. De la data intrării R. P. Angola în O.U.A., numărul statelor africane care au recunoscut-o a crescut, pînă în ziua încheierii ediției noastre, la 39. La începutul acestei săptămîni s-a anunțat, de asemenea, că Franța și Suedia au recunoscut guvernul de la Luanda.

Evenimentul admeririi R. P. Angola în O.U.A., deosebit de semnificativ pentru afirmarea diplomatică, în sinul continentului pe care se află situat, a tînărului stat independent, a constituit un nou prilej pentru definirea principiilor pe care guvernul de la Luanda înțelege să le așeze la baza relațiilor sale cu țările africane, a raporturilor sale internaționale. „Angola — declara, în acest sens, primul ministru al R. P. Angola, Lopo do Nascimento — va stringe raporturile sale de prietenie și cooperare cu țările africane pe baza respectului independenței, neamestecului în treburile interne, nealinierii, păcii și progresului”.

Referitor la ansamblul politicii pe care o promovează Mișcarea Populară pentru Eliberarea Angolei și guvernul R. P. Angola, ministrul de externe José Eduardo dos Santos preciza că „aceasta este determinată de un spirit de independență deplină, o adevărată politică de nealinierie”. „Suveranitatea noastră, independența noastră și libertatea noastră sînt principiile noastre. Țările care ne acordă sprijin trebuie să respecte hotărîrile noastre” — releva dos Santos. De asemenea, ministrul afacerilor externe, subliniind, într-un interviu, că țara sa dorește să promoveze o politică de bună vecinătate, a precizat că R. P. Angola va continua să acorde sprijin Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (S.W.A.P.O.).

Într-un interviu acordat recent agenției Taniug, președintele Agostinho Neto declara: „Nu avem alt țel în afară de consolidarea unității noastre naționale”. „Vom fi bucuroși să stabilim relații de colaborare cu statele vecine. Vom acționa întotdeauna în spiritul frăției, dacă va fi respectată independența noastră”, a precizat Neto.

Afirmarea internațională a R. P. Angola este privită cu reală satisfacție de toate forțele progresiste, ea încununînd o luptă grea, plină de abnegație și sacrificii, desfășurată de 15 ani de poporul angolez pentru libertate și independență națională. Lichidarea politicii de dominație a colonialismului, prin proclamarea independenței de stat a R. P. Angola, a deschis perspectiva unei dezvoltări de sine stătătoare a țării, pe calea progresului economic și social.

În ciuda condițiilor extrem de grele ale încălcării suveranității și integrității Angolei, ca urmare a intervenției străine imperialiste și rasiste, s-au făcut evidente eforturile guvernului R. P. Angola de creare a unor noi structuri social-politice și economice, în conformitate cu năzuințele și interesele propriului popor. Se cuvin a fi menționate, în acest sens, hotărîrile privind reluarea și promovarea activităților din sfera construcțiilor civile — prioritate fiind acordată construirii de școli și locuințe. Au fost, de asemenea, luate măsuri pentru îmbunătățirea asistenței sanitare a populației, fiind instituite gratuitatea consultațiilor și medicației. Totodată, trecîndu-se la refacerea economiei țării, s-au întreprins acțiuni energice pentru îmbunătățirea aprovizionării cu produse alimentare și diferite articole de primă necesitate, au fost introduse reglementări privind comerțul și finanțele. Recent — pe această linie de înfăptuire a programului Mișcării Populare pentru Eliberarea Angolei de lichidare a colonialismului și de asigurare a independenței politice și economice a țării — a fost adoptată o nouă serie de măsuri de maximă importanță: guvernul R. P. Angola a preluat controlul asupra principalelor zăcămintă de țitei și diamante,

a plantațiilor de cafea și a tuturor capacităților de prelucrare a acestora. Subliniind importanța acestei acțiuni, ministrul planificării și al economiei, Carlos Rocha, releva că, la ora actuală, R. P. Angola dispune de baza economică pentru menținerea independenței țării. În același context al eforturilor de redresare a situației economice, de reluare a activității productive și lichidare a intervenției străine, Consiliul Revoluției, reunit la Luanda, a adoptat legea cu privire la naționalizarea unor proprietăți și terenuri agricole aparținînd persoanelor care au părăsit țara sau au comis crime împotriva poporului angolez, precum și legea referitoare la serviciul militar.

Tînărul stat independent angolez a înregistrat, săptămîna trecută, victorii hotărîtoare în lupta desfășurată pe plan militar împotriva intervenției străine imperialiste și rasiste. La scurt timp după ce forțele armate ale R. P. Angola, de sub conducerea M.P.L.A., au eliberat localitatea Huambo (Nova Lisboa) — situată la 500 km sud de Luanda —, principalul centru administrativ al celei mai importante zone agricole angoleze, agențiile internaționale de presă au informat despre eliberarea celor mai însemnate porturi ale țării la Atlantic — Lobito și Benguela. Aceasta a permis preluarea sub controlul guvernului a arterei economice ce leagă estul de vestul Angolei, respectiv calea ferată prin care este transportat și cuprul din Zambia și Zair spre Atlantic, trecîndu-se, în baza unei hotărîri guvernamentale, la reconstrucția magistralei feroviare transangoleze pentru a fi redată, cît mai curînd, circulației. A urmat, consecutiv, eliberarea orașului Lubango (Sa da Bandeira), situat la 240 km de frontiera cu Namibia, de unde regimul rasist sud-african a organizat agresiunea împotriva R.P. Angola, a altor numeroase localități din nordul, sudul și sud-estul țării, pretutindeni unitățile forțelor armate populare angoleze de eliberare fiind în timpinate cu bucurie de populație.

Un comunicat al postului de radio Luanda prezenta, la sfîrșitul săptămîinii trecute, următoarea situație pe plan militar: în perioada 9—14 februarie, forțele armate ale Republicii Populare Angola au eliberat opt mari orașe, au capturat principalele puncte strategice din țară și și-au instituit controlul deplin asupra a 10 din cele 14 centre provinciale din Angola. De asemenea, agențiile internaționale de presă informau despre retragerea în dezordine spre frontiera dintre Angola și Namibia a unităților forțelor armate ale Republicii Sud-Africane care au invadat teritoriul R. P. Angola.

Evoluția evenimentelor din Angola demonstrează, încă o dată, că nimic și nimeni nu poate opri lupta unui popor pentru dreptul de a fi stăpînul propriului destin, de a-și făuri viitorul în mod liber, potrivit aspirațiilor și năzuințelor sale.

Poporul român a urmărit cu sentimente de caldă prietenie și simpatie lupta eroică a poporului angolez pentru cucerirea libertății și independenței naționale și, în spiritul solidarității cu popoarele angajate în lupta pentru eliberare națională, împotriva colonialismului și neocolonialismului, i-a acordat, de la început, sprijin material, politic, diplomatic. Este, astfel, semnificativ faptul că, salutînd cu adîncă satisfacție proclamarea independenței de stat a Angolei, România a recunoscut imediat guvernul creat de M.P.L.A., reprezentant legitim al poporului angolez, stabilînd cu acesta raporturi de colaborare. O expresie vie a bunelor relații și a solidarității dintre Partidul Comunist Român și Mișcarea Populară pentru Eliberarea Angolei o constituie întîlnirile avute de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu Agostinho Neto, președintele M.P.L.A., președintele R. P. Angola.

Primul secretar al C.C. al P.M.U.P., Edward Gierak (dreapta), l-a primit, recent, pe Stane Dolant, secretar al Comitetului Executiv al Prezidiului C.C. al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, aflat în vizită în R. P. Polonă

Prieten sincer al poporului angolez, poporul român a manifestat o vie îngrijorare față de încălcarea suveranității și integrității Angolei ca urmare a intervenției imperialiste și rasiste. Poziția consecventă a României a fost reafirmată în mesajul transmis de Comitetul Central al Partidului Comunist Român Comitetului Central al M.P.L.A., cu prilejul celei de a 15-a aniversări a declanșării luptei armate a patrioților în Angola pentru libertate și independență, ca și în mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu Conferinței internaționale de la Luanda de solidaritate cu lupta poporului angolez.

Sprijinul acordat de România socialistă poporului angolez în lupta pentru dobândirea independenței sale naționale a fost, de altfel, recent evocat de tovarășul Agostinho Neto care, primind delegația română ce a participat la festivitățile

prilejuate de a 15-a aniversare a declanșării luptei armate a patrioților în Angola, a dat expresie sentimentelor sale de înaltă prețuire și recunoștință, rugînd să fie transmise tovarășului Nicolae Ceaușescu urări de sănătate și fericire personală, de prosperitate poporului român.

Reafirmîndu-și caldele sentimente de prietenie și solidaritate cu lupta dreaptă a poporului angolez, țara noastră este hotărîtă să-i acorde și pe mai departe întregul său sprijin, pentru dezvoltarea economico-socială independentă, să acționeze pentru dezvoltarea multilaterală a colaborării româno-angoleze în folosul ambelor popoare, al cauzei luptei împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a păcii și colaborării internaționale.

Vasile Crișu

LISABONA

În perspectiva alegerilor

Scena politică portugheză — aflată în continuare sub semnul definirii, de către principalele formațiuni politice, a strategiilor electorale — este dominată, în aceste zile, de discuțiile privind noul proiect al pactului constituțional M.F.A. — **partide politice. Deși data semnării pactului de către partide nu a fost încă stabilită, surse oficiale afirmă că există „un acord complet, de fond, între Consiliul Revoluției și partide”.**

Ideea necesității semnării pactului constituțional avea să fie exprimată concis de către președintele Portugaliei, generalul Francisco de Costa Gomes, într-un recent interviu acordat televiziunii suedeze și retransmis de posturile portugheze de televiziune. Arătînd că, cel puțin în următorii ani, armata va continua să dețină un rol considerabil în viața politică a țării, președintele Costa Gomes își motiva afirmația prin aceea că „este foarte greu să se restabilească democrația în Portugalia fără colaborarea militarilor”. „Retragerea lor bruscă din viața politică a țării — sublinia președintele Portugaliei — ar pune în pericol principiile fundamentale ale revoluției. De aceea, armata trebuie să rămână garantul revoluției de la 25 aprilie, pe care a inițiat-o”.

Pactul M.F.A.—partide, aflat în dezbatere, este al doilea de acest gen din istoria noii Portugalii. Primul a fost încheiat în aprilie 1975, și cuprindea „o platformă politică comună care să facă posibilă continuarea revoluției politice economice și sociale, începută la 25 aprilie 1974”. Un prim proiect al noului pact constituțional a fost prezentat partidelor politice la 13 ianuarie (c.f. „Lumea” nr. 4 a.c.), Consiliul Revoluției indicînd că, în cadrul viitoarelor structuri instituționale, militarii vor fi „garanți ai respectării spiritului revoluției democratice și socialiste”.

În termenii noului proiect, prezentat la 8 februarie principalelor forțe politice din țară (Partidul Comunist, Partidul Socialist, Partidul Popular Democrat, Centrul Democrat și Social, Mișcarea Democrată Populară), Consiliul Revoluției urmează să fie menținut ca organ reprezentativ al forțelor armate, dar cu o putere de decizie mai restrînsă. El va avea prerogative echivalente cu cele ale unei camere superioare consultative a parlamentului. Prezidat de președintele republicii, Consiliul Revoluției va fi format din șeful Statului Major General al forțelor armate și adjunctul acestuia, doi din comandanții șefi ai celor trei armate, primul ministru (dacă acesta este militar) și de 14 reprezentanți ai forțelor armate, dintre care opt din armata terestră, trei din marină și trei din aviație. Spre deosebire de primul proiect, Consiliul Revoluției nu

va mai avea drept de veto asupra deciziilor puterii executive. Dreptul de veto asupra legilor votate de Adunarea legislativă îi va reveni, în schimb, președintelui republicii, ales prin vot universal direct, în atribuțiile căruia va intra numirea primului ministru și a membrilor guvernului. Totuși, pentru a putea dizolva Adunarea legislativă, președintele va avea nevoie de acordul Consiliului Revoluției.

Durata primei legislaturi, care va coincide cu durata pactului M.F.A.—partide, va fi de patru ani, și, numai odată cu intrarea în vigoare a celei de-a doua legislaturi, Adunarea va putea revizui Constituția. Cele cinci partide politice portugheze, accep-tînd global proiectul propus de către Consiliul Revoluției, și-au rezervat dreptul ca,

înainte de a-l semna, să negocieze asupra „detaliilor”. Unul dintre aceste „detalii” a fost invocat, la sfîrșitul săptămîinii trecute, de Partidul Popular Democrat (P.P.D.) care a declarat că nu va semna pactul în cazul în care alegerile legislative nu vor avea loc simultan cu cele prezidențiale, înainte de 27 aprilie 1976.

„Detaliu” care a introdus un nou element în discuțiile privind alegerile, eventuale candidați și alianțe posibile.

În cadrul unei conferințe de presă, ce a avut loc la 15 februarie, Alvaro Cunhal, secretarul general al P.C. Portughez, a apreciat că o alianță între comuniști și socialiști este „fundamentală pentru edificarea în Portugalia a unei democrații pe calea socialismului și pentru a împiedica „dreapta reacționară” să ia puterea”. Subliniind că, în apropiatele alegeri legislative, nici unul din partidele portugheze nu va putea obține singur majoritatea absolută, Alvaro Cunhal și-a exprimat opinia că Partidul Socialist va trebui să se pronunțe fie pentru o alianță cu forțele de dreapta, fie pentru o alianță cu forțele de stînga. Pornind de la realitatea că „Partidul Comunist este marea partid al stîngii, o majoritate de stînga, și un guvern de stînga — a arătat secretarul general al P.C.P. — nu vor fi posibile decît cu comuniștii”. Această alianță P.C.P.—P.S.P. trebuie să fie negociată — a subliniat Alvaro Cunhal.

Anunțînd, pe de altă parte, hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Portughez de a prezenta candidați comuniști în toate circumscripțiile electorale, „inclusiv în regiunile în care democrația este nesocotită”, Alvaro Cunhal a pus accentul pe faptul că nici unul din membrii P.C.P. nu a fost desemnat în Comisia națională pentru alegeri, fapt ce afectează grav caracterul democratic al procesului electoral. „Numeroase comisii de recensămint au fost organizate fără participarea comuniștilor, iar în unele regiuni din nordul țării și în Azore comuniștii sînt atacați de extrema dreaptă clandestină, sprijinită de partide de dreapta legale, pentru a fi împiedicați să participe la campania electorală”. Toate aceste fapte — consideră Alvaro Cunhal — sînt neliniștitoare și „dacă nu vor fi luate măsuri serioase, alegerile riscă să se desfășoare trunchiat”.

Totodată, Comitetul Central al P.C.P. s-a pronunțat pentru accelerarea lucrărilor Adunării Constituante, astfel ca noua Constituție, „care trebuie să garanteze demo-

Întîlnirea de la Guarda

Întîlnirea de la 12 februarie, din localitatea portugheză Guarda (400 km nord-est de Lisabona), între miniștrii de externe portughez și spaniol, respectiv Ernesto Melo Antunes și José Maria de Areilza, este privită în cele două capitale ca un semn al „dezghețului” intervenit în relațiile hispano-portugheze. Relații ce păreau serios degradate la sfîrșitul anului trecut, după distrugerea ambasadei Spaniei de la Lisabona și a consulatului de la Porto, de către manifestanți, în semn de protest față de condamnarea la moarte a celor cinci militanți antifranchiști. Rechemat la Madrid imediat după incident, ambasadorul spaniol avea să revină, totuși, la Lisabona în cursul lunii ianuarie. Incidentul de anul trecut avea să fie primul de acest gen din istoria diplomatică hispano-portugheză, de la semnarea, în decembrie 1942, a așa-numitului „pact iberic”, tratat de prietenie și neagresiune.

Întîlnirea de la Guarda este, totodată, și prima întîlnire la nivel ministerial

între reprezentanții Spaniei și Portugaliei, de la moartea generalului Franco. Potrivit comunicatului comun dat publicității, Portugalia și Spania au hotărît să-și întărească colaborarea în domeniile cultural, economic, comercial și turistic. Se subliniază că cei doi miniștri de externe au procedat la un schimb de opinii privind problemele vieții internaționale, în special cele referitoare la Europa, Mediterana și Africa. Melo Antunes și José Maria de Areilza au convenit să se întîlnească periodic.

După întîlnire, șeful diplomației spaniole a evocat, în cadrul unei conferințe de presă, „spiritul de la Guarda”, afirmînd că există un nou climat de înțelegere între cele două țări, incidentele survenite într-un trecut recent fiind „depășite”. José Maria de Areilza a precizat că „pactul iberic” a fost evocat, cei doi miniștri recunoscîndu-și utilitatea și actualitatea în măsura în care el constituie un „pact de neagresiune”, chiar dacă „fondul lui, forma și contextul în care a fost semnat par astăzi depășite”. De aceea, el și-a exprimat speranța că vor începe negocieri privind un tratat de prietenie și cooperare care să înlocuiască, în viitor, „pactul iberic”.

R. D.

crația în Portugalia", să intre cât mai grabnic cu putință în vigoare. Partidul Comunist se pronunță pentru ținerea, mai întâi, de alegeri legislative și, apoi, de alegeri prezidențiale.

Propunerea comuniștilor portughezi privind încheierea unei alianțe cu socialiștii nu a fost împărtășită de secretarul general al P.S.P., Mario Soares, care a arătat că partidul său nu are intenția să se alieze nici cu comuniștii și nici cu popular-democrații. În ce privește alegerile prezidențiale, acestea trebuie să aibă loc — în concepția P.S.P. — la șase luni sau un an după alegerile legislative. Într-o recentă conferință de presă, consacrată strategiei electorale a socialiștilor portughezi, Mario Soares s-a pronunțat în favoarea alegerii unui militar ca președinte al țării, nu a avansat, însă, numele nici unei personalități militare. „Luările de poziție ale partidelor politice față de o eventuală alegere — a explicat el — nu pot decît să divizeze forțele armate; or, este necesar ca ele să rămână unite”. Principalul obiectiv al Partidului Socialist — a arătat secretarul său general — este rezolvarea crizei economice: „P.S.P. are un plan pe care îl va prezenta electoratului”.

În ce privește Partidul Popular Democratic, terenul său politic pare să se fi restrîns. Cauzele sînt — după părerea observatorilor — două. Pe de o parte — faptul că Centrul Democratic și Social intenționează să-și apropie toate sectoarele dreptei; pe de altă parte — desprinderea aripii de stînga din cadrul P.P.D., condusă de Emidro Guerrero, care a format un nou partid — Mișcarea Social Democrată.

Acum, în preajma alegerilor, printre problemele cele mai delicate ale vieții politice portugheze, figurează și situația mi-

litarilor și civililor progresiști arestați în urma evenimentelor de la 25 noiembrie 1975, a căror eliberare este cu insistență cerută de forțele de stînga. Ecoul celor patru morți din timpul manifestației ce a avut loc la Porto, la 1 ianuarie, în sprijinul arestaților progresiști, nu s-a stins încă. Deși în ultimele săptămîni o serie de militari și civili au fost eliberați, între zidurile închisorii Custodias (Porto) se mai află încă 21 de militari și un civil, iar la Caxias (Lisabona) nu se știe exact numărul lor. (În închisoarea de la Santarem se află maiorul Otel Saraiva de Carvalho, fost general și comandant șef al COPCON, acuzat de a fi fost implicat în evenimentele de la 25 noiembrie).

Pe măsură ce se apropie data alegerilor, strategiile electorale ale principalelor formațiuni politice ale țării încep, așadar, să se contureze. Rămîn, cu toate acestea, deschise o serie de probleme: acordul M.F.A. — partide asupra pactului constituțional; elaborarea noii Constituții de către Adunarea Constituantă; negocierile privind eventualele alianțe.

Complexitatea situației politice, sociale și economice portugheze pune din nou în evidență necesitatea imperioasă de a se trece peste divergențe pentru a se înfăptui unitatea de acțiune între comuniști, socialiști, Mișcarea Forțelor Armate, toate celelalte forțe progresiste, în vederea respingerii ofensivei lansate — în cadrul actualei campanii electorale — de forțele conservatoare, retrograde. De aceea, colaborarea strînsă dintre comuniști și socialiști, în general unitatea stîngii apar, în aceste momente, ca o necesitate istorică în evoluția noii Portugalii.

Rodica Dumitrescu

BEIRUT

„Programul de acțiune națională“

Acordul de încetare a focului, din 22 ianuarie a.e., survenit, cu asentimentul ferm al părților combatante din Liban și importantul gir al Siriei vecine, după nouă luni și jumătate de război civil devastator, a fost urmat de o perioadă de calm și acțiuni concrete de normalizare a vieții, care își dovedesc tot mai mult trîncia, acum, în cea de-a patra săptămînă de la intrarea în vigoare a înțelegerii amintite. Situația actuală lasă să se întrevadă posibilități certe în vederea încheierii definitive a celui mai tragic capitol din istoria țării, iar stingerea acestui focar de încordare își va avea, fără îndoială, ponderea sa în ameliorarea climatului politic din zonă, amenințat de complicații imprevizibile în cazul continuării războiului civil din Liban.

Observatorii din Beirut consideră că, în ciuda unor răbufniri izolate și a păstrării armelor de taberele adverse, „pagina militară a conflictului din Liban” ar fi fost întoarsă și viitorul țării urmează să fie conturat mai departe de dezbaterile politice începute odată cu ultimul acord de încetare a focului. Evenimentul cel mai semnificativ, în acest context, îl constituie adoptarea „programului de acțiune națio-

nală”, menit să pună capăt situației tragice în care s-a aflat Libanul în ultimele zece luni și să conducă la o reconciliere durabilă pe toate planurile. După cum se știe, punctele acestui program au fost discutate de președintele libanez Suleiman Frangieh cu președintele sirian Hafez El Assad — în cadrul convorbirilor dintre cei doi șefi de stat, desfășurate la 7 februarie a.e., la Damasc — ținînd seamă de

rolul mediator jucat de Siria în vederea încetării confruntărilor armate din Liban. Ulterior, „programul de acțiune națională” a fost dezbătut în două ședințe ale Consiliului de miniștri libanez, prezidate de șeful statului, iar prevederile sale au fost făcute publice, sîmbătă seara, de președintele Frangieh, în cadrul unei alocuțiuni radio-televizate adresate națiunii. Cu o oră înainte, textul programului fusese remis reprezentanților presei locale și internaționale, asigurîndu-i-se astfel o largă publicitate.

Documentul cuprinde 17 puncte, reluînd sau completînd prevederile „pactului național”, convenit în noiembrie 1943 între reprezentanții forțelor politice și comunitare, în momentul istoric cînd Libanul își dobîndea independența națională. Pe baza acestui „pact de onoare” nescris, Libanul a fost guvernat peste trei decenii, în ciuda mutațiilor social-politice survenite în perioada respectivă. Considerat anacronic de către unele forțe politice, datorită confesionalismului promovat în repartizarea funcțiilor administrative, criticat de alții pentru favorizarea netă a unor comunități în detrimentul altora prin însăși nerespectarea strictă a înțelegerii, sau apărât, în totalitatea sa, de grupările ultra-conservatoare, prevederile pactului din 1943 ajunseseră un măr al discordiei, relevat din plin în perioada conflictelor politice cu puțin anterioare războiului civil și după declanșarea sa în aprilie, anul trecut.

Noul „program de acțiune națională” urmărește modificarea într-o serie de puncte a „pactului național”, dar, după cum observă primele comentarii, el nu schimbă sistemul repartiției comunitare a principalelor funcții în stat. Este de menționat, pentru o înțelegere mai completă, că populația de 3 milioane de locuitori a Libanului cuprinde 17 comunități social-religioase, cu tradiții, obiceiuri, moduri de viață, statornicite pe parcursul a multor secole. Însăși repartiția geografică a populației libaneze este, în mare măsură, de ordin comunitar atît în Beirut, cît și în provincie. De pildă, zona munților Liban, la nord de Beirut, așa-numita regiune Mont-Liban, este locuită, de peste zece secole, de o populație compactă catolică-maronită. O parte întinsă a munților Liban, la sud de capitală, constituie cuibul multisecular al druzilor, comunitate specifică, cu port deosebit și credință proprie, deosebită de toate celelalte din țară. Estul cîmpiei Bekaa, din podișul fertil situat la o mie de metri altitudine, și zona sudică a Libanului sînt punctate de satele musulmanilor šiiti, comunitatea cea mai pauperă a populației libaneze. În nordul Libanului, inclusiv în cel de al doilea oraș al țării, Tripoli, comunitatea preponderentă o formează musulmanii suniți (suniții

Semne certe ale destinderii pe străzile Beirutului: se înlătură baricadele; vitrinele magazinelor, avariate în timpul luptelor, se reconstruiesc; copiii sînt conduși la școlile redeschise după o lungă vacanță forțată

și šiitii sînt ramuri diferite ale religiei islamice). În Beirut, cartierele Ashrafie, Furn El-Chebbak, Ain El Remaneh, de exemplu, sînt locuite, în general, de catolici-maroniți sau de greco-catolici; cartierul Basta — de musulmani suniți; Naaba — de šiitii; suburbiile Borj-Hamoud și Antelias cuprind o mare parte din cei 200 000 de armeni care trăiesc în Liban.

Pornindu-se de la preponderența populației creștine înainte de obținerea independenței de stat, „pactul național” din 1943 repartiza funcțiile în stat și administrație conform procentajului comunitar existent atunci. Dar, între timp, vechiul procentaj a suferit modificări structurale, comunitățile musulmane, minoritare cu 33 de ani în urmă, devenind, pe parcurs, majoritare și revendicînd, implicit, o repartizare conformă cu schimbările survenite.

Conform „pactului național”, funcția de șef al statului era atribuită unui reprezentant al catolicilor-maroniți (biserica catolică națională în care slujba se face în limba arabă). Președintele Camerei deputaților trebuia să fie un musulman šiit, iar președintele Consiliului de miniștri — un musulman sunit; vicepreședintele guvernului — un greco-ortodox. Camera deputaților cuprinde 99 de locuri repartizate după cum urmează: 30 catolici-maroniți, 20 musulmani suniți, 19 musulmani šiitii, 11 greco-ortodocși, 6 greco-catolici, 6 druzi, 4 armeni ortodocși, 1 armean catolic, 1 protestant, 1 reprezentant al altor comunități — ceea ce oferă o majoritate de 54 deputați ai comunităților creștine, față de 45 ale celorlalte. Pe bază comunitară erau repartizate și portofoliile ministeriale, funcțiile din magistratură, armată, poliție, aparat de stat etc., orice promovare fiind legată de sistemul în funcțiune. Gradul de cultură și avere al unor comunități fiind deosebit de al altora — mai cu seamă în condițiile cînd o bună parte din învățămînt, îndeosebi secundar, nu aparține statului libanez — contribuia, de asemenea, la accentuarea unor inegalități flagrante și, în consecință, la sporirea animozităților. Pe acest fond complex, s-a desfășurat, de altfel, și confruntarea armată care a adus atîtea pierderi umane și materiale Libanului.

Conform noului „program de acțiune națională”, principalele demnități în stat — președintele republicii, primul ministru și președintele parlamentului — vor fi ocupate, ca și în trecut, de reprezentanții catolicilor-maroniți, musulmanilor suniți și musulmanilor šiitii. Dar — spre deosebire de vechiul procedeu al desemnării șefului guvernului de către președintele republicii — acesta va fi ales de către Camera deputaților, iar „lista miniștrilor va fi întocmită în colaborare cu șeful statului”. Se prevede creșterea substanțială a imputernicirilor primului ministru care va contrasemna, alături de șeful statului, decretul sau proiectele de lege, „cu excepția textelor privind desemnarea președintelui Consiliului de miniștri, demisia guvernului sau revocarea sa”.

Noul parlament ar urma să aibă o repartitie echitabilă între comunități (fără să se precizeze numeric în textul noului program), dar, după cum se relatează, proporționalitatea va fi de 50 la sută creștini și 50 la sută musulmani. „Programul de acțiune națională” consenuează, în plus, abolirea confesionalismului în funcțiile administrative și adoptarea principiului competenței, „respectînd egalitatea (între confesiuni) pentru atribuirea funcțiilor de primă categorie. De asemenea, se prevede crearea unei „înalte curți” pentru judecarea președinților și a membrilor guvernelor; formarea unui consiliu superior al planului și dezvoltării; întărirea învățămîntului public, generalizînd învățămîntul gratuit, făcîndu-l obligatoriu și dotîndu-l cu programe de educație menite să întărească unitatea națională.

Noul „program de acțiune națională” suscită real interes — după cum se evidențiază în diversele cercuri politice și de presă din Beirut; se exprimă, însă, și unele rezerve, inclusiv cerința de precizări și definiții mai clare. Este de presupus că dezbaterile politice vor fi ample și vii. Dar, înainte de toate, elementul principal

al acestui nou pas constă în posibilitatea înlăturării durabile a armelor din dialogul inter-comunitar, rezolvarea divergențelor pe calea tratativelor, mutarea controverșelor de pe baricade pe arena discuțiilor politice.

Crăciun Ionescu

WASHINGTON

Campania „preliminariilor”

Peste cîteva zile, calendarul electoral american intră în faza sa cea mai importantă înainte de investițiile republicană și democrată din vară și de „Election Day” — 2 noiembrie, ziua alegerii președintelui S.U.A. Va fi o etapă lungă, disputată și epuizantă, menită, după unii, să profileze șansele candidaților pentru Casa Albă, considerată de alții doar „o confruntare de uzură”.

Deși, în mod tradițional, campania electorală propriu-zisă începe numai cu o lună înainte de ziua în care este ales președintele Statelor Unite ale Americii, cursa pentru Casa Albă este lansată, de obicei, mai devreme. Observatori, experți electorali, oameni politici și chiar unii dintre candidați fac opinie comună în a recunoaște că, de astă dată, campania electorală nu numai că este mai lungă decît altele, dar și mai complexă decît cele 47 cîte au avut loc pînă acum. Sondajele Gallup și Harris devin din ce în ce mai puțin revelatoare și mai puțin credibile. De la o săptămînă la alta, cifrele și comparațiile își schimbă configurația. Majoritatea comentatorilor au notat, astfel, faptul că, luna trecută, în testul electoral din Iowa, candidatul democrat Jimmy Carter a ieșit învingător, pentru ca, o săptămînă mai tîrziu, în Mississippi, să se plaseze cu mult în urma adversarului său direct, George Wallace, victorios de

nici un candidat învins în New Hampshire n-a avut șanse prea bune să fie ales sau reales președinte. Desigur, cele care vor urma își au, fiecare, însemnătatea lor, în ansamblu avînd menirea să determine șansele candidaților pentru convențiile democrată (New York, 11 iulie) și republicană (Kansas City, 16 august). Motiv pentru care alegerile preliminare nu reprezintă o confruntare între reprezentanții celor două partide, ci în cadrul fiecărei tabere.

Partidul republican continuă să aibă doi candidați principali în cursa pentru desemnarea la Convenția din vară: Gerald Ford și Ronald Reagan. Asupra modului în care alegerile preliminare vor înclina balanța în favoarea unuia sau altuia există două ipoteze. Una dintre ele afirmă că alegerile preliminare din New Hampshire, Florida și Illinois vor fi hotărîtoare. Cealaltă consideră că cei doi candidați republicani vor termina la

Gerald Ford: — „Voi fi la Convenția republicană, ori-ce s-ar întîmpla”

Fostul guvernator al Californiei, Ronald Reagan, în primul stat al preliminarilor: New Hampshire

Hubert Humphrey așteaptă Convenția partidului democrat

data aceasta. „Singura judecată ce poate fi formulată asupra mersului cursei prezidențiale — observa un comentator — este imposibilitatea de a formula o asemenea judecată.”

Să mai adăugăm cascada de mitinguri electorale, convenții ale partidelor la diferite niveluri și alegeri preliminare presărate în drumul către Casa Albă, pentru a completa imaginea aparte a campaniei electorale prezidențiale din acest an, ajunsă, de-abia acum, în primul său moment de maximă intensitate: alegerile preliminare. Peste cinci zile, în statul New Hampshire, candidații din cele două tabere vor trece primul lor test mai important. Important nu numai pentru că este primul din seria de 30 ce vor urma (cel mai mare număr de alegeri preliminare ținute vreodată în S.U.A.), ci și dintr-un motiv tradițional. Istoria arată că

egalitate în New Hampshire, Reagan va cîștiga în Florida, iar Gerald Ford în Illinois. Ceea ce ar însemna că abia testele electorale din sudul, vestul mijlociu și estul țării vor spune ultimul cuvînt. În ceea ce-l privește, Gerald Ford a declarat că, indiferent de rezultatele preliminarilor, va rămîne în cursă.

Ronald Reagan și-a început campania în New Hampshire încă din primele zile ale lunii ianuarie, parcurgînd zeci de orașe și participînd la numeroase mitinguri electorale. Suporterii fostului guvernator din California sînt, însă, îngrijorați de efectul propunerilor sale privitoare la transferul unor programe federale (și, odată cu ele, al cheltuielilor cuvenite, în valoare de 90 miliarde dolari) către guvernele locale. Este ceea ce comentatorii numesc precedentul „Goldwater” (cu 12 ani în urmă, senatorul Barry Goldwater

și-a datorat eșecul și din pricina unor propuneri similare). Din acest motiv, un ziarist american sugera că „Reagan este cel mai bun aliat al președintelui Ford”. Programul electoral al președintelui — conturat încă din mesajele cu privire la Starea Uniunii și buget — are și el în vedere „noile relații” dintre guvernul federal și cele locale (statale). Dar președintele este mult mai prudent în suspendarea unor programe federale, vorbind doar de un transfer de autoritate către guvernele locale.

În linii mari, platformele de politică internă ale celor doi candidați republicani au o serie de puncte comune: aceeași aprecieri critice la adresa centralizării excesive a guvernului federal, semnalarea pericolelor exagerării cheltuielilor federale (cu excepția celor militare), precum și aprecierile asupra unor probleme sociale. Similitudinile de conținut sînt, însă, umbrite de profunde diferențe de stil. „Gerald Ford — scrie «International Herald Tribune» — își formulează rechiziitoriul pe un ton aflat și precis, care sugerează mai degrabă continuitate decît schimbare. În timp ce Ronald Reagan folosește expresii retorice, împrumutate din discursuri de odinioară...” În plus, în ultimul timp, Reagan s-a pronunțat tot mai insistent împotriva politicii de destindere, criticînd o serie de acțiuni ale actualei Administrații.

Despre situația generată de numărul mare al candidaților din partidul democrat, am mai relatat în unele articole anterioare și ea va constitui, probabil, în continuare, principala îngrijorare a democraților. Majoritatea liderilor partidului democrat consideră că învingătorul nu va fi decis în timpul preliminarilor, ci la Convenție. Se evocă, însă, deseori, un precedent: în 1924, la Madison Square Garden, din New York (unde va avea loc și Convenția de anul acesta), au fost necesare 104 tururi de scrutin pentru a se găsi un candidat în alegeri, care, apoi... a fost învins. Strategia unei soluții de compromis pare să cîștige tot mai mulți partizani. Pentru a evita o divizare în cazul în care nimeni nu va reuși să domine preliminarile democraților, la conferința guvernatorilor din Philadelphia, înainte de Convenție, s-ar putea cădea de acord asupra unei personalități reprezentative. Această posibilitate este urmărită atent de senatorul Hubert Humphrey, care eșuă să intre în vreuna din alegerile preliminare. Observatorii iau în considerare și șansele senatorului Henry Jackson de a obține numărul necesar de 1505 delegați în Convenție, deși suporterii acestuia — cunoscuți prin pozițiile sale ostile față de politica de destindere — își amintesc de campania eșuată din 1972. Jimmy Carter, fostul guvernator din Georgia, de orientare moderată și cu bune rezultate într-o serie din ultimele sondaje de opinie, este serios handicapat, în sufl, de George Wallace, rămînînd pentru mulți doar un posibil candidat la vicepreședinție. George Wallace, guvernator de Alabama, de patru ori, pînă acum, candidat la președinție, nu este, însă, acceptat de membrii liberali și moderați ai partidului. Birch Bayh, senator din Indiana, și Morris Udall, membru al Camerei Reprezentanților, sînt cei mai liberali. Fred Harris, fost senator de Oklahoma, Milton Shapp, guvernator al Pennsylvaniei, și Sargent Shriver, fost ambasador în Franța, nu par să aibă influența necesară în rîndul electoratului. Doi dintre aspiranții democrați la Casa Albă s-au retras: unul din pricina rezultatelor slabe în testele parțiale (senatorul Lloyd Bentsen din Texas), iar celălalt din motive financiare (Terry Sanford — fost guvernator din Carolina de Nord).

Mai puțin preocupați de confruntarea cu cealaltă tabără, liderii democrați și republicani se apleacă, în acest moment,

cu deosebire, asupra evoluției situației din propriile lor partide. Pentru partidul republican, este important ca 1976 să nu însemne numai o menținere la Casa Albă, ci și o recîstigare a influenței în Congres. O victorie prezidențială — scrie revista „Newsweek” — fără recuperarea unor locuri în forul legislativ ar fi doar o victorie incompletă. Pentru partidul democrat, tentativa de a reveni la Casa Albă este pusă în cumpănă de o serie de dificultăți, care, însă, nu sînt legate în mod direct de numărul prea mare al aspiranților, ci, în primul rînd, de platformele pe care aceștia le formulează în campania electorală. De aceea, președintele Comitetului național democrat, Bob Strauss, își exprima îngrijorarea nu atît pentru confruntarea personală pentru obținerea investiturii la Convenție, cît, mai ales, în

ce privește concepția asupra măsurilor menite să remedieze situația economică a țării. James Reston observa, în „New York Times”, că marea parte a candidaților democrați „sînt extrem de defensivi în politica economică”.

În acest context, o serie de publicații americane se fac ecoul opiniei publice față de modul în care anul electoral a început, avînd în vedere evitarea de către cele două tabere a abordării unor schimbări semnificative. Observatorii care studiază atmosfera electoratului au remarcat faptul că, așa cum nota recent „International Herald Tribune”, „1976 apare multor analiști ca un an lipsit de existența unei majorități coerente”.

Marcel Negreanu

PARIS — BONN

A 27-a întîlnire...

Convulsiile pieței monetare occidentale au tulburat ambianța senină ce părea destinată să prezideze cea de-a 27-a întîlnire la nivel înalt franco-vest-germană, întîlnire pe care destui comentatori o considerau de rutină și „fără istorie”. Dialogul purtat în decorul unui luxos complex hotelier, situat la 15 km de Nisa, nu a putut să ignoreze „febra monetară”. Dar problemele complexe pe care le ridică viitorul instituțiilor vest-europene și-au păstrat un loc important pe agenda convorbirilor de la Mas d'Artigny.

În ajunul întîlnirii, la Elysée nu s-a confirmat prezența problemelor monetare pe ordinea de zi. Totuși, speculațiile de la bursele vest-europene au adus spinosul dosar în cadrul convorbirilor desfășurate în vecinătatea Nisei. În împrejurările în care băncile centrale ale Europei occidentale încercau să stopeze asaltul asupra francului francez („tensiune care pune în evidență relativa fragilitate a sistemului flotării concertate a anumitor monede vest-europene” — „France Presse”), președintele Valéry Giscard d'Estaing și cancelarul Helmut Schmidt au folosit prilejul pentru a-și reafirma încrederea în mecanismul „șarpelui monetar” și decizia de a aplica acordul de la Rambouillet. Poziția celor doi conducători a fost, potrivit declarațiilor lor publice, identică:

Președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, și cancelarul vest-german Helmut Schmidt, la încheierea convorbirilor franco-vest-germane de lângă Nisa

nu a intervenit nimic care să justifice o modificare a raporturilor de schimb dintre francul francez și marca vest-germană, iar instituțiilor bancare de care dispun Parisul și Bonnul li s-a adresat invitația „să-și concerteze în mod strîns politica monetară și să-și intensifice intervențiile, în măsura necesarului, pentru restabilirea calmului pe piețele de schimb”.

„Niciodată raporturile franco-vest-germane n-au fost atît de strînse ca acum” — a afirmat cancelarul Schmidt într-un interviu acordat ziarului „Nice-Matin”. Dar în unele comentarii care au văzut lumina tiparului pe malurile Senei se putea descifra o doză de scepticism: „Cooperarea franco-vest-germană rezistă greu la crudele dificultăți ale realității monetare și industriale” — scria „Les Echos”. Corespondentul de la Bonn al ziarului „Le Monde” înregistra păreri din capitala vest-germană, potrivit cărora între cele două guverne nu există nici un conflict de opinii, „cel mult nuanțe în aprecieri”. Totuși, în aceeași relatare se remarcă teza Bonnului că fiecare guvern trebuie să depună, el însuși, eforturile necesare pentru a asigura stabilitatea economică. Ceea ce reflectă limitele sprijinului vest-german în susținerea francului.

Desigur, la Mas d'Artigny, s-au abordat aspecte concrete ale colaborării bilaterale în diferite sectoare (un acord de cooperare nucleară a fost definitivat), însă schimbul de păreri în doi, în patru și într-o componentă lărgită a vizat, în mare măsură, perspectivele instituțiilor Pieței comune. Publicarea raportului Tindemans, perspectiva alegerii „parlamentului” celor nouă și apropiata reuniune a Consiliului vest-european au dat noi dimensiuni dezbaterii privind „Uniunea vest-europeană”. Dar, în această privință, viziunea Parisului și cea a Bonnului nu coincid. „Marea problemă a momentului actual este absența capacității politice a Europei occidentale” — afirma șeful statului francez într-o convorbire cu cîțiva ziariști. Parisul se declară îngrijorat de incapacitatea „celor nouă” de a-și afirma personalitatea în ansamblul internațional. Faptul trebuie corelat cu ideea vehiculată insistent, și provenită din sfere oficiale

franceze, a instaurării unui gen de „directorat” în cadrul C.E.E. Ar fi vorba, se afirmă la Paris, de „stimularea” construcției vest-europene. Formula n-a întrunit adevărate reacții imediate s-au dovedit negative, mai ales în țările de dimensiuni reduse ale C.E.E., cărora se tinde a li se impune un statut de partener minor. „La Libre Belgique” sublinia periculozitatea tentativei de a acorda Franței, R.F.G., Italiei sau Marii Britanii un rol superior în raport cu cel al „țărilor mici” din Piața comună. Comentarii a fost urmat de o luare de poziție oficială: ministrul de externe al Belgiei a declarat că guvernul său „nu va fi niciodată de acord cu o eventuală formulă de directorat”. Premierul Olandei, Joop den Uyl, a manifestat „cea mai mare rezervă” față de ipoteza directoratului, subliniind necesitatea de a se respecta egalitatea țărilor mari și mici din Piața comună.

„Oficial — semnală «France Presse» — s-a convenit, de o parte și de alta, că ideea n-a fost evocată de președintele Giscard d'Estaing în ședință plenară. Însă purtătorii de cuvânt francezi și vest-ger-

mani au adăugat că ei n-au asistat la convorbirile în «tête-à-tête»... Totuși purtătorul de cuvânt vest-german la convorbirile de lingă Nisa a considerat necesar să facă cunoscut că guvernul său dezaproabă crearea unui eventual „directorat restrâns”, deoarece „luarea hotărârilor într-un comitet mai restrâns prezintă un anumit pericol”. Înseamnă aceasta naufragiul definitiv al ideii? Modul în care s-au desfășurat lucrurile lasă impresia că Parisul nu și-a spus ultimul cuvânt.

La momentul bilanțului — convorbirile au luat sfârșit vineri 13 februarie la ora 11,55 G.M.T. — s-a subliniat că, la Mas d'Artigny, nu s-a realizat decât un schimb de păreri, întrucât instanța competentă în decizii privind viitorul C.E.E. este Consiliul vest-european. Dar, dincolo de grija pentru păstrarea aparențelor, întâlnirea franco-vest-germană a lăsat să transpară — așa cum preciza și „France Soir” — existența a „două concepții” asupra Europei occidentale.

E. O.

SAHARA OCCIDENTALĂ

Evoluția evenimentelor

În ultimele zile, știrile din zonă reflectă o recrudescență a tensiunii în problema Saharei Occidentale; în cele ce urmează, prezentăm o cronologie a evoluției evenimentelor în perioada noiembrie 1975 (vezi „Lumea” 44/75) și 17 februarie a.c.

1975 — 6 noiembrie. Participanții la „marșul verde marocan” trec frontiera cu Sahara Occidentală. În aceeași zi, Consiliul de Securitate al O.N.U. a adoptat, în unanimitate, un apel prin care cheamă Marocul să oprească „marșul verde”. După trei zile, regele Hassan al II-lea al Marocului ordonă participanților la marș să se retragă, întrucât „și-au atins obiectivele”.

11 noiembrie. Reluarea negocierilor de la Madrid. Peste trei zile, se ajunge la un acord tripartit (Spania, Maroc, Mauritania), care prevede ca prezența militară spaniolă să ia sfârșit cel mai târziu la 28 februarie 1976. Între timp, teritoriul va fi plasat sub administrație tripartită.

16 noiembrie. Într-o conferință de presă ținută la Alger, secretarul general al

POLISARIO — Frontul de Eliberare a Saharei Occidentale — a subliniat că, pentru a respecta spiritul rezoluțiilor O.N.U., părțile implicate nu pot să se substituie hotărârii poporului din Sahara Occidentală; părțile implicate (Spania, Maroc, Mauritania) și partea interesată (Algeria) nu pot să fie disociate în ceea ce privește căutarea unei soluții în problema Saharei Occidentale.

19 noiembrie. Într-un document adresat secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, guvernul algerian declară nul și neavenit acordul tripartit de la Madrid.

20 noiembrie. Secretarul general al O.N.U. arată, într-un raport adresat Consiliului de Securitate, că problema decolonizării Saharei Occidentale este, în pre-

zent, în studiul Comisiei pentru decolonizare a Adunării Generale a O.N.U.

25 noiembrie. La Al Aioun, centrul administrativ al teritoriului, se anunță componența noii administrații tripartite, formate din reprezentanții Spaniei, Marocului și Mauritaniei. Un purtător de cuvânt al POLISARIO condamnă instalarea administrației tripartite.

2 decembrie. Toate trupele spaniole vor părăsi Sahara Occidentală până la 10 ianuarie — anunță ziarul spaniol „Informaciones”.

5 decembrie. Comitetul pentru problemele teritoriilor neautonome al Adunării Generale a O.N.U. a adoptat, cu 84 voturi pentru, 3 contra și 42 abțineri, o rezoluție prin care cere Spaniei să-i permită poporului din Sahara Occidentală să-și exprime liber propria sa voință privind viitorul teritoriului. Comitetul pentru problemele teritoriilor neautonome al Adunării Generale a adoptat, apoi, cu 48 voturi pentru, 32 contra și 52 abțineri, o rezoluție care ia act de acordul tripartit de la Madrid, din 14 noiembrie 1975; totodată, rezoluția cere părților ce au încheiat acordul de la Madrid să vegheze la respectarea aspirațiilor liber exprimate de populația din Sahara.

11—19 decembrie. În baza acordului tripartit, trupele marocane intră în Al Aioun, iar cele mauritane ajung în localitatea Lu Guera.

31 decembrie. Președintele Mauritaniei, Mokhtar Ould Daddah, face o scurtă vizită la Rabat, înainte de a merge la Tripoli și Tunis.

1976 — 17 ianuarie. Ultimul soldat spaniol părăsește localitatea Dakhla (Villa Cisneros).

27 ianuarie. Agenția „Algerie Press Service” semnalează o înfruntare directă la Amgala între elemente ale Armatei Naționale Populare Algeriene și forțele armate regale marocane.

În același timp, un comunicat publicat la Rabat de către Ministerul marocan al informațiilor, evocând circumstanțele înfruntării de la Amgala, precizează că Marocul consideră legală prezența sa în această localitate și conformă acordului tripartit.

Președintele irakian Al-Bakr trimite un mediator la Alger și Rabat. Președintele Tunisiei adresează șefului statului algerian și regelui marocan un apel la moderație „pentru a se evita un război fratricid”. Emirul Kuweitului cere președintelui Algeriei și suveranului Marocului să

LAGOS. O lovitură de stat eșuată

Cea de a patra tentativă de lovitură de stat din Nigeria ultimului deceniu a început în noaptea de 12 spre 13 februarie. Dimineața, locotenent-colonelul B. S. Dimka anunța că, datorită „deficiențelor regimului Murtala Muhammed”, un grup de „tineri ofițeri” au hotărât înlăturarea șefului statului. Cum comunicatului lui Dimka a fost transmis, concomitent, de radio Lagos și radio Ibadan, iar o asemenea simultaneitate nu se mai consemnase de la 29 iulie 1975 — când a fost înlăturat fostul șef al statului, Yakubu Gowon —, observatorii au fost tentați să creadă că lovitură de stat reușise. Supoziție susținută și de lipsa oricăror știri privind soarta generalului Muhammed, șeful guvernului militar federal și comandantul suprem al forțelor armate nigeriene. Incertitudinea a sporit și mai mult când, în primele ore ale zilei de 13 februarie, cea mai mare parte a magazinelor s-au în-

chis precipitat, funcționarii au revenit în grabă la locuințele lor, iar, după puțin timp, străzile Lagosului — de obicei foarte animate — au devenit pustii. Totul a durat, însă, până la ora 13 g.m.t., când radioul și-a reluat normal emisiunile, iar generalul Julius Alani Akirrinade, comandantul primei divizii a armatei, anunța, într-un comunicat radio-difuzat, că „grupul de ofițeri care au încercat o lovitură de stat au fost încercuiți la Lagos”. Se preciza că este vorba de ofițerii unei divizii de infanterie; „opinia publică — se arăta — trebuie să fie informată că ceea ce s-a petrecut la Lagos nu are nimic de-a face cu restul țării. Confuzia din capitală a fost provocată de o mină de ofițeri, care sînt acum încercuiți”. La căderea serii, în întreaga țară, „în interesul securității de stat și publice, au fost impuse restricții de circulație”.

Între timp, au devenit publice și circumstanțele morții lui Murtala Muhammed. Dimineața, când pleca spre birou de la cazarma Dodan, sediul statului major al armatei de uscat și, totodată, reședința sa, rebelii l-au întîmpinat cu focuri de armă. În această ambuscadă, el a fost ucis împreună cu doi însoțitori. Simbătă dimineața, Murtala a fost înhumat la Kano, iar un alt comunicat al Consiliului Militar Suprem anunța decretarea unui doliu de șapte zile în întreaga Nigeria. Șef al statului a fost desemnat generalul-locotenent Olusegun Abasango, fost șef al statului major general al forțelor armate, care, într-un prim mesaj adresat națiunii, a evocat memoria predecesorului său, subliniind, în același timp, că „va menține opțiunile politice, iar toți miniștrii își vor păstra posturile”. Desigur că noi amănunte vor clarifica circumstanțele tentativei de lovitură de stat, ca și condițiile care au condus la ea.

dea dovadă de calm și să evite orice vărsare de sânge.

29 ianuarie. Președintele Boumediene adresează mesaje șefilor de stat din diferite țări, explicând poziția Algeriei.

Republica Arabă Yemen lansează un apel în vederea convocării unei întâlniri arabe la nivel înalt, spre a se găsi o soluție în conflictul algero-marocan. Hosni Mubarak, vicepreședinte al Egiptului, întreprinde o misiune de mediere la Alger și la Fes. Tot în Algeria, se afla pentru consultări și ministrul de externe al Arabiei Saudite, trimis special al regelui Khalid.

2 februarie. Sudanul — se anunță la Khartum — a stabilit contacte cu țările nord-africane și a hotărât să acorde sprijinul său eforturilor de mediere între Algeria și Maroc, întreprinse de unele țări arabe.

8 februarie. Secretarul general al O.U.A., Eteki Mboumoua, sosește la Alger.

14 februarie. Se semnalează noi lupte la Amgala.

16 februarie. Într-un mesaj adresat președintelui algerian, Houari Boumediene, regele Hassan al II-lea al Marocului afirmă că garnizoana marocană de la Amgala a fost „atacată de unități ale Armatei Naționale Populare Algeriene, dotate cu armament greu”.

Răspunzând mesajului, Consiliul Revoluției și Consiliul de Miniștri ale Algeriei resping acuzațiile marocane: „Nici o unitate a Armatei Naționale Populare nu se află pe teritoriul Saharei Occidentale, iar opinia publică mondială este invitată să constate această realitate la fața locului”.

„Nici un soldat algerian nu se află în Sahara Occidentală și, de asemenea, nici un străin nu se numără printre luptătorii Frontului POLISARIO” — a declarat Habib Allah, membru al Comitetului pentru probleme externe al Frontului POLISARIO.

C. Dumitru

Contacte diplomatice

• Președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, și cancelarul R.F.G., Helmut Schmidt, s-au întâlnit în apropiere de Nisa

• Președintele Algeriei, Houari Boumediene, a întreprins o vizită în Libia

• Gemal Biedici a sosit într-o vizită oficială de prietenie în Franța. Președintele Consiliului Executiv Federal al R.S.F. Iugoslavia va vizita, apoi, Belgia și Luxemburg

• Cancelarul federal al Austriei, Bruno Kreisky, efectuează o vizită la Praga, la invitația președintelui guvernului R. S. Cehoslovace, Lubomir Strougal

• Secretarul de stat al S.U.A., Henry Kissinger, a început un turneu latino-american care include Venezuela, Brazilia, Peru, Costa Rica, Columbia și Guatemala

• Președintele R. P. Congo, Marien N'Gouabi, s-a întâlnit la Kinshasa cu președintele Zairului, Mobutu Sese Seko

• Premierul sirian, Mahmoud Al Ayoubi, a făcut o vizită la Animan

• Primul ministru olandez, Joop den Uyl, a avut convorbiri, la Londra, cu omologul său britanic Harold Wilson

• Ministrul de externe al Turciei a sosit la Oslo, într-o vizită oficială de trei zile

ROMA

Guvern nou, probleme vechi

Prin intrarea în funcțiune a celui de al 38-lea guvern din istoria Republicii Italiene, problemele care aveau să ducă la declanșarea crizei n-au fost depășite. Și nici polemicile, care continuă între diversele partide ale fostei coaliții de centru-stînga, ca și în cadrul curentelor ce le compun.

Cabinetul monocolor democrat-creștin condus de Aldo Moro avea să fie considerat de observatorii scenei politice italiene drept „izolat și fragil”, încă din primele zile ale existenței sale. Soluție provizorie a unei crize cu tendințe de permanentizare, guvernul Moro pare să-și vadă limitate acțiunile în așteptarea congreselor partidelor fostei majorități de centru-stînga, ce urmează să se întrunească în cursul lunii martie (P.S.I., P.D.C., P.S.D.I.).

Dificultățile cu care va fi confruntat cel de al cincilea cabinet Moro, precum și viitorul Congres Național al Partidului Democrat-Creștin au fost principalele teme abordate de liderii diverselor partide politice italiene.

Francesco De Martino, secretarul general al P.S.I., a propus, recent, în cadrul unui articol în „Avanti”, un nou acord politic pentru alcătuirea unui cabinet care să-l înlocuiască pe cel de-abia format de democrat-creștini; faptul ar permite „realizarea unei majorități mai solide”, care să reprezinte „debutul unei noi ere politice”. Observatorii politici consideră propunerea lui De Martino drept o tentativă de alianță democrat-creștin-socialist. Subliniind falimentul diverselor formule de centru-stînga, liderul socialist Francesco De Martino conchide că formarea unui guvern de coaliție P.D.C.—P.S.I. „ar trebui considerată nu ca ultimul inel al vechiului lanț politic, ci ca primul dintr-un nou lanț”.

În ce-i privește pe socialist-democrați, ei sînt de părere că noul guvern pare prea fragil pentru a putea înfrunta dificultățile economice și monetare actuale; „motiv suficient — declara fostul ministru socialist-democrat Luigi Pretti — pentru ca toate forțele democratice ale țării să sprijine acest guvern, în scopul realizării unui program urgent de măsuri care să salveze Italia de la o prăbușire economică”.

Într-un interviu acordat revistei „Panorama”, Giorgio Napolitano, membru al Direcțiunii P.C.I., secretar al C.C. al P.C.I., a arătat că „partidul comunist va manifesta față de guvernul monocolor aceeași atitudine riguroasă și responsabilă pe care a avut-o și față de cabinetul bicolor Moro — La Malfa”. Opoziția P.C.I. nu are, în nici un caz — a precizat el — obiectivul de a face să cadă guvernul cît mai curînd posibil.

La sfîrșitul săptămîinii trecute, Giorgio Napolitano a abordat problema disensiunilor interne din cadrul democrației creștine care, în opinia lui, vor mări dificultățile pe care le va avea de înfruntat cabinetul monocolor. Fragilitatea acestui guvern — a subliniat el — este agravată de divergențele și diversele manevre în curs din sînul democrației creștine, în vederea

viitorului său Congres Național. Giorgio Napolitano a afirmat că liderii democrat-creștini trebuie să înțeleagă că acest congres reprezintă o ocazie pentru ca partidul lor să demonstreze că dorește, în mod real, reînnoiri. Această voință de reînnoire trebuie pusă în evidență — a arătat Giorgio Napolitano — prin opțiunile în materie de reforme și politică economică ce trebuie realizate în cadrul prezentei legislaturi (pînă în 1977 — n.n.), cît și printr-o opțiune asupra problemei raporturilor democrației creștine cu stînga, problemă a cărei soluționare reclamă sfîrșitul ostracizării „a priori” a Partidului Comunist Italian. Pentru că — așa cum sublinia documentul dat publicității, după rezolvarea crizei, de Direcțiunea P.C.I. — „criza italiană va deveni din ce în ce mai gravă, atîta vreme cît forțele democratice nu vor lua serios în considerație problema comunistă”.

Disensiunile interne din cadrul partidului majorității relative sînt semnificativ ilustrate de discursul pronunțat, sîmbătă, de liderul democrat-creștin Arnaldo Forlani, discurs interpretat de „Stampa Sera” ca debutul oficial al candidaturii lui Forlani la postul de secretar general al P.D.C., în locul actualului secretar, Benigno Zaccagnini. Astfel, Arnaldo Forlani a afirmat că democrația creștină — așa cum o doresc tendințele fanfaniene și dorotee — „ar trebui să caute să-și ia revanșa”, după înfrîngerea suferită în alegerile administrative de la 15 iunie 1975 (alegeri ce au adus voturi importante forțelor de stînga, în special partidului comunist, pe care îl despart mai puțin de două procente de Partidul Democrat-Creștin). Referindu-se la „linia Zaccagnini”, considerată mai flexibilă în raporturile cu comuniștii, Forlani și-a exprimat opinia că democrația creștină trebuie să se afle „într-o poziție de forță”.

Comentînd declarațiile liderului democrat-creștin, cotidianul „L'Unità”, organul P.C.I., scrie că acestea par să excludă orice posibilitate de reînnoire a democrației creștine, tînd să repropună o politică de centru, să facă și mai dificile raporturile ei cu socialiștii și să interpreteze confruntarea cu comuniștii ca o formă de contrast. Arnaldo Forlani — scrie „L'Unità” — „trebuie să fi fost desigur foarte decepționat de reacțiile la discursul său; nu din cauza criticilor aduse de prietenii lui Zaccagnini, pe care le prevedea, ci, mai ales, din cauza tăcerii foarte semnificative a personalităților și tendințelor cărora le-a propus „leadership”-ul său”.

Congresele P.S.I., P.D.C. și P.S.D.I. se apropie. Vor aduce ele clarificările necesare? Răspunsul se va cunoaște abia la sfîrșitul lunii martie, de el depinzînd și soarta guvernului Moro.

R. D.

Pot fi prevenite cutremurele?

Correspondență din Paris de la Paul Diaconescu

„Călătoria spre Lună”, „20 000 de leghe sub mări” și atâtea alte numeroase preziceri ale lui Jules Verne au devenit realitate în secolul nostru, datorită uriașelor succese ale științei și tehnicii. Printre puținele previziuni neîmplinite se numără faimoasa „călătorie spre centrul pământului”, pe care nici măcar tehnicile anului 2000 nu o vor putea realiza. „Am reușit să studiem fața nevăzută a Lunii, dar nu știm ce se petrece sub picioarele noastre, la zece kilometri în scoarța Pământului” — constata, zilele trecute, un savant la „Conferința interguvernamentală asupra evaluării și diminuării riscurilor seismice”, organizată de U.N.E.S.C.O. la Paris.

Într-adevăr, profunzimea atinsă de foraje echivalează doar cu o zgîrietură insignifiantă în coaja planetei, iar studierea erupțiilor vulcanice oferă specialiștilor informații fragmentare asupra fenomenelor ce se petrec în adâncimile Pământului. Iată de ce seismele, fenomene telurice frecvente — 300 000 pe an — și, uneori, catastrofale, continuă să aibă, în mare măsură, un caracter imprevizibil, stihinic, comparabil cu marile epidemii ucigătoare din Evul Mediu. Statisticile arată că, numai în secolul nostru, cutremurele au provocat circa 650 000 de morți, cea mai mare catastrofă fiind înregistrată în 1923 când la Tokio și Yokohama, s-au numărat

143 000 de victime. Dar cel mai devastator cutremur cunoscut în istorie a avut loc în China, în anul 1556, când și-au pierdut viața aproape un milion de oameni.

Printr-o coincidență tragică, marele seism din Guatemala, de la începutul acestei luni, a subliniat, dacă mai era nevoie, actualitatea și importanța reuniunii de la Paris, care continuă, de altfel, o preocupare mai veche a cunoscutului for internațional. Într-adevăr, U.N.E.S.C.O. a convocat o primă conferință pe această temă în aprilie 1964, prilej cu care s-a făcut un tur de orizont asupra cercetărilor și condițiilor de observare seismică în principalele zone amenințate ale planetei. Între timp, studiile și cunoștințele în acest domeniu au evoluat considerabil, numărul observatoarelor seismologice a crescut astfel, încît experiența acumulată lărgeste sfera dezbatărilor. În consecință, spre deosebire de reuniunea anterioară, conferința ce se desfășoară acum la Paris abordează trei teme distincte, în tot atâtea comisii specializate: evaluarea riscurilor seismice, „geniul paraseismic” — adică măsurile și metodele folosite de proiectanți și ingineri în construcțiile civile, industriale etc., pentru ca acestea să reziste forței de șoc a cutremurelor — și, în sfîrșit, implicațiile economice, umane și sociale ale seismelor.

În dorința de a acționa practic și operativ, U.N.E.S.C.O. a propus, în cadrul conferinței, să trimită în Guatemala o comisie de specialiști care să studieze cau-

Reuniunea asupra materiilor prime și dezvoltării

Capitala Franței găzduiește din nou (începînd de săptămîna trecută) lucrările „Conferinței asupra cooperării economice internaționale”, în cadrul căreia sînt luate în dezbateri o serie de probleme (precum cele ale energiei, materiilor prime, dezvoltării și relațiilor financiare), ce preocupă, în modul cel mai profund, țările reprezentate la conferință: statele occidentale industrializate (8 locuri) și statele în curs de dezvoltare producătoare și neproducătoare de petrol (împreună 19 locuri). De data aceasta, este vorba de inaugurarea oficială a lucrărilor celor patru comisii, create cu prilejul reuniunii ministeriale din decembrie anul trecut (rezi „Lumea” nr. 51 și 52/1975), care

vor aborda efectiv, pe perioada a mai multor luni, problemele de fond aflate în discuție, pentru a se găsi soluții în vederea unei restructurări, în spirit de echitate și avantaj reciproc, a raporturilor dintre țările industriale occidentale și țările în curs de dezvoltare. Cele patru comisii sînt: comisia pentru energie (Algeria, Brazilia, Canada, Egipt, Elveția, India, Irak, Iran, Jamaica, Japonia, Arabia Saudită, S.U.A., Venezuela, Zair și Piața comună, copreședinți ai comisiei fiind Arabia Saudită și S.U.A.); comisia pentru materii prime (Argentina, Australia, Camerun, Indonezia, Japonia, Mexic, Nigeria, Peru, Spania, S.U.A., Venezuela, Iugoslavia, Zair, Zambia și Piața co-

mună, copreședinți ai comisiei fiind Japonia și Peru); comisia pentru dezvoltare (Algeria, Argentina, Camerun, Canada, India, Iugoslavia, Jamaica, Japonia, Nigeria, Pakistan, Peru, S.U.A., Suedia, Zair și Piața comună, copreședinți ai comisiei fiind Algeria și Piața comună); comisia pentru probleme financiare (Brazilia, Egipt, Elveția, India, Indonezia, Irak, Iran, Japonia, Mexic, Pakistan, Arabia Saudită, S.U.A., Suedia, Zambia și Piața comună, copreședinți ai comisiei fiind Iran și Piața comună).

Demararea efectivă a lucrărilor comisiilor a întîmpinat dificultăți, marcate de pozițiile diferite ale participanților în privința stabilirii ordinii de prioritate a dosarelor aflate pe agenda de lucru — expresie a deosebirilor încă existente în ce privește abordarea problemelor de fond.

Multe țări participante la reuniune au subliniat necesitatea ca eventualele propuneri de măsuri ce ar putea să se degaje în urma dezbaterilor să nu fie izolate de acțiunile ce trebuie angajate în organizațiile internaționale din sistemul O.N.U. sau legate de acest sistem, care, asigurînd o largă participare internațională, oferă cadrul adecvat soluționării marilor și complexelor probleme economice actuale în interesul tuturor, în beneficiul dezvoltării generale. Ministrul cooperării economice al R.F. Germania, Egon Bahr, s-a pronunțat, într-un discurs recent, în favoarea participării statelor socialiste la dialogul privind cooperarea economică dintre țările industrializate și cele în curs de dezvoltare. El a subliniat că o asemenea participare este logică și necesitatea ei nu poate fi contestată, avînd în vedere că și aceste țări iau parte la cooperarea economică internațională, iar interdependența în planul economiei mondiale este tot mai puternică.

Comisia pentru energie a conferinței; de la stînga la dreapta, cei doi copreședinți: Stephen Bosworth (S.U.A.) și M. Taher (Arabia Saudită)

LIBIA:

„Viața merge înainte” — a intitulat foto-reporterul această imagine înfățișând locuitori ai unui sat din Guatemala cărind ce au mai putut găsi printre dărămăturile lăsate de cutremur

zele și efectele cutremurului catastrofal din 4 februarie.

După cum era de așteptat, prin intermediul ziarelor, opinia publică a pus specialiștilor întruniți la Paris o întrebare veche, dar acută: „cutremurele de pământ pot fi prevăzute?”. Vineri dimineața, „Le Figaro” oferea coloanele sale cunoscutului vulcanolog Haroun Tazieff care declara: „a prevedea un seism distrugător înseamnă să-i poți situa epicentrul cu o toleranță de circa 25 km în spațiu, de 24 de ore în timp, și cu 2 grade pe scara Mercali, în ceea ce privește intensitatea. Ținând seama de cunoștințele noastre, consider acest lucru imposibil”.

În aceeași dimineață, însă, într-o sală a palatului U.N.E.S.C.O., delegația de seismologi chinezi oferea un alt răspuns, cu mult mai optimist. Cu ajutorul unor filme, fotografii, diagrame și grafice realizate în ultimii ani, cercetătorii din R. P. Chineză au prezentat celorlalți specialiști din 50 de țări participante la conferință metodele utilizate de ei în previziunea cutremurului declanșat la 4 februarie 1975 în provincia Liaoning, care a înregistrat o magnitudine de 7,3 grade. Cunoscută ca o zonă primejdioasă, provincia a fost pusă sub supraveghere seismologică în anul 1970. În afara

datelor statistice, cercetătorii au făcut periodic, pe teren, o serie de măsurători și au instalat seismografe. Datele, recoltate timp de patru ani, au dus la convingerea că zona de sud a provinciei este amenințată de un cutremur puternic. La sfârșitul anului 1974, au apărut primele semne premonitorii, cunoscute empiric de experiența generațiilor: șerpi care-și părăseau gale-riile subterane în plină iarnă, mîl și bule de aer în apa fîntinilor, deformări ale solului etc. Relevările topografice și alte observații științifice au confirmat aceste informații culese de zeci de mii de cetățeni pregătiți în prealabil de specialiști. În primele zile ale lui februarie 1975, animalele domestice au început să aibă un comportament bizar, 28 de fîntini au devenit arteziene, schimbări bruște s-au produs în rezistivitatea solului. În sfîrșit, la 4 februarie, ora 12,30, iminența cutremurului a devenit certitudine. La ora 14,00, a fost dată alertă generală, populația și-a părăsit locuințele și a amenajat adăposturi provizorii. La ora 19,36, s-a produs cutremurul care a dărmat, în unele localități din zonă, pînă la 90 la sută din clădiri, dar pierderile de vieți au fost foarte reduse.

Desigur, tehnicile și procedeele utilizate în acest caz nu pot fi încă generalizate, dar ele demonstrează progresele făcute în domeniul preîntîmpinării cutremurelor. Există, însă — după cum s-a arătat în cursul conferinței —, pericolul unor alarme false care pot provoca daune materiale și sociale de altă natură: diminuarea sau blocarea producției în perioada de alertă, depopularea localităților presupus amenințate, accidente grave produse de psihoza de masă etc.

În acest context, s-a subliniat rolul economiștilor, sociologilor și psihologilor în studierea fenomenelor anterioare sau posterioare catastrofei și, mai ales, în diminuarea consecințelor unui seism violent. Este și motivul pentru care aceste discipline au fost reprezentate, pentru prima oară, în cadrul unei atari reuniuni.

Conferința de la Paris nu va oferi, desigur, toate răspunsurile la numeroasele întrebări puse de oamenii de știință sau de publicul larg. Ea a prezentat, însă, cele mai noi și mai semnificative descoperiri în acest domeniu, a dezvăluit complexitatea cercetărilor ce trebuie întreprinse și a atras atenția guvernelor asupra importanței — și în acest domeniu — a colaborării internaționale.

La sosirea în capitala Austriei, pentru o vizită oficială de trei zile, ministrul tunisian al afacerilor externe, Habib Chatty (stînga), a fost întîmpinat pe aeroportul Schwechat de omologul său austriac, Erich Bielka (în centru)

Îndată după 1 septembrie 1969 — dată la care Libia a devenit republică, iar Moamer El Geddafi a fost desemnat președintele Consiliului Comandamentului Revoluției —, preocupările noilor autorități au vizat, în primul rînd, „eliberarea economică și socială”. Direcțiile în care s-au concentrat eforturile susținute ale Consiliului Comandamentului Revoluției din Republica Arabă Libiană au privit, în primul rînd, înlăturarea urmelor regimului monarhic, printr-o serie de opțiuni și programe prioritare, dintre care s-au detașat reglementarea problemelor petroliere și a celor agrare. În cadrul operației concepute de noile autorități și care viza „eliberarea economică și socială”, din bugetul planurilor de dezvoltare a țării importante sume s-au alocat anual agriculturii, domeniu în care a fost adoptată o nouă strategie de dezvoltare. Într-un scurt interval de timp, numeroși țărani au primit mașini și echipament agricol modern și, ca urmare, producțiile agricole au crescut simțitor, ele ajungînd, încă din anul 1973, să depășească toate recordurile anterioare. În 1973, după cum relata ziarul libian „Al Fajr al Jadid”, unui număr de 32 324 gospodării țărănești le-au fost acordate credite agrare totalizînd 4 305 000 dinari libieni (1 dinar = 3,4 dolari S.U.A.)

Tot sectorului agrar — domeniu în care a fost elaborat și aprobat un program de dezvoltare ce se întinde pe un deceniu — i-au fost alocați, în anul 1974, 171 milioane dinari. Anul trecut, cooperativele agricole și producătorii individuali au beneficiat de peste 35 milioane dinari sub formă de subsidii din partea guvernului, împrumuturi nerambursabile, precum și sub formă de utilaje, îngrășăminte și semințe. În 1975 au fost împărțite peste 300 000 hectare de teren țăranilor fără pământ. Dintre producătorii care au primit terenuri de la stat, peste 50 la sută s-au unit în cooperative agricole, numărul felahilor reușiți în cooperative ajungînd, la sfîrșitul anului trecut, la 75 000.

Dar, una dintre cele mai spectaculoase lupte, în adevăratul sens al cuvîntului, este cea cu deșertul. „Revoluția verde”, cum este numită operația relansării agriculturii, are înscrise proiecte agricole de mare amploare ce au cuprins zone întregi ale țării. În concepția autorităților libiene, primele proiecte agricole — Taberga, Al-Djebel al Ahdar, Kufra, Sarir — vizează însăși schimbarea geografiei țării. Astfel, într-o țară pe care natura a uitat s-o înzestreze cu râuri, omul corectează această eroare folosind într-un mod organizat apele subterane sau adunînd apa de ploaie. Așa se face că, la Kufra, au apărut sute de sonde de apă al căror număr crește constant, iar, într-un interval foarte scurt, zeci de mii de hectare au fost irigate, astfel încît vaste terenuri deșertice au devenit grădini înfloritoare. În apropiere de Misurata, se aplică un alt proiect agricol — Tavergh —, unde toate lucrările de fertilizare a solului sînt înfăptuite de stat.

obiective și priorități ale dezvoltării

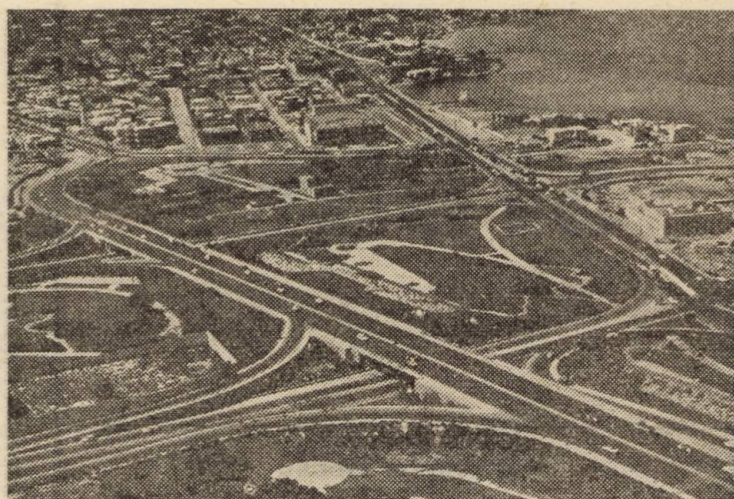
Preocupate, deopotrivă, de dinamica industrială, întrucât, după instaurarea republicii, s-a apreciat, pe drept cuvânt, că economia nu poate rămâne unidirecțională — bazându-se doar pe exportul petrolului brut —, noile autorități libiene au luat hotărârea de a se trece la diversificarea ramurilor economice. S-a început prin construirea a 60 de fabrici în domeniul industriei ușoare și prelucrătoare și, de asemenea, prin lansarea proiectelor pentru exploatarea fierului și construirea de oțelării. Pentru acești ani este preconizată impulsivitatea industriei grele. Elocvent, în acest sens, este faptul că suma alocată industriei — 90 milioane dinari în 1974 — a crescut simțitor, planul global de investiții în acest sector beneficiind de importante alocații.

Un alt domeniu aflat în centrul atenției autorităților libiene îl reprezintă comunicațiile pe acest imens teritoriu. De aceea, amplul proiect de intercomunicații definitiv — cu legături telefonice, telegrafice, și de televiziune — urmează să deservească circa 85 la sută din populația Libiei. Notăm, în context, eforturile intense vizând extinderea rețelei de drumuri, construcția de noi căi de acces la sate și zone mai îndepărtate, ca și electrificarea a tot mai multe regiuni rurale.

În ce privește mutațiile pe plan social, obiectivul de bază rămâne creșterea generală a nivelului de trai. În acest sens, vorbind de saltul făcut într-un răstimp foarte scurt, o înaltă autoritate libiană amintește că, dacă în 1954 în această țară circa 22 la sută din locuitori erau nomazi, în anul 1973, la patru ani după proclamarea republicii, cifra a scăzut la șapte la sută, iar condițiile create vor permite ca, până în 1980, toată populația țării să locuiască la sate și orașe.

În sfârșit, un loc de frunte între aceste priorități îl reprezintă formarea cadrelor naționale, domeniu în care rezultatele rea-

Tripoli — noi șosele moderne

lizate până în prezent subliniază amploarea preocupărilor și a fondurilor investite. De altfel, între 1969 și 1974, procentul celor înscriși în diferite forme de învățământ a crescut cu 89 la sută. Aceasta se datorează vastului program pentru calificarea cadrelor prin mărirea capacității învățământului universitar, construirea unei noi universități, înființarea de noi facultăți al căror profil să răspundă nevoii acute a Libiei de cadre proprii, superioare și medii, cu o bună pregătire. Exemplul cel mai reprezentativ îl constituie Universitatea din Tripoli cu cele cinci facultăți care cuprind 4 500 de studenți. În curând, în apropierea Universității vor fi înființate noi facultăți care vor face ca numărul studenților să ajungă la 15 000. Alături de impetuosul avânt al învățământului superior, se extinde învățământul mediu cu diverse profiluri. O nouă mărturie, în acest sens, o reprezintă decretul emis în octombrie 1975 de Consiliul Comandamentului Revoluției, potrivit căruia toți copiii libieni de peste șase ani vor fi cuprinși în sistemul de învățământ obligatoriu de nouă ani.

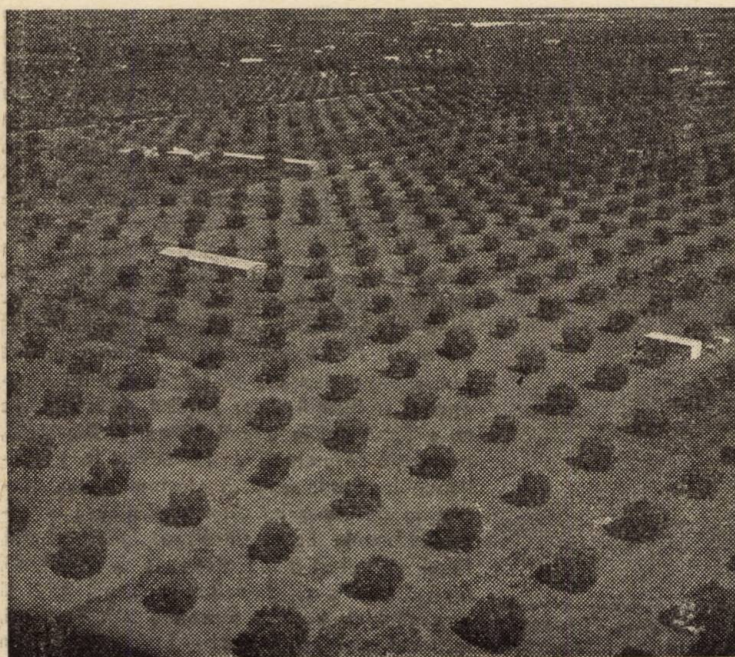
O altă prioritate a vizat creșterea flotei libiene și, ca urmare, la sfârșitul anului trecut, flota comercială a Libiei dispunea de 13 tancuri petroliere și 12 nave de alte tipuri. După cum s-a anunțat oficial, în următorii doi ani, flota comercială își va spori simțitor capacitatea, devenind una dintre cele mai mari din regiunea Africii de nord și din Orientul Apropiat. Totodată, în vederea pregătirii cadrelor necesare în acest domeniu, guvernul a hotărât să înființeze o Academie națională pentru flota maritimă. Printre premierele ultimelor luni mai trebuie citate, desigur, elaborarea, pentru prima oară, a hărții geologice a Libiei, menită să faciliteze lucrările de prospectare geologică; cercetările în platforma continentală a Mării Mediterane, din vecinătatea țărmului libian, conduse de Corporația Națională a Petrolului din Libia, au dus la descoperirea celui mai mare zăcămint de petrol al țării.

O expresie elocventă a preocupărilor de a găsi soluții la numeroase probleme și de a canaliza cât mai eficient eforturile națiunii o reprezintă planul cincinal — 1976-1980 — de dezvoltare economică a Libiei. Aprobate de Congresul Național General — organul suprem al Uniunii Socialiste Arabe Libiene — acest plan prevede investiții în valoare de 7 000 milioane dinari. 1 200 milioane dinari sînt destinați agriculturii; peste 100 milioane — industriei și exploatarei de minerale; circa 800 milioane — construcției de locuințe; 650 milioane — exploatarei țițeiului și gazelor. Sectoarele comunicații, municipalități, electricitate, educație și transportul maritim au primit, respectiv, 633 milioane, 552 milioane, 522 milioane, 470 milioane și 363 milioane. Dimensiunile preocupărilor pe care le reflectă aceste cifre reies și mai pregnant în evidență dacă amintim că bugetul mediu anual consacrat realizării noului plan economic de dezvoltare este dublu față de cel din cursul planului trienal — 1973-1975.

Fără îndoială că marele efort de dezvoltare în care se află angajat poporul va conferi noi orizonturi materiale și spirituale Libiei contemporane, îmbogățindu-i substanțial noua hartă economică și socială.

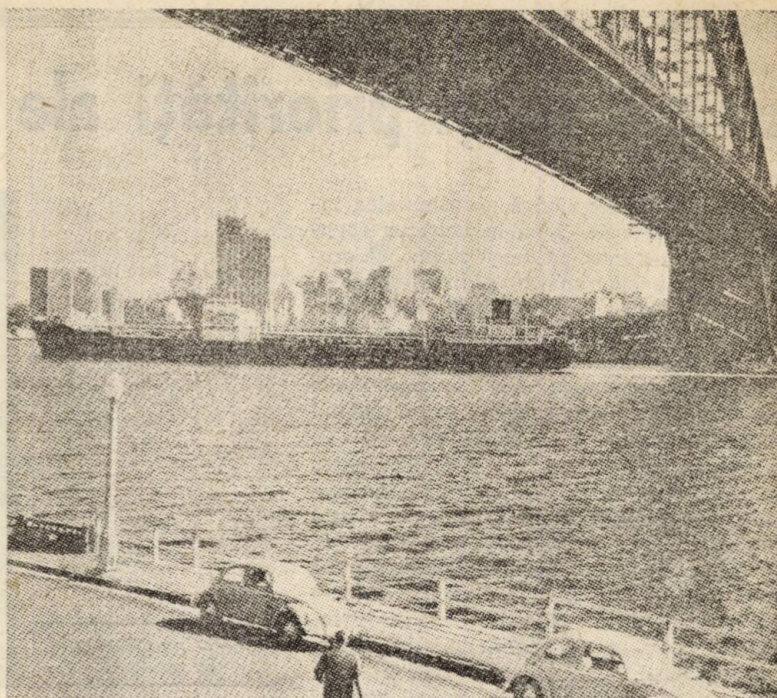
Dumitru Constantin

Tarhona — plantații de măslini

SYDNEY

Gheorghe Prodea

Podul din portul Sydney

Pînă cînd capodoperele științei aeronautice, uriașele „TU 144” sau „Concorde” vor intra în exploatare curentă pe liniile aeriene de pasageri, o călătorie din Europa la antipodi este încă foarte oboșitoare. Dar răsplata unor neplăceri pricinuite de cele peste 26 de ore de călătorie este deplină, mai ales dacă sosirea pe solul australian se face, așa cum s-a întîmplat în cazul meu, la începutul lunii octombrie, cînd gazdele, la coborîre, după obișnuitul „bun venit!”, mi-au spus: „Azi este prima zi de primăvară după cîteva săptămîni de ploi”. Această afirmație a avut darul să-mi stirnească și mai mult curiozitatea și nerăbdarea de a vedea cit mai repede „singurul continent din lume locuit de o singură națiune”, cum le place australienilor să declare în primele propozițiuni ale oricărui ghid turistic.

Primul contact cu Australia, în drumul de la aeroport la Sydney, poate prezenta elementul inedit al circulației pe stînga pentru cei ce n-au vizitat Marea Britanie, Nigeria sau Japonia, iar pentru un cunoscător al artei volanului nu este lipsit de interes amănuntul că unica și supremă prioritate de circulație este cea de dreapta. După numai 15 minute de mers cu mașina, am ajuns la Sydney.

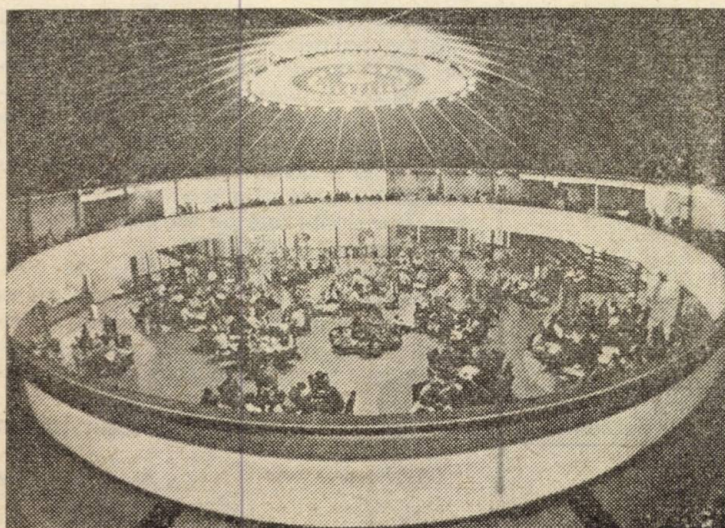
Situat în bazinul cu același nume, orașul s-a dezvoltat în acest loc datorită unei trăsături specifice și anume poziției sale strategice deosebit de importante: ușor accesibil dinspre mare, protejat de înălțimile din cele-

late trei părți, el a cîștigat simpatia primilor europeni care au venit în aceste locuri. Se apreciază că o asemenea situație privilegiată este un dar al naturii, rezultatul unor puternice mișcări tectonice, se pare din era terțiară. Creșterea populației acestui oraș a fost mult mai impetuoasă decît oriunde în restul imensului continent. Dacă în 1861 erau doar 97 000 locuitori, în numai 110 ani, populația a crescut de aproape 30 de ori. Cei 2,6 milioane de oameni care populează zona metropolitană și suburbiile Sydney-ului, departe de a supraaglomera un spațiu restrîns, așa cum se întîmplă la New York sau Tokio, au profitat de teritoriul imens avut la dispoziție și s-au extins pe toate colinele ce străjuiesc golful de la Marea Tasmaniei. S-ar putea ca afirmațiile de mai sus să pară contrazise de cîteva realități. De pildă, nici australienii nu fac excepție de la sistemul de supraaglomerare, căci, deși au la dispoziție peste 4,5 milioane kmp, totuși 58 la sută din cele 12 milioane locuitori trăiesc în numai șapte orașe mari (Sydney, Melbourne, Brisbane, Adelaide, Perth, Hobart și Canberra), 25 la sută în orașele mai mici și numai 17 la sută în spațiul rural al nemărginitului continent australian. Un alt argument este și acela că, dacă densitatea totală este impresionant de mică, 4 persoane pe un kmp, densitatea în zona marilor orașe ajunge la 115 persoane pe aceeași suprafață.

Tot atît de adevărat este, însă, că fiecare locuință are o grădină apreciabilă, iar, prac-

tic, numai o suprafață de 2/3 din continentul australian poate fi, sau în orice caz este, deocamdată, locuită, în primul rînd datorită răspîndirii cu totul inegale a precipitațiilor. Datorită climei blinde, călătorului european îi poate incînta privirea o vegetație luxuriantă, eucaliptul fiind de departe regele pădurilor. Printre animale, cangurul, răspîndit în aproape 40 de specii, face ca, alături de bumerang, să devină simbolul Australiei.

În linii foarte generale, este de presupus că acestea au fost condițiile climaterice și de vegetație găsite și de căpitanul James Cook, în aprilie 1770, cînd a debarcat la capul Everalld și, apoi, în golful pe care avea să-l numească Botany, datorită multiplelor specii botanice; iar, peste aproape 20 de ani, aceleași condiții le-au găsit și primii coloni ce și-au creat reședință permanentă la Sydney Cove. Acesta este unul dintre amănuntele cele mai importante atunci cînd vorbești despre continentul australian, și anume perioada neasemuit de scurtă care formează istoria acestei națiuni, ceva mai puțin de două secole. Prima preocupare a celor 1 030 de oameni (din care 726 foști deținuți), veniți cu cele 11 vase de sub comanda căpitanului Arthur Phillip, la 18 ianuarie 1788, cînd au întemeiat Port Jackson, devenit, în mai puțin de două secole, marele și modernul Sydney, a fost de a produce „ceva” pentru a trăi. Acest „ceva” l-au găsit în oaia merinos, adusă din Spania la 1796. Bucurîndu-se de excelente condiții climaterice de dezvoltare, în numai 40 de ani, prima lină de calitate extrafină a început să invadeze lumea, iar australienii au devenit cunoscuți ca mari crescători de oi. A urmat apoi, la jumătatea secolului trecut, descoperirea, de către Edward Hargraves, a incredibilelor bogății de aur, ceea ce a făcut ca, în numai 10 ani (1850-1860), populația să crească de la 400 000 la 1,1 milioane locuitori. Această creștere a dus imediat la descoperirea altor zăcămintă: bauxita, cărbunele brun, zincul, argintul, uraniul, fierul, cuprul și multe altele. În același timp, agricultura s-a dezvoltat continuu, grîul și porumbul au ocupat suprafețe atît de mari, încît azi guvernul federal — fără îndoială din considerente specifice sistemului capitalist — plătește fermierilor să nu mai producă, iar creșterea vitelor s-a extins de la sîne, dacă

În clădirea Uniunii Studenților aparținînd de Universitatea New South Wales din Sydney

„Turnul Australia” — cea mai înaltă construcție din portul Sydney

se are în vedere că pășunile dispun de o iarbă cu care nu se poate compara decît gazonul cel mai bine întreținut al unui teren de fotbal.

Nu s-ar putea încheia succinta trecere în revistă a istoriei acestei foarte tinere națiuni, fără a se aminti, chiar și în trecut, nedreptatea față de băștinașii acestor meleaguri, aborigenii, ajunși azi la numai 45 000 de oameni, cu toate că ghidurile oficiale se străduiesc să descrie pe larg „scopul guvernului federal de a-i ajuta pe aborigeni să devină o parte integrantă a vieții comunității australiene”.

Metropolă industrială, maritimă, comercială, la Sydney regăsești fragmente din imaginea întregii țări. Vorbindu-ți de istorie, gazdele se opresc insistent asupra prezentului; invitându-te să vizitezi amalgamul pitoresc de stiluri așezate în straturi de-a lungul timpului, ele revin asupra unor chestiuni care-i preocupă cu deosebire astăzi. Preocupări generate de probleme financiare (la nivel federal, s-a în-

registrat un deficit bugetar de 4 miliarde de dolari în 1975, cu implicații serioase și asupra orașului), de probleme sociale (măsuri care să asigure menținerea unor fonduri destinate învățămîntului, funcționarea unui sistem favorabil salariilor), de perspectivele creșterii economice a Australiei în generația următoare, din ce în ce mai des citată în rapoartele economice guvernamentale. La Sydney, mare poartă maritimă a țării, cu o atenție justificată este urmărit viitorul industriei extractive de minerale — una din cele mai importante, în Australia —, pe dezvoltarea și exporturile căreia a fost bazată creșterea economică de pînă acum a țării. Dificultățile apărute în acest domeniu ridică o serie de îndoieli asupra anilor ce vor urma.

... După o scurtă odihnă, o plimbare, la început prin zona rezidențială a Sydney-ului, creează o senzație pe cit de neașteptată, pe atît de plăcută: parcă te-ai afla undeva în Europa sau pe continentul nord-american și nu în cel mai mare oraș de la antipod.

Tentația de a compara Sydney-ul cu marile metropole ale lumii este aproape de neînțeles. Ochiul celui care a fost la New York este la fel de impresionat atunci cînd privește în Sydney clădirea înaltă de 67 de etaje, numită în mod paradoxal „Australia Square” (adică pătratul australian), deși ea este perfect... rotundă, amintind și de faimoasele două „clădiri porumb” din Chicago. Sorbind o băutură răcoritoare în restaurantul turnant de la penultimul etaj al clădirii, am avut senzația că mă aflu într-unul similar din Moscova, Tokio, Frankfurt sau Seattle. Cunoscînd stilul locuințelor de pe insulele britanice, cu greu am putut face o distincție între acestea și cele care ocupă mai mult de jumătate din suprafața Sydney-ului. Demn de relevat este și faptul că, la fel ca nord-americanii sau canadienii, care au ocolit New Yorkul sau Montréalul, australianii nu și-au instalat capitala țării în cel mai mare oraș, ci au situat-o la Canbera, care, în ordinea mărimii, este al optulea oraș al Australiei. Exemplele pot fi nenumărate, dar ele nu vor face decît să sublinieze o concluzie unică, și anume că Sydney-ul, ca, de altfel, toate orașele australiene, are ceva din amalgamul de locuri de unde provin făuritorii și posesorii lor.

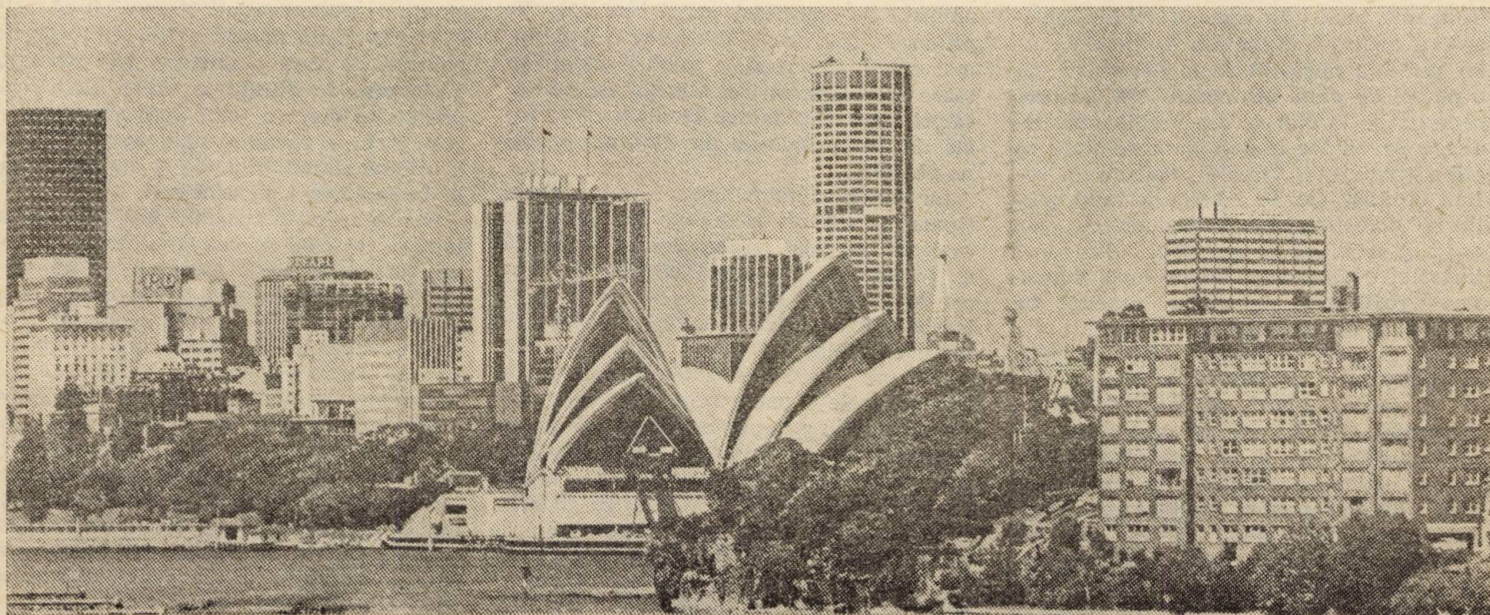
De aici nu trebuie însă trasă concluzia că Sydney-ul nu are și specificul său, care merge de la aerul extrem de curat, pe care nu-l poți respira în nici unul din poluatele orașe de aceeași mărime din emisfera nordică a globului, și pînă la monumentala clădire a Operei, capodoperă de necontestat a arhi-

tecturii moderne. Specifică — și totodată sa-lutară — este ideea de a separa totalmente zona industrială a orașului de cea rezidențială și comercial-financiară, singura legătură între cele trei părți fiind podul de fier masiv, lung de doi kilometri, ce străjuiește granița între ele și completează maiestuos peisajul golfului, numit Port Jackson. Iar cuvîntul „port” nu poate fi menționat fără a arăta că, aici, la Sydney, se găsește principala poartă maritimă a Australiei, unde vin și de unde pleacă vase cu o capacitate totală de peste 15 milioane tone anual. Or, este știut că legăturile comerciale cu restul lumii — și, în primul rînd, cele făcute pe cale maritimă — au o semnificație vitală pentru Australia.

Prin acest port trec cereale, carne, unt, fructe, pentru consumul propriu locuitorilor și pentru export, dar trece, în primul rînd, lina, timp de 8-9 luni pe an, începînd din septembrie, adică din primăvară. Referindu-se la acest fapt și pentru a dovedi că manevrarea baloturilor de lină nu este un lucru simplu, deci necesită o dotare portuară aparte, lucrătorii din acest cel mai mare loc de tranzit al linii au o vorbă: „un kg de lină nu este mai greu ca unul de cuie, dar...” și, apoi, te lasă să tragi singur concluziile. Privind la marile cheiuri, unele avînd 4-5 mile lungime, elevatoare de grîne cu o capacitate de 7 milioane de bușeli, docuri și dane uriașe, înțelegi bine ce vor să spună oamenii aceștia, minuiitori ai unor bunuri de miliarde de dolari, care leagă îndepărtata Australie de restul lumii.

Pentru că în port marea este la ea acasă, nu ar fi lipsit de importanță, cel puțin tangențial, să amintim de nesfîrșitele plaje ale Sydney-ului, locul de agrement preferat, care însă explică, alături de numeroase bazine de înot din școli, de ce australianii spulberă recordurile mondiale de natație. Alături de sporturile nautice, australianii sînt mari entuziaști ai tenisului. Sydney-ul avînd nenumărate „court”-uri, ceea ce explică de ce „Cupa Davis” a poposit de nenumărate ori pe aici.

Cînd vorbesc despre Sydney, mă simt obligat să amintesc și despre viața universitară a orașului. Aci se află trei universități, care, alături de cele cinci ale statului New South Wales și 14 ale întregii țări, dovedesc setea de cunoaștere a australianilor, care a fost un element important în transformarea acestor pămînturi, într-o perioadă mai mult decît scurtă, pe scara istoriei, într-o regiune foarte dezvoltată din punct de vedere economic, plină de frumuseți materiale și spirituale.

Originala construcție a Operei din Sydney domină peisajul portului

U. R. S. S.

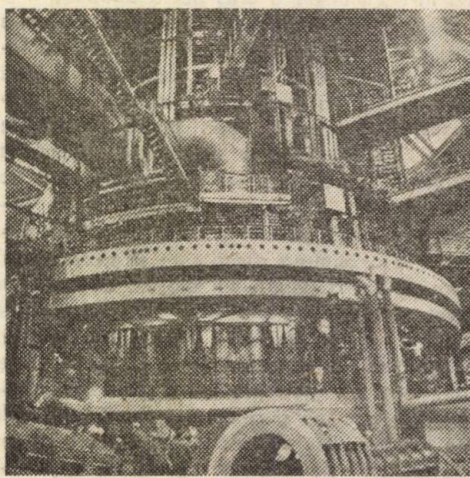
În întâmpinarea Congresului P. C. U. S.

Correspondență din Moscova de la Laurențiu Duță

Expresia „daruri pentru Congres” poate fi auzită, citită, evidențiată frecvent, zilele acestea, în Uniunea Sovietică, ea reflectând tradiția întâmpinării marilor evenimente din viața comuniștilor sovietici, a întregului popor — așa cum este apropiatul Congres al XXV-lea al P.C.U.S. — cu rezultate de amplă rezonanță obținute în activitatea cotidiană. Recentul comunicat al Direcției centrale de statistică a U.R.S.S., cu privire la îndeplinirea sarcinilor planului de dezvoltare economico-socială a țării în anul 1975 — ultimul an al celui de-al IX-lea cincinal — redă sintetic roadele remarcabilului efort al oamenilor muncii de a îndeplini și depăși sarcinile de construcție comunistă, trase de precedentul congres al partidului: creșterea, în anul trecut, a venitului național cu 14 miliarde ruble (venitul național a ajuns la 362 miliarde ruble), o producție industrială de peste 520 miliarde ruble, cu un spor anual de 37 miliarde ruble, în timp ce agricultura, în ciuda unor condiții de climă vitrege, a asigurat o producție de 90 miliarde ruble.

Anii cincinalului precedent au înfrunțat o serie de „premiere” a căror realizare a cerut multă muncă și pricepere: a fost trecut „pragul trilionului” de kw/h anual (producția de curent electric a fost, în 1975, de 1 038 miliarde kw/h), extracția de țiței (inclusiv gazele condensate) s-a apropiat de jumătatea de miliard de tone (491 milioane tone), cea de cărbune a depășit 700 milioane tone. Pe harta țării au apărut aproximativ 2 000 de mari obiective industriale, dintre care unele reprezentă, în același timp, realizări științifice de seamă, cum este centrala electronucleară cu neutroni rapizi din orașul Sevchenko, centrala nucleară de la Leningrad, cu o putere de peste un milion kW, hidrocentrala de la Nurek, din Tadjikistan, ridicată pe un loc bîntuit de cutremure ce ating gradul opt, furnalul înalt cu un volum de 5 000 mc. În Siberia de nord, pustiuurile înghețate s-au împodobit cu noi orașe și localități de petroliști. Este însă imposibil de ilustrat printr-o simplă enumerare realizările oamenilor muncii din U.R.S.S. în cel de-al IX-lea cincinal.

Oamenii privesc înainte. Iar o expresie concentrată a scrutării viitorului o constituie proiectul C.C. al P.C.U.S. pentru Congresul al XXV-lea al partidului — „Principalele direcții ale dezvoltării economiei naționale a U.R.S.S. în anii 1976—1980”, document care, schițând principiile generale ale celui de-al X-lea cincinal, se află în centrul atenției comuniștilor, al întregului popor sovietic. „Să facem din cel de-al X-lea cincinal un cincinal

Furnalul înalt de la Krivoi Rog, din Ucraina, a intrat în producție la sfîrșitul anului 1974. El are un volum de 5 000 metri cubi și o capacitate de producție anuală de 4 milioane tone fontă

al eficienței producției și calității întregii activități” — iată deviza centrală care stimulează gîndirea creatoare, canalizează inițiative ce vor da culoare și conținut istoriei cincinalului jubiliar. „Cincinalul calității, garanție muncitorească” — inițiativa celor trei brigăzi fruntașe de la uzina de electromotoare și utilaj electric „Vladimir Ilici” din Moscova, „ștafeta muncitorească” a constructorilor hidrocentralei de la Nurek, din Tadjikistan, „calitatea, sub control” — idee lansată și aplicată de colectivul marii centrale de producție „Elektron”, din Lvov — iată numai cîteva din roadele gîndirii mobilizatoare creatoare ale colectivelor de producători, care sînt intens studiate și preluate de întreprinderile din întreaga Uniune Sovietică.

Iar cuvîntul muncitoresc — în accepțiunea de calitate — începe să capete un conținut tot mai substanțial pe măsură ce se apropie Congresul partidului. „În cel de-al IX-lea cincinal — arăta A. Kotlomin, șef de brigadă la uzina constructoare de utilaj petrolier „Petrov”, din Volgograd — 95,5 la sută din producția brigăzii mele a fost recepționată fără nici un defect. Nu este atît de simplu să atingi asemenea precizie. Dar, în luna ianuarie, noi am mai adăugat un procent, astfel încît am ajuns la 96,5 la sută în ce privește producția de calitate ireproșabilă”. Șeful direcției generale „Glavtiumenneftegaz”, din îndepărtata peninsula Tiumen, arăta că, în cîntecul Congresului, Direcția

de extracție a petrolului „Nijnevatorsk-neft” a forat, în luna ianuarie, în plus, 7 000 metri și a extras peste plan 250 000 tone de țiței. Cultivatorii de bumbac turkmeni, care în anii cincinalului precedent au predat statului peste 5 milioane tone de „aur alb”, se angajează să consfințească pe încă 85 000 ha „alianța dintre pămînt și apă”, sporind considerabil suprafețele de bumbac pe terenurile irigate. Colectivul marelui combinat „Apatit”, din peninsula Kola, dincolo de Cercul Polar, s-a angajat ca, în ziua deschiderii Congresului, să dea în funcțiune noi capacități pentru a smulge carierelor apatita, această „piine a recoltelor”. La combinatul siderurgic din Siberia de vest a intrat în stadiu de încercări la cald marele laminor „450”, cu o productivitate de 250 000 tone de laminate sortate. Unul din delegații la cel de-al XXV-lea Congres, R. Sabirzianov, șef de brigadă pe vasul oraș-santier Naberejnie Ciolni, unde se pregătește să intre în funcțiune marele combinat de autocamioane grele, declara, zilele trecute, cu mindrie, că, dintre cele 2 200 000 apartamente construite anul trecut în Uniunea Sovietică, orașului său îi revine aproape un milion de metri pătrați, deoarece acesta a crescut, în ultimii ani, cu 2 500 000 mp spațiu locativ. Constructorii de autocamioane grele de la combinatul din Naberejnie Ciolni, pe Kama, pregătesc un dar de preț Congresului: primele mașini care vor ieși pe poarta uzinei. Tot în acest răstimp, la marele șantier naval „Baltika” din Leningrad, se pregătește să părăsească schelele de construcție cel mai mare spărgător de gheață atomic „Sibir”, care va fi lansat la apă în timpul desfășurării Congresului.

Pornind de la cifra de 3 000 000 de oameni, cît a reprezentat contribuția lor concretă la dezvoltarea economiei naționale în anul trecut, oamenii de știință sovietici pregătesc, în cîntecul marelui eveniment, noi „idei de înfrunțare a unității dintre știință și practică”. În ultimul an al cincinalului, cele 4 000 modele de noi mașini, utilaje și aparate, instrumente și mijloace de automatizare, 800 de sisteme automatizate de calcul, planificare și dirijare au contribuit la mecanizarea și automatizarea a circa 5 000 de sectoare, secții și unități de producție, fiind la sporirea productivității muncii, ducînd astfel economisită munca a trei milioane de oameni, de care aminteam. În prezent, Academia de Științe a R.S.S. Ucrainene pregătește crearea unor centrale tehnico-științifice — complex unic de planificare a tuturor activităților, de la apariția ideii, la înfrunțarea ei practică.

Sarcinile care stau în fața oamenilor muncii sovietici în cel de-al X-lea cincinal sînt vaste și de răspundere: producția industrială urmează să crească, pînă în 1980, cu 35—39 la sută, volumul producției agricole va spori anual cu 14—17 la sută, față de cincinalul al IX-lea. La proporțiile economiei Uniunii Sovietice, aceste cifre reprezintă volume impresionante. Dar atmosfera din aceste zile premergătoare marelui forum al comuniștilor sovietici, darurile cu care oamenii muncii întâmpină acest eveniment capătă semnificația de certitudine că noul pas înainte pe calea construcției comuniste va fi realizat cu succes.

R. P. POLONĂ

Modificările la Legea fundamentală

Correspondență din Varșovia de la Donca Ciobanu

Recenta reuniune plenară a forumului legislativ suprem al Poloniei — Seimul —, care a marcat încheierea sesiunii de toamnă-iană și, totodată, ultima ședință din cea de-a 6-a legislatură a parlamentului, se va înscrie ca un eveniment de o deosebită rezonanță; cu acest prilej, s-a adoptat legea cu privire la modificarea constituției.

Din bogata activitate legislativă a Seimului din ultimii patru ani — perioada în care au fost adoptate 102 legi referitoare, în primul rând, la crearea fundamentelor juridice ale traducerii în viață a programului de dezvoltare rapidă social-economică a țării —, documentul adoptat la finele acestei intense activități constituie, fără îndoială, cel mai important act menit să creeze o trainică bază constituțională pentru edificarea în Polonia a societății socialiste dezvoltate. Primele comentarii ale presei poloneze pe marginea modificărilor scot cu pregnanță în evidență consfințirea în legea fundamentală a mutațiilor social-economice înregistrate în cei 24 de ani de la adoptarea constituției Poloniei populare. Astfel, ziarul „Trybuna Ludu” releva, într-un articol apărut sub titlul „Constituția Poloniei socialiste”, că „modificările aduse de Seim au avut, cu prioritate, drept scop reflectarea faptului obiectiv că bazele socialismului în Polonia au fost, în principiu, edificate. Aceasta reclamă o adaptare a definiției constituționale a sarcinilor statului nostru, precum și a drepturilor și îndatoririlor cetățenești la etapa de dezvoltare socialistă atinsă și la strategia social-economică elaborată la Congresul al VI-lea și dezvoltată la Congresul al VII-lea al P.M.U.P.”

Necesitatea unor modificări constituționale a fost semnalată, încă în decembrie 1971, la cel de-al VI-lea forum al comuniștilor polonezi. Această problemă s-a aflat, apoi, în permanentă atenție a instanțelor supreme de partid și de stat, găsindu-și concretizarea în directivele C.C. al P.M.U.P. pentru cel de-al VII-lea Congres al partidului în care, între altele, se nota: „Transformările înregistrate, precum și perspectivele conturate în dezvoltarea societății și statului trebuie să-și găsească oglindirea în legea fundamentală, astfel încât conținutul ei să corespundă întru totul nivelului atins în edificarea socialismului, creînd, totodată, premisele soluționării unor noi probleme legate de construcția societății socialiste dezvoltate”. În cadrul dezbaterilor pe marginea directivei, s-a accentuat faptul că dezvoltarea dinamică a țării, mai ales din ultimii cinci ani, a generat noi argumente în favoarea înnoirii constituției.

În vederea elaborării proiectului de lege privind modificările constituției, Seimul a numit, în prima sa reuniune de după Congresul al VII-lea al P.M.U.P., o comisie specială în fruntea căreia s-a aflat deputatul Henryk Jablonski, președintele Consiliului de Stat al Poloniei. Lucrările acestui organ au fost urmărite cu o deosebită atenție de opinia publică poloneză, iar publicarea primei forme a proiectului a declanșat o adevărată avalanșă de scrisori din partea oamenilor muncii. În același

timp, activitatea comisiei a fost însoțită de o largă consultare, sindicatele, organizațiile obștești, de femei și tineret, președintele Academiei Poloneze de Științe etc., exprimându-și opinii de prețios ajutor în redactarea textului final prezentat Seimului. H. Jablonski a subliniat că scrisorile primite au demonstrat că proiectul prezentat „se bucură de sprijinul deplin și fierbinte al clasei muncitoare, de aprobarea poporului nostru”.

Elementul cel mai de seamă, fundamental, al modificărilor aduse constituției, este conținut de afirmarea caracterului socialist al Republicii Populare Polone. Fără a schimba denumirea oficială a statului, prima modificare stipulează, în mod expres, că „Republica Populară Polonă este un stat socialist”.

Întregul complex de amendamente aduse legii fundamentale este în strînsă legătură cu afirmarea constituțională a caracterului socialist al statului. Aceste schimbări pot fi grupate în două direcții principale. Prima urmărește adaptarea prevederilor sale la strategia social-economică a țării, plasînd pe primul loc omul, bunăstarea și fericirea sa. A doua direcție o reprezintă reflectarea în constituție a actualului nivel de dezvoltare a

relațiilor sociale și politice. De asemenea, sînt introduse unele modificări ce vizează armonizarea prevederilor constituționale cu formele aflate deja în practica activității aparatului de stat.

Unul din noile articole ale constituției definește rolul P.M.U.P. în viața poporului, arătînd că „forța politică conducătoare a societății în construcția socialismului este Partidul Muncitoresc Unit Polonez”. Subliniind importanța acestei prevederi, A. Werblan, secretar al C.C. al P.M.U.P., vicemareșal al Seimului, a declarat, în cadrul intervenției sale din Seim, că „prin înscrierea constituțională a locului P.M.U.P. în viața poporului, se exprimă adevărul istoric privind rolul partidului nostru în lupta revoluționară, rolul său în anii de cotitură ai războiului de eliberare, în instaurarea puterii populare, în construcția Poloniei socialiste”.

Între noile prevederi, de deosebită semnificație, înscrise în legea fundamentală poloneză, „Trybuna Ludu” remarcă „ridicarea la nivel de normă constituțională a conlucrării ce se desfășoară de mai mulți ani între partidul nostru și partidele frățesti țărănesc și democrat — care creează fundamentul Frontului Unității Poporului. A fost definit rolul Frontului drept platforma comună de acțiune a tuturor organizațiilor obștești, a celor ce muncesc, precum și drept platforma de unire patriotică a cetățenilor în jurul intereselor vitale ale poporului și statului”.

Constituția reflectă, de asemenea, coordonatele politicii externe a statului, subliniindu-se, cu pregnanță, că, în activitatea sa internațională, R. P. Polonă este călăuzită de interesele poporului polonez, de apărare a suveranității și independenței, de dorința sa de pace și colaborare internațională.

CUBA

Referendumul constituțional

97,7 la sută din cei 5 602 337 cubanezi, care, duminică, s-au prezentat la urne, au aprobat noua lege fundamentală a Cubei socialiste. Pe acest pămînt, căruia natura i-a dăruit frumuseți tulburătoare, mîloanele de cubanezi (al căror drept de vot este acordat de la vîrsta de 16 ani) s-au prezentat la cele 17 000 centre electorale. Referendumul constituțional din Cuba s-a desfășurat într-o ambianță de sărbătoare populară, reflectînd, încă o dată, satisfacția opiniei publice față de un act ce consacra istoricele sale cuceriri, adeviziunea la un document profund dezbătut și aprobat în mod entuziast. Noua constituție, care după o amplă discuție la care au luat parte cele mai largi mase, a fost supusă analizei primului Congres al P.C. din Cuba, forum ce a aprobat-o, va intra în vigoare la 24 februarie. Alegerea acestei zile are o valoare simbolică — se împlinesc 81 de ani de la declanșarea războiului de independență, eveniment legat de personalitatea lui José Martí ale cărui cuvinte se regăsesc în preambulul noii constituții a Cubei: „Doresc ca legea de căpetenie a republicii noastre să fie cultul cubanezilor pentru deplina demnitate a omului”.

Constituția consfințită prin votul mili-oanelor de locuitori ai „însulei libertății” va înlocui vechea lege de bază, datînd din 1940, document ale cărei prevederi n-au fost respectate în anii regimurilor antipopulare. Evoluția societății cubaneze

în perioada care a urmat triumfului revoluției, procesul înnoitor care s-a aprofundat au impus adoptarea unei legi fundamentale capabilă să reflecte mutațiile produse și să asigure cadrul politico-juridic necesar în vederea progresului pe calea socialismului. Fidel Castro sublinia că această constituție trebuie „să consolideze ceea ce sîntem astăzi și să ne ajute să realizăm ceea ce vrem să fim mîine”. După ce și-a exercitat dreptul la vot la secția nr. 25 din Havana, primul secretar al C.C. al P.C. din Cuba, prim-ministru al guvernului, a declarat ziariștilor că „noua constituție — care consmnează toate cuceririle revoluționare — este nu numai simbolul drepturilor poporului nostru, ci și un instrument pentru consolidarea lor”. Fidel Castro a afirmat că, și în viitor, toate legile esențiale ale țării trebuie să fie dezbătute de către masele populare.

Votul masiv, clar, entuziast al poporului cubanez (duminică s-a înregistrat cel mai ridicat procent de participare la o consultare electorală din întreaga istorie a țării) reprezintă, incontestabil, un vot pentru întărirea primului stat socialist de pe continentul latino-american, un vot care exprimă atașamentul deplin față de procesul revoluționar ce a deschis Cubei drumul unei vieți noi.

M. Ramură

1000 + 1

Constatare

Nici o femeie nu face parte din noul guvern democrat-creștin condus de Aldo Moro — constată France Presse. După desemnarea celor 39 subsecretari de stat, echipa ministerială italiană este în întregime masculină.

Campanie

Susan Ford, 18 ani, fiica președintelui S.U.A., a abandonat — provizoriu — cariera sa de reporter fotograf spre a se putea dedica campaniei electorale a tatălui său. O agenție de presă din S.U.A., la care Susan lucra, a anunțat că fiica președintelui a făcut ultimul său fotoreportaj în decembrie. Regulile agenției interzic angajaților ei să ia parte la campanii politice.

Concorde

„Concorde” nu pare lipsit de dificultăți comerciale, dar Parisul își continuă ofensiva pentru a-i asigura pătrunderea pe noi piețe. Raymond Barre, ministrul francez al comerțului exterior, a sosit la Caracas la bordul unui „Concorde”. Primul zbor comercial Paris-Caracas, efectuat de avioane de acest tip, va avea loc la 9 aprilie. 16 persoane și-au reținut de pe acum locuri pentru primul zbor pe acest traseu. La Londra, „Sunday Telegraph” a informat că, săptămânal, „Concorde”-ul britanic pierde 40-50 000 lire. Pe traseul Londra-Bahrein avionul zboară cu un număr redus de pasageri: 30 la ultimul zbor. Costul ridicat al biletului nu stimulează aflulul călătorilor.

Kurt Waldheim, prezent la ceremonia de închidere a Olimpiadei de la Innsbruck, a fost intens solicitat de amatorii de autografe

Aniversare

Lidera opoziției, doamna Margaret Thatcher, și-a sărbătorit prima aniversare a preluării conducerii partidului conservator, asistând, în Camera Comunelor, la... prima înfringere a guvernului laburist de la alegerile din octombrie 1974. Guvernul a fost înfrânt cu 214 voturi contra 209, deci o majoritate de cinci voturi, în legătură cu o moțiune privind firma Chrysler. O bună parte a deputaților n-a fost prezentă...

gindite”. Cotidianul torinez „Stampa” a inserat chiar următorul comentariu: „Roma pare să aibă alte obiceiuri decît restul Italiei. Întreaga națiune începe lucrul dimineața, de ce oare n-ar putea și oamenii politici din Roma să procedeze în același fel?”.

Populație

Populația Indiei, la sfîrșitul anului 1975, se cifra la 604 000 000 locuitori — relatează France Presse. Se constată, astfel, o creștere cu 10,4 la sută, în raport cu recensămîntul din 1971, care a estimat populația țării la 547 000 000 locuitori. Unii experți sînt de părere că, în realitate, India numără 610 000 000 locuitori, deoarece în numeroase așezări rurale registrele de stare civilă nu funcționează. Dacă actualul ritm de creștere al populației se menține, potrivit previziunilor O.N.U., India va avea, în 1980, aproximativ 680 000 000 locuitori.

Ședințe

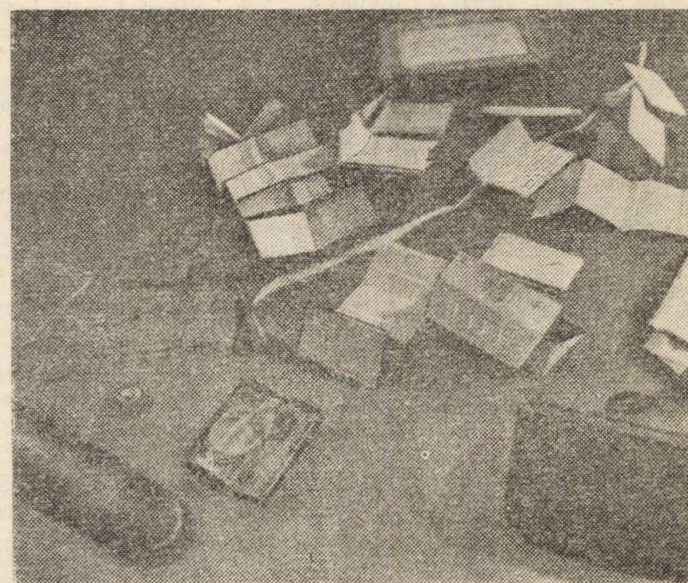
Correspondenții politici ai presei italiene au dificultăți din cauza orarului ședințelor forurilor guvernamentale. Cel mai adesea, ședințele acestora se desfășoară seara tirziu. Recent, organizația profesională a ziariștilor a cerut guvernului să-și țină ședințele și în cursul zilei, intrucît „doar așa se vor putea prezenta relatări amănunțite și comentarii bine

Celebra Greta Garbo se plimbă pe o stradă din New York. Ea a părăsit de trei decenii viața agitată a Hollywood-ului

Regele Suediei de vorbă cu un component al echipei țării sale la „Olimpiada albă”

Obiecte ce au aparținut lui Abraham Lincoln și pe care le purta în momentul în care a fost asasinat. Pentru prima dată au fost expuse la Biblioteca Congresului S.U.A. cu ocazia celei de a 167-a aniversări a nașterii sale

Celebrul muzician Yehudi Menuhin și fostul premier britanic Edward Heath s-au aflat printre personalitățile străine care, în marele amfiteatru de la Sorbona, au primit titlul de Doctor honoris causa al Universității din Paris. În locul discursului tradițional, Menuhin a interpretat o sonată de Bach. La rîndul său, Heath a preferat să dirijeze orchestra și corul Universității pariziene

Polițiști

Eveniment neobișnuit la Helsinki: polițiștii finlandezi au declarat grevă pe termen nelimitat pentru satisfacerea revendicărilor lor. Sindicatul polițiștilor numără 6 600 membri.

Demisie

John Turner, care a demisionat, în septembrie 1975, din postul de ministru al finanțelor al Canadei, a renunțat și la mandatul parlamentar. Turner, considerat, mult timp, posibil succesor al actualului premier Trudeau, a invocat motive familiale (este tatăl a patru copii) și profesionale (dorește să-și practice profesiunea sa - de avocat).

Inundații

Trei state din Australia, cu o suprafață mai mare decît a Europei occidentale, sînt inundate. Toate șoselele principale au devenit impracticabile, din cauza revărsării unor fluvii și riuri. Inundațiile, cele mai mari pe care le-a cunoscut Australia în ultimii o sută de ani, au provo-

cat, pînă în prezent, pagube de mai multe zeci de milioane dolari. Nu sînt semnalate victime.

Revizuire

Papa Paul al VI-lea a afirmat că Vaticanul „este dispus” să procedeze la o revizuire a acordurilor încheiate cu statul italian, cu 47 ani în urmă, acorduri cunoscute sub numele de „tratatul de la Laterano”. „Dată fiind schimbarea condițiilor istorice - a spus Papa Paul al VI-lea -, relațiile oficiale stabilite prin documentul respectiv trebuie supuse unei revizuirii moderne și echitabile, căreia Vaticanul este gata să-i consacre atenție”.

Participare

„Dacă Italia vrea să rămînă o democrație, participarea comuniștilor la gestiunea treburilor publice este necesară, urgentă și utilă” - a afirmat A. Spinelli, unul din cei doi comisari italieni din Piața comună. Spinelli a apreciat că „se apropie momentul în care va fi imposibil să se constituie, la nivel național, majorități fără participarea comunistilor”.

Ciocnire

„Războiul codului” continuă. Nava de escortă britanică „Diomedea” s-a ciocnit în largul coastelor Islandei de canoniera islandeză „Baldur” - a anunțat Ministerul britanic al apărării. Un purtător de cuvînt a precizat că nava islandeză tăiașe calea fregatei britanice, provocînd ciocnirea care s-a soldat cu avariarea ambelor vase.

Experiment

La poligonul subteran din Nevada a fost experimentat un dispozitiv cu hidrogen care a degajat o energie de 200-1000 kilotone (echivalentul a maximum un milion tone TNT) - s-a anunțat oficial. Aceasta înseamnă că forța maximă a dispozitivului este de 50 de ori mai mare față de energia degajată de bomba aruncată la Hiroșima.

Eliberare

Cartierul general al regiunii militare nord a ordonat punerea în libertate provizorie a patru mili-

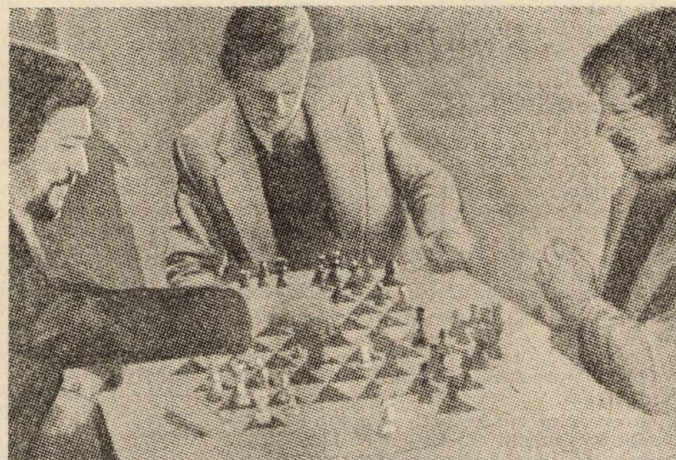
tari portughezi deținuți în închisoarea Custodias (Porto), în urma evenimentelor de la 25 noiembrie 1975. Printre cei eliberați se găsește maiorul Arnao Metelo, fost ministru de interne și viceprim-ministru în cel de-al cincilea guvern, condus la Vasco Gonçalves, precum și maiorul Barao Da Cunha, fost membru al COPCON.

Președinte

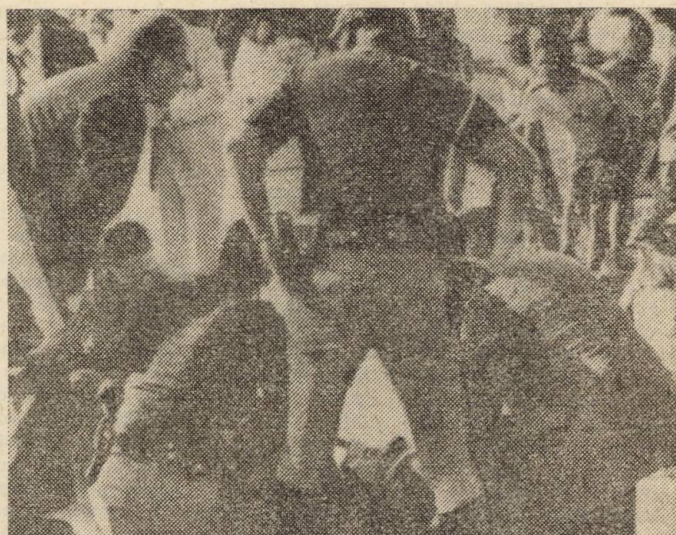
Valéry Giscard d'Estaing a fost ales în truntea... Asociației sportive de la Elysée. Culorile asociației: verde cu dungi albe. Secții: fotbal, tir, ciclism.

Venituri

În pofida unui salariu care reprezintă 250 000 dolari (inclusiv cheltuielile de reprezentare), președintele Ford n-a izbutit să economisească în anul trecut decît 1 239 dolari - s-a anunțat la Casa Albă. Aproape jumătate din venitul prezidențial (115 000 dolari) a acoperit impozitele.

Șah în... trei! Jocul a fost prezentat la Nürnberg, iar creatorul său pretinde că a păstrat regulile de bază ale șahului, adaptîndu-le la cerințele unei competiții triumfiulare. Rămîne de văzut în ce măsură „șahul în trei” va avea adepți...

Președintele Ford a venit în ajutorul unui motociclist din es-corta sa, pe drumul spre aeroportul de la Fort Lauderdale (Florida). În urma unui derapaj, motociclistul James Eisenhower s-a rănit. Președintele a oprit mașina și a coborît pentru a-l ajuta pînă la sosirea infirmierului

Regina Iuliana a Olandei și prințul Bernhard la o manifestare în beneficiul Fondului Mondial al Naturii

CONGRESUL PARTIDULUI COMUNIST FRANCEZ — Despre problema dictaturii proletariatului —

Cel de-al XXII-lea Congres al P.C.F. a adoptat, în unanimitate, următoarea rezoluție : „Al XXII-lea Congres, aprobând raportul prezentat de Georges Marchais și documentul final «Ce vor comunistii pentru Franța», care definește o cale democratică originală către socialism pentru țara noastră ; și considerând că noțiunea de dictatură a proletariatului nu exprimă realitatea a ceea ce Partidul Comunist Francez propune țării ; hotărăște ca dictatura proletariatului să nu mai figureze printre obiectivele partidului. Însăreținează Comitetul Central ales de către al XXII-lea Congres de a supune celui de-al XXIII-lea Congres modificările la preambulul Statutului devenite necesare prin această hotărâre».

Publicăm extrase din raportul prezentat Congresului P.C.F. de către Georges Marchais („L'Humanité" — 5 februarie a.c.), în legătură cu această problemă :

„Dacă «dictatura proletariatului» nu figurează în proiectul de document pentru a desemna puterea politică în Franța socialistă pentru care luptăm, aceasta se întâmplă deoarece ea nu reflectă realitatea politicii noastre, realitatea a ceea ce noi propunem țării.

Ce spuneam noi în proiectul de document ? Spuneam următoarele :

— Puterea care va conduce transformarea socialistă a societății va fi puterea clasei muncitoare și a altor categorii de oameni ai muncii, muncitori și intelectuali, de la orașe și sate, adică marea majoritate a poporului.

— Această putere se va constitui și va acționa pe baza unor opțiuni liber exprimate prin vot universal și va avea drept sarcină de a realiza democratizarea cea mai avansată a întregii vieți economice, sociale și politice a țării.

— Ea va avea datoria de a respecta și de a face să fie respectate opțiunile democratice ale poporului.

Contrar tuturor acestora, «dictatura» evocă automat regimurile fasciste ale lui Hitler, Mussolini, Salazar și Franco, adică negația însăși a democrației. Or, noi nu vrem aceasta.

Cit privește proletariatul, el reprezintă astăzi nucleul, sufletul clasei muncitoare. Dacă rolul său este esențial, el nu reprezintă, însă, totalitatea acesteia și cu atât mai mult ansamblul oamenilor muncii a căror emanație va fi puterea socialistă preconizată de noi.

Este, deci, evident că nu putem califica drept «dictatură a proletariatului» ceea ce noi propunem oamenilor muncii, poporului nostru.

Pe ce ne bazăm când definim poziția noastră în această problemă ? Ne bazăm pe principiile socialismului științific elaborate de Marx, Engels, Lenin.

Este vorba, în primul rând, de necesitatea ca clasa muncitoare să exercite rolul politic conducător în lupta pentru transformarea socialistă a societății.

Dacă oamenii muncii, masele populare pot, de pe acum, prin luptă, să smulgă puterii anumite măsuri sociale urgente și chiar să cucerească anumite libertăți noi, satisfacerea reală și durabilă a drepturilor lor economice, sociale și politice este absolut imposibilă fără o schimbare a naturii clasei aflate la putere. Participarea oamenilor muncii și a reprezentanților lor la administrarea treburilor țării, accesul lor la conducerea societății constituie problema-cheie a luptei pentru socialism. În rândul oamenilor muncii, clasa muncitoare este cea mai numeroasă, cea mai combativă, cea mai experimentată în lupta pentru progresul social și, de asemenea — trebuie subliniat — pentru interesul național. De aceea, ea trebuie să aibă rolul ce i se cuvine în statul socialist și să joace un rol determinant.

În această privință, proiectul de document indică : «...Clasa muncitoare este singura clasă care poate conduce la succes lupta revoluționară. Interesele sale vitale, puterea sa numerică, marea sa concentrare, experiența sa în privința luptei de clasă și organizarea sa fac din ea, în prezent și în viitor, forța conducătoare a luptei pentru o societate nouă...»

În al doilea rând, este vorba despre necesitatea luptei revoluționare a maselor pentru a face să eșueze manevrele marii burgezii.

Proiectul de document subliniază în legătură cu aceasta : «Marea burgeoisie exploatoare nu renunță niciodată de bunăvoie la dominația și la privilegiile sale. Ea are întotdeauna tendința de a folosi toate mijloacele posibile pentru a le păstra sau a le recuceri». Aș adăuga chiar că aceasta este deosebit de adevărat în legătură cu burgeoisia franceză. Căci, dacă în țara noastră există o tradiție democratică, există și o tradiție versailleză care nu a murit, așa după cum ne-o reamintește zilnic comportamentul celor aflați la putere.

Iată de ce proiectul de document arată că oamenii muncii, masele populare trebuie, în fiecare etapă, să-și reunească forțele și să desfășoare o mare activitate pentru a face să eșueze manevrele reacționare, pentru a paraliza sau a învinge eventualele tentative ale reacțiunii de a recurge la metode ilegale, subversiune și violență.

Acestea fiind spuse, conform spiritului însuși al doctrinei noastre, noi ținem seama cu grijă «de procesul real», altfel spus, de condițiile epocii și țării noastre. Aceste condiții permit și necesită, pentru a înainta spre socialism în Franța, să se ia în considerare alte căi decât cele urmate de popoarele care au realizat deja transformarea socialistă a țării lor.

În condițiile Rusiei din 1917 și, apoi, ale țării Uniunii Sovietice, dictatura proletariatului a fost necesară pentru a asigura edificarea cu succes a socialismului. Este just să se spună că, fără ea, clasa muncitoare, popoarele sovietice n-ar fi putut întreprinde și nici apăra opera eliberatoare fără precedent pe care au realizat-o. Iată de ce partidele comuniste când s-au creat, trăgând învățămintele din falimentul social-democrației internaționale și din victoria Revoluției din Octombrie, au adoptat, pe bună dreptate, în condițiile epocii, această lozincă.

În ultima perioadă istorică, lumea s-a schimbat profund. Raportul de forțe s-a modificat și continuă să evolueze în favoarea independenței și libertății popoarelor, a democrației și socialismului. Coexistența pașnică se afirmă. De-a lungul unor lupte complexe înverșunate, subliniate prin pași înainte și uneori dări înapoi, reacțiunea și fas-

cismul au fost, în definitiv, cele care au cedat, în timp ce democrația progresează, așa cum arată evenimentele din Grecia, Portugalia și chiar din Spania. Este incontestabil că niciodată popoarele nu au avut atât de mari posibilități de a-și hotări singure destinul, de a înregistra progrese pe calea eliberării lor naționale și sociale. Aceste noi posibilități se bazează pe existența și progresele țărilor socialiste, pe dezvoltarea luptelor clasei muncitoare și ale maselor în țările capitaliste, pe avântul și îmbogățirea conținutului mișcării de eliberare națională, pe solidaritatea tuturor acestor forțe revoluționare. Poporul țării noastre va găsi în aceasta un sprijin care, bineînțeles, nu-l va scuti de propria sa acțiune, dar va aduce acesteia mijloace fără precedent de a se dezvolta în deplină independență. În plus, dacă situația Franței în Europa occidentală și relațiile cu țările vecine ridică probleme pe care nu le putem pierde din vedere, ele pot, de asemenea, oferi posibilități de cooperare și acțiune comune ale forțelor revoluționare și progresiste în lupta pentru a deschide — pornind de la condițiile concrete ale țării noastre — noi căi democrației și socialismului. Partidul nostru se străduiește, de mai bine de cîțiva ani, să favorizeze această acțiune comună. Tocmai în acest spirit, am contribuit la succesul Conferinței partidelor comuniste din Europa capitalistă, care a avut loc în ianuarie 1974, participăm la punerea în aplicare a hotărârilor sale și am adoptat, împreună cu tovarășii noștri italieni, o importantă declarație comună.

Acestea fiind spuse, comunistii, toate forțele progresiste sînt, lesigur, deosebit de sensibile la ceea ce s-a petrecut în Chile. De asemenea, ei urmăresc cu atenție ceea ce se petrece în Portugalia. Dincolo de diferențele importante pe care le prezintă aceste evenimente, ele confirmă, cu o evidență brutală, că reacțiunea nu dă înapoi în fața folosirii violenței. Oricine dorește cu adevărat transformarea societății în direcția progresului, a intereselor oamenilor muncii, în direcția socialismului, nu poate uita sau neglija această realitate. Dar aceste evenimente demonstrează, de asemenea, că reacțiunea nu a putut și nu poate recurge la violență în orice condiții, ci numai pornind de la un raport de forțe politice care îi este mai favorabil.

În Chile, Unitatea Populară ajunsese la guvern în mod absolut legal și normal. Totuși, nu trebuie să uităm că ea nu dispunea la început de majoritate în țară. În fața uneltirilor reacțiunii interne și ale imperialismului, nimic nu era mai important decît să modifice în favoarea sa raportul de forțe în toate domeniile, și aceasta străduindu-se să cucerească și să lărgească un sprijin popular majoritar. Tovarășii chilieni au spus în această privință că, dacă au fost obținute rezultate pozitive, totuși au fost comise erori care au adus prejudicii grave și care nu au favorizat realizarea acestui obiectiv. În Portugalia, răsturnarea fascismului a permis mișcării populare să obțină succese importante. Dar divizarea forțelor democratice, proces în care partidul socialist condus de Mario Soares poartă o responsabilitate zdrobitoare, a atras după sine un recul al mișcării populare. Lupta pentru a păstra și a lărgi, în viitor, cuceririle democratice ale poporului portughez continuă în condiții, în prezent, din ce în ce mai dificile.

Evocînd aceste evenimente, noi nu vrem să dăm lecții, ci să tragem învățămintele necesare pentru propria noastră luptă.

În această privință ceea ce desprindem noi, dintr-o experiență și din cealaltă, este că trebuie să ne ferim, în permanență, de un dublu pericol :

— pericolul de a nu opera la timp, cînd sînt întrunite condițiile, transformările democratice ale structurilor economice și politice, sprijinindu-ne pe mișcarea populară ;

— pericolul de a lansa lozinci sau de a întreprinde acțiuni aventuriste care nu corespond posibilităților reale, se inspiră din do-

rința de «a sări peste etape» și duc forțele revoluționare la izolare și înfringere.

În esență, se desprinde faptul că condiția decisivă a succesului este existența și afirmarea unei mișcări populare suficient de ample, mergând până la a îngloba o largă majoritate a poporului, strâns unit în jurul unor obiective transformatoare.

Această învățătură fundamentală întărește concluziile pe care le desprindem pentru Franța din analiza condițiilor existente în țara noastră.

Care este această analiză și care sint aceste concluzii?

După cum știți, clasa muncitoare numără astăzi în Franța 10 milioane de persoane, adică 44,5 la sută din populația activă. În plus, mai multe milioane de alți salariați și, în primul rând, funcționari cunosc condiții de viață și de muncă apropiate de cele ale clasei muncitoare. Alături de clasa muncitoare propriu-zisă, ansamblul acestor oameni ai muncii salariați reprezintă cel puțin trei sferturi din populația activă. În plus, criza lovește nu numai în interesele masei salariaților, ci și în ale celorlalte pături ale populației care muncește. Convergența intereselor principale ale tuturor acestor forțe sociale oferă, deci, posibilități fără precedent de a câștiga majoritatea poporului pentru cauza transformării societății, de a constitui, în jurul puternicului pol pe care îl reprezintă clasa muncitoare, o vastă mișcare majoritară a poporului. Este un dat istoricește nou. Trebuie să ținem seama de această posibilitate? Fără îndoială.

În legătură cu aceasta, trebuie să revenim la o problemă: cea a «libertăților burgheze». Se pretinde că ne-am opune anumitor libertăți sub pretextul că ele ar fi burgheze sau formale. Aceasta înseamnă a deforma alți poziția noastră, cit și pe cea a fondatorilor doctrinei noastre.

Există o libertate, o singură libertate căreia comuniștii îi sint și îi vor fi întotdeauna opuși, deoarece lupta lor tinde la abolirea sa: este libertatea de a exploata pe muncitori. Această libertate este singura libertate burgheză, dacă se poate vorbi de libertate în legătură cu un drept la opresiune. În rest, noi refuzăm răspicat să punem existența libertăților pe seama burgheziei. Desigur, ajungând la putere, acum aproape 200 de ani, în țara noastră burghezia franceză a aplicat în viață citeva din principiile democratice proclamate de filozofii săi. Rapid însă, și este multă vreme de atunci, ea a restrâns conținutul și aplicarea lor la ceea ce corespunde naturii sale și necesităților sale de clasă exploatare.

Intr-adevăr, în Franța nu există nici măcar o singură libertate a cărei cucerire să nu fi fost plătită prin suferințele, luptele și, uneori, chiar cu singele poporului nostru. Da, oamenii muncii, masele populare au trebuit să lupte, între altele, pentru vot universal, pentru libertatea de opinie, de exprimare, de asociere, de publicare, pentru dreptul la grevă, pentru dreptul sindical, pentru dreptul de a avea propriile lor partide politice. Și ele au făcut aceasta pentru că toate aceste libertăți corespund intereselor și aspirațiilor lor. Iată de ce ele țin la acestea, iar partidul comunist le este profund atașat. Comuniștii sint — și au voința de a fi din ce în ce mai mult — continuatorii tuturor acestor muncitori, țărani, intelectuali, simpli cetățeni sau oameni de stat, care, în țara noastră, au luptat secole la rind pentru libertate.

Dacă caracterul anumitor libertăți este astăzi formal, aceasta se întâmplă pentru că burghezia aflată la putere s-a străduit să le golească de conținut. Departe de a-i acorda un sprijin puternic, disprețuind existența lor, noi înțelegem, dimpotrivă, să le restaurăm plenar, să le renovăm. Socialismul nu este o construcție arbitrară a spiritului. El se naște dintr-o mișcare reală a istoriei, a luptelor reale ale poporului, așa cum este el, cu tradițiile și aspirațiile sale. Noi avem următoarea convingere: în țara noastră, socialismul trebuie să se identifice — căci altfel ar rămîne de domeniul cuvintelor — cu salvagă-

darea și înflorirea cuceririlor democratice pe care lupte largi și confruntări de opinii au permis poporului nostru să le obțină. El trebuie și poate să facă aceasta.

După cum am reamintit, proiectul de document înlătură orice iluzie asupra atitudinii marii burghezii, a dorinței sale de a respecta votul universal.

Dar el se ferește, în același timp, de ideea că, într-un moment sau altul, voinței politice majoritare a poporului i s-ar putea substitui acțiunea unor «mici grupuri hotărîte» sau armele represiei. Este o iluzie la fel de periculoasă, deoarece ea nu poate decît să ofere reacțiunii interne și externe mijloacele violenței; ea nu poate decît să conducă mișcarea revoluționară la izolare și înfringere.

În lupta pentru socialism, nimic, absolut nimic, în epoca noastră și într-o țară ca a noastră, nu poate înlocui voința populară majoritară exprimată democratic prin luptă și prin intermediul votului universal. Oricare ar fi modalitățile prin care se va efectua marșul spre socialism în țara noastră, proces

La cel de-al 22-lea Congres al Partidului Comunist Francez, ale cărui lucrări s-au încheiat recent la Saint-Ouen, Georges Marchais a fost reales secretar general al partidului

care nu poate fi prevăzut în detaliu, trebuie să fim conșinși că, în fiecare etapă, trebuie să coincidă majoritatea politică cu majoritatea aritmetică. Acest lucru se poate realiza.

Cum pot fi create cele mai bune condiții de dezvoltare a acestei mișcări majoritare a poporului nostru, indispensabilă pentru a-i conferi amploare, forță și eficacitate? Iată adevărata întrebare în afara căreia orice este numai vorbărie sau provocare.

La această întrebare, calea democratică spre socialism pe care o propunem aduce un răspuns serios.

Luptînd, în prezent, pentru transformările democratice prevăzute de Programul comun, noi oferim cea mai bună bază reunirii forțelor largi populare, capabilă să asigure înlocuirea puterii monopolurilor printr-o nouă putere democratică.

În viitor, aplicarea reformelor democratice va permite slăbirea pozițiilor și mijloacelor de care dispune marea burghezie, în timp ce se vor întări pozițiile și deci mijloacele de luptă ale claselor muncitoare și poporului.

Și, prin aceasta, făcînd să avanseze democrația economică, socială și politică, lărgind

și mai mult libertățile individuale și colective, mișcarea populară se va întări, puterea socialistă va obține sprijinul său, participarea sa indispensabilă. În schimb, lupta masei va modifica din ce în ce mai mult raportul de forțe sociale și politice în folosul oamenilor muncii, al tuturor păturilor populare.

Intr-adevăr, pentru a asigura succesul socialismului, problema nu constă în a priva de libertăți minoritatea pe care o formează forțele reacționare, ci de a conferi libertăți oamenilor muncii, care constituie marea majoritate a națiunii. Reacționarii se vor putea organiza într-un partid reacționar? Ei fac aceasta și în prezent, nu va fi o noutate. Dar, ceea ce va fi, dimpotrivă, o noutate de anvergură este, de exemplu, că muncitorii vor avea drepturi lărgite în întreprinderi, că reprezentanții lor vor avea un acces just la emisiunile televiziunii, că poliția va fi democratizată. Ei vor dispune, astfel, de tot atitea mijloace eficiente de a lupta împotriva sabotajului economic al reacțiunii, de a face cunoscute și de a susține puternic pozițiile lor, ideile și acțiunea lor, de a combate politic și ideologic adversarul lor. Oamenii muncii vor fi puternici, din ce în ce mai puternici, datorită libertăților lor.

Sprijinîndu-se pe acestea, ei își vor duce lupta și vor constrînge marea burghezie să dea înapoi, învingînd-o. Sprijinîndu-se pe această luptă amplă, puterea socialistă va obliga reacțiunea să respecte opțiunile liber exprimate de marea majoritate a poporului.

Aceasta înseamnă că, departe de a renunța la socialism sau de a amîna scadențele, noi propunem calea cea mai bună, calea cea mai scurtă pentru a le realiza.

Înfăptuind aceasta, noi sintem pe deplin fideli învățăturii marxist-leniniste care nu are nimic dintr-o culegere de dogme, experienței creatoare a mișcării comuniste mondiale și a propriului nostru partid.

Se știe, de exemplu, că Lenin, analizînd realitatea de la începutul secolului, a dezvoltat teza că, contrar a ceea ce Marx imaginase, socialismul putea să învingă, în primul rînd, într-o singură țară.

Această concluzie decisivă trebuia să fundamenteze strategia partidului bolșevic în 1907. De asemenea, mișcarea comunistă a avansat, în 1960, ideea nouă că războiul mondial nu mai este fatal în condițiile de astăzi. Și fapt este că s-au scurs 30 de ani de la cel de-al doilea război mondial, coexistența pașnică înregistrează progrese, deși nu este ireversibilă.

În țara noastră, ideea privind un Front popular, care a devenit o realitate în 1936, nu se afla în întregime elaborată în lucrările lui Marx sau ale lui Lenin. Ea se axa pe principiile generale ale socialismului științific și pe «o analiză concretă a realității concrete». S-ar putea da multe alte exemple care arată că demersul nostru actual își află inspirația în izvorul viu al teoriei și practicii revoluționare a mișcării noastre.

Acestea sint fundamentele poziției noastre, rațiunile care ne conduc să propunem calea democratică definită prin proiectul de document.

Iată de ce «dictatura proletariului» nu figurează în proiectul de document.

În consecință, și așa cum l-am cerut toate conferințele federale, propunem Congresului să hotărască renunțarea la această noțiune.

Propunem, de asemenea, Congresului să însărcineze Comitetul Central pe care îl vom alege să supună viitorului Congres al partidului modificările ce trebuie aduse Preambulului la Statut.

Astfel, proprietatea socială asupra marilor mijloace de producție și puterea politică reprezentativă a poporului muncitor sint într-adevăr cele două trăsături fundamentale care vor marca noua societate de care are nevoie țara noastră, socialismul pe care îl propunem poporului nostru să îl construiască.

ROMÂNIA — FACTOR ACTIV AL PROMOVĂRII RELAȚIILOR ECONOMICE INTERNAȚIONALE

1. Participarea la diviziunea internațională a muncii — necesitate obiectivă pentru progresul social-economic al tuturor popoarelor.

În condițiile epocii contemporane, ale dezvoltării impetuoase a forțelor de producție sub impulsul revoluției științifico-tehnice, participarea cit mai amplă la schimburile economice internaționale constituie o necesitate obiectivă, una din cerințele fundamentale ale progresului fiecărei țări. Datorită sporirii deosebite a complexității și diversității activității economice, determinată de revoluția științifico-tehnică, țările lumii, având fiecare tot mai mult de dat și de primit în cadrul circulației valorilor materiale și spirituale, sînt antrenate pe calea desfășurării unei colaborări economice internaționale mereu mai ample și mai intense, fiind de neconceput ca vreuna din ele să se poată dispensa de participarea la această colaborare.

O interdependență economică echitabilă, reciproc avantajoasă, o reală și eficientă participare la circuitul economic mondial, o adevărată colaborare nu pot avea loc decît pe baza dezvoltării puternice și independente a fiecărei țări, pe baza întronării unor noi relații internaționale, așezate ferm pe respectarea strictă a principiilor și normelor înaintate ale dreptului internațional — egalitatea deplină în drepturi, independența și suveranitatea națională, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, dreptul sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta potrivit voinței și aspirațiilor proprii. România consideră că, astfel, participarea la circuitul economic mondial devine, într-adevăr, un factor al progresului fiecărei țări în parte și al omenirii în ansamblu, iar colaborarea economică internațională își poate îndeplini menirea de a contribui la potențarea eforturilor de progres ale tuturor popoarelor, la afirmarea liberă, de sine stătătoare a națiunilor.

„Experiența istorică — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la Congresul consiliilor populare — demonstrează că participarea activă la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale pe plan internațional constituie o necesitate obiectivă pentru progresul fiecărei țări — deci și al României — pentru cauza generală a civilizației umane”.

În acest spirit, România socialistă promovează consecvent, pe baza principiilor progresiste ale relațiilor dintre state, o politică vizînd inserarea sa tot mai activă în circuitul economic mondial, dezvoltînd larg, în acest sens, schimburile și cooperarea economică cu toate țările socialiste, cu țările care au pășit pe calea afirmării independente, cu statele în curs de dezvoltare, cu toate țările lumii, indiferent de mărime, potențial, nivel de dezvoltare, situate geografică, sistem politico-social. An de an, România devine un participant tot mai activ la circuitul economic mondial. Țara noastră întreține astăzi relații economice cu

În sprijinul participanților la învățămintul politico-ideologic de partid, revista noastră continuă seria de sinteze documentare trînd direcțiile fundamentale ale politicii internaționale a partidului și statului nostru, în lumina documentelor programatice ale Congresului al XI-lea al P.C.R. În acest număr: Comerțul internațional și piața mondială. Concepția P.C.R. privind necesitatea înlăturării obstacolelor din calea dezvoltării comerțului internațional și asigurarea accesului mărfurilor din țările în curs de dezvoltare pe piețele țărilor dezvoltate. Poziția și inițiativele României în promovarea cooperării ca formă avansată a relațiilor economice internaționale.

peste 130 de state. Volumul total al comerțului exterior (exporturi plus importuri) al țării a crescut continuu, reprezentînd în 1975 un nivel (51,7 miliarde lei valută) de peste 19 ori mai mare decît cel din 1950 și de 6,3 ori mai mare decît cel din 1960. În ultimii ani, se observă o dinamizare a creșterii schimburilor economice externe. În 1975, acestea au atins un volum de 2,3 ori mai ridicat în comparație cu cel din 1970, o aceeași creștere obținîndu-se, anterior, pe parcursul a două cincinale (1961—1965 și 1966—1970).

Partidul Comunist Român concepe participarea României la viața economică internațională în sensul cel mai larg și plin de semnificații al acestui cuvînt — participare atît ca angrenare mereu mai intensă a țării noastre în circuitul economic mondial, cit și ca acțiune efectivă în direcția soluționării marilor și gravelor probleme economice ale lumii contemporane, în direcția schimbării actualelor structuri și relații internaționale, a transformării pe baze noi a omenirii, a înfăptuirii unei ordini economice și politice mondiale, a edificării unei lumi mai bune și mai drepte.

2. Piața mondială contemporană și principalele ei trăsături. Necesitatea și căile restructurării actualei diviziuni internaționale a muncii și mecanismelor relațiilor economice internaționale pentru afirmarea intereselor țărilor în curs de dezvoltare.

Expresie elocventă a necesității mereu crescînde, resimțită de toate statele lumii, de a participa tot mai activ la diviziunea internațională a muncii, relațiile economice

internaționale cunosc, în perioada actuală, o amplificare, fără precedent, atît din punctul de vedere al dimensiunilor atinse, cit și din punctul de vedere al dinamicii dezvoltării lor — fapt pus pregnant în evidență chiar și numai de creșterea puternică (peste 8 ori) a comerțului mondial în ultimele două decenii, creștere dublă în raport cu cea a producției mondiale (față de o situație inversă, în deceniile anterioare, cînd, în general, sporirea producției a devansat-o pe cea a comerțului). Ca urmare, se estimează că, în prezent, schimburile mondiale au ajuns să reprezinte 13—14 la sută din producția mondială (în comparație cu numai 5 la sută, în primii ani postbelici) — ceea ce traduce lărgirea absolută și relativă a pieței mondiale.

În același timp, în condițiile și sub efectele actualei revoluții științifico-tehnice, se accentuează continuu complexitatea și diversitatea relațiilor economice internaționale, importante schimbări structurale avînd loc, totodată, în rîndul formelor sub care se realizează ele pe plan practic. Nu numai mărfurile și serviciile fac obiectul unor fluxuri internaționale, ci, deopotrivă, fondurile, tehnologia, cunoștințele, experiența și chiar cadrele de specialiști.

Pe piața mondială sînt prezente, astăzi, țări cu orînduri sociale diferite, cu niveluri de dezvoltare și potențiale economice diferite. Aceasta este o realitate obiectivă a zilelor noastre, de la care trebuie să se pornească în abordarea problemelor colaborării economice internaționale. Interdependențele economice contemporane au un caracter universal, creșterea acestora, ca urmare a revoluției științifico-tehnice actuale, fiind un proces care nu se realizează numai la nivelul unor state — cu aceeași orînduire social-politică, cu același grad de dezvoltare sau situate în aceeași zonă geografică — ci pe ansamblul economiei mondiale, ceea ce impune promovarea unor legături economice cu adevărat mondiale, între toate țările și economiile naționale. Este, desigur, firească tendința de dezvoltare intensă a relațiilor economice dintre state vecine sau dintre state avînd aceeași orînduire social-politică — apropierea geografică a piețelor sau unitatea de orînduire socială constituînd factori importanți în înfăptuirea unei colaborări economice active —, dar interdependența dintre anumite state nu trebuie contrapusă interdependenței mondiale și, în nici un caz, nu ar putea s-o înlocuiască pe cea din urmă. La diviziunea internațională a muncii este necesar, deci, să participe toate țările, colaborarea economică trebuînd să se desfășoare între toate statele lumii, fără deosebire de mărime, potențial, situate geografică, nivel de dezvoltare sau sistem politico-social. De altfel — ca o elocventă expresie a caracterului universal al actualelor interdependențe economice — o serie de probleme cruciale ale dezvoltării civilizației umane, prin complexitatea lor, prin incidența lor la scară mondială, nu mai pot fi rezolvate decît prin efortul comun și conlucrarea tuturor națiunilor, prin conjugarea resurselor lor materiale și umane, a

potențialului lor științific, după cum, în același timp, un sir de procese și fenomene grave care confruntă economia mondială și viața economică internațională au efecte negative care afectează, într-o măsură sau alta, toate statele lumii. Se impune, deci, ca toate statele — și este în interesul direct al tuturor acestora — să contribuie activ la soluționarea concretă, reciproc avantajoasă, a problemelor economice cardinale ale lumii contemporane: subdezvoltarea, decalajele, criza materiilor prime și energiei, criza alimentației, risipa de resurse, fluctuațiile anarhice ale prețurilor pe piețele internaționale, dezorganizarea sistemului valutar, frînarea prin bariere artificiale a colaborării economice internaționale, menținerea unor raporturi inechitabile între state etc.

Actuala diviziune internațională a muncii conservă o serie de disproportii, dezechilibre, inegalități și injustiții, dintre care principala este împărțirea anacronică a lumii în țări economice avansate și țări rămase în urmă, în țări industrializate și țări slab industrializate, în state cu o economie complexă, diversificată, dezvoltată multilateral, deținând monopolul producerii produselor prelucrate și, mai ales, înalt prelucrate, și state specializate unilateral în producerea de materii prime și produse de bază. Această împărțire este o consecință a vechilor practici ale politicii imperiale și colonialiste, de dominație și aspirare, de dezvoltare a unor state pe seama altora. **O nouă diviziune internațională a muncii — de tip industrial — apare astfel necesară.** Aceasta trebuie să-i fie caracteristică o specializare a țărilor nu pe baza unilateralizării economiei lor, ci, dimpotrivă, pe baza dezvoltării multilaterale a economiei tuturor țărilor, cu alte cuvinte o diviziune nu de tipul „industrie-agricultură” sau „industrie prelucrătoare-industrie extractivă”, ci de tipul „industrie prelucrătoare-industrie prelucrătoare” și, mai adînc, „construcții de mașini-construcții de mașini”, „chimie-chimie” etc., și, în același timp, „industrie extractivă-industrie extractivă”, „agricultură-agricultură”.

Statisticile internaționale demonstrează că, în prezent, comerțul internațional se desfășoară, cu prioritate, între țări economice avansate, industrializate (în proporție de aproape 3/5), în timp ce schimburile dintre țări în curs de dezvoltare nu constituie nici 4 la sută din totalul celor mondiale. Se dovedește, astfel, că tocmai dezvoltarea multilaterală este un factor al participării active și dinamice a unei țări la circuitul economic mondial, că dezvoltarea tuturor statelor ar amplifica, în mod considerabil, acest circuit. Dimpotrivă, se relevă că subdezvoltarea, dramatica asimetrie existentă astăzi în nivelurile de dezvoltare ale țărilor lumii, gravele decalaje economice dintre state — însemnînd, în fond, îngrădirea punerii în valoare a unei părți importante din resursele economico-materiale și umane ale lumii — constituie frîna în calea amplificării relațiilor economice, factori de îngustare a pieței mondiale, de criză și dezechilibru, cu incidențe negative care, în condițiile actualelor interdependențe economice crescînde, sînt resimțite în toate țările lumii. Este, deci, în interesul tuturor statelor de a contribui la lichidarea subdezvoltării, a decalajelor, aceasta fiind o necesitate obiectivă a progresului general, inclusiv al țărilor avansate, un imperativ al colaborării pe baze noi, echitabile între toate popoarele lumii, al creării condițiilor pentru înlăturarea cauzelor de încordare și animozitate internațională, pentru destindere, securitate și pace.

Instaurarea unei diviziuni internaționale a muncii de tip industrial, pe deplin echitabile, presupune dezvoltarea multilaterală a tuturor statelor, crearea unei economii complexe, a unei industrii moderne, diver-

sificate în fiecare țară, pe baza eforturilor proprii ale fiecărui popor — ca factor primordial, hotărîtor pe calea progresului — și a unei largi colaborări internaționale, așezată pe egalitate, avantaj reciproc și sprijin activ și multilateral pentru statele mai puțin dezvoltate.

3. Comerțul internațional — fluxul principal al circuitului economic mondial. Necesitatea și căile înlăturării obstacolelor tarifare și netarifare din calea comerțului internațional, în special din calea mărfurilor provenite din țările în curs de dezvoltare.

Pentru a-și îndeplini menirea de factor potențiator al eforturilor de progres ale popoarelor, colaborarea economică internațională trebuie statornicită pe temelii de deplină echitate, fiind, totodată, necesar ca acesteia să-i fie creat un cadru firesc și neîngrădit de desfășurare. Apare astăzi tot mai evident că măsurile restrictive împiedică puternic asupra conlucrării economice internaționale, asupra dezvoltării comerțului internațional — fluxul principal al circuitului economic mondial, pe calea căruia țările își realizează, în exterior, o parte crescîndă din producția lor internă, în vederea procurării unei cantități tot mai mari și a unei game tot mai diversificate de produse necesare dezvoltării lor.

Cu toate reducerile la care au fost supuse pînă în prezent, taxele vamale continuă să reprezinte un obstacol important în schimburile comerciale. De asemenea, trebuie remarcată proliferarea obstacolelor netarifare în comerțul internațional. Asemenea bariere au un efect negativ asupra dezvoltării nestingherite și ample a colaborării economice internaționale, în ultimă instanță asupra dezvoltării și creșterii economice în toate țările lumii.

În baza acestor considerente, trebuie să se acționeze cu hotărîre — atît în cadrul negocierilor comerciale multilaterale, al deciziilor ce se iau în diferite organizații și organisme economice internaționale — pentru dezvoltarea unui comerț liber și a unei cooperări neîngrădite între toate statele, pentru eliminarea restricțiilor și a bariierelor artificiale, a oricăror discriminări și obstacole tarifare și netarifare. Un rol important în această privință îl pot avea actualele negocieri din cadrul Acordului General pentru Tarife și Comerț (G.A.T.T.), vizînd reducerea în continuare a taxelor vamale, eliminarea obstacolelor netarifare și adoptarea unor măsuri speciale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare.

Sînt necesare extinderea și generalizarea tratamentului comercial conform clauzei națiunii celei mai favorizate, acțiuni în direcția evitării împărțirii lumii în blocuri economice și grupări comerciale închise. Viața însăși evidențiază efectele favorabile care pot rezulta din aplicarea între țările lumii a tratamentului națiunii celei mai favorizate. Acest tratament, ca principiu de bază al relațiilor economice internaționale, trebuie să aibă aceeași valoare între toate țările, indiferent de sistemul lor social-economic. Această valoare constă, în esență, în aplicarea față de toate țările partenere, cu care a fost convenită clauza națiunii celei mai favorizate, a unui tratament cuprinzînd toate avantajele ce au fost sau vor fi acordate oricărei țări. Cu alte cuvinte, clauza națiunii celei mai favorizate, prin natura sa, presupune aplicarea unui tratament egal, nediscriminatoriu în raporturile economice.

O restructurare a relațiilor comerciale și economice internaționale trebuie să asigure situarea pe poziții de echitate a tuturor participanților la circuitul economic mondial. Actualmente, țările slab dezvoltate nu se prezintă pe piața mondială în condiții de egalitate, din punct de vedere economic, cu țările avansate. Ca atare, statuarea, în relațiile dintre ele, a unui tratament comercial, „ca între egali”, bazat

numai pe „pură reciprocitate”, ar constitui un factor deosebit de important, dar nu și suficient. De aceea, este necesar să se acorde țărilor în curs de dezvoltare un tratament comercial, bazat pe nerez reciprocitate în favoarea lor, adică pe avantaje comerciale preferențiale pentru aceste state, numai în acest mod creîndu-se condiții pentru situarea lor în comerțul internațional pe o poziție reciproc egală cu țările dezvoltate, cu alte cuvinte, condiții pentru o reală reciprocitate. Astfel, **cadrul în care se desfășoară relațiile economice mondiale trebuie să fie de o asemenea natură, încît să faciliteze eforturile interne depuse de țările în curs de dezvoltare în vederea progresului lor economic și social.** În context, țărilor avansate din punct de vedere economic le revin îndatoriri deosebite, în special pe linia adoptării față de țările în curs de dezvoltare a unor politici economice și comerciale mai favorabile.

În direcția sprijinirii, pe plan internațional, a eforturilor țărilor în curs de dezvoltare, o importanță deosebită prezintă, între altele, **aplicarea largă și deplină a tratamentului comercial preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, în baza sistemului generalizat de preferințe deja adoptat.** Însemnătatea acestuia este legată, pe de o parte, de faptul că aproape 80 la sută din exportul țărilor în curs de dezvoltare este îndreptat încă spre țările dezvoltate, iar, pe de altă parte, de faptul că sistemul de preferințe vizează, în principal, produsele în desfacerea cărora pe piața mondială țările în curs de dezvoltare întîmpină cele mai mari greutăți, atît datorită competitivității reduse, cît și unor obstacole tarifare și netarifare ridicate de statele capitaliste economice avansate. Trebuie ținut cont, totodată, că de expansiunea exporturilor de produse manufacturate depinde, în largă măsură, însăși dezvoltarea tinerelor industrii ale țărilor în curs de dezvoltare. Ca atare, **aplicarea largă, nediscriminatorie a preferințelor comerciale în favoarea acestor țări, îmbunătățirea sistemului generalizat de preferințe prin lărgirea gamei produselor incluse în acest sistem, prin desființarea restricțiilor cantitative la importurile preferențiale, se impun ca elemente concrete în direcția lichidării decalajelor, a promovării dezvoltării tuturor țărilor și schimburilor economice internaționale.**

4. Concepția P.C.R. cu privire la așezarea prețurilor internaționale pe baze echitabile.

De cea mai mare însemnătate pentru desfășurarea unui comerț internațional amplu, reciproc avantajos, pentru impulsivarea contribuției acestuia la creșterea economică și dezvoltarea tuturor țărilor și popoarelor este întreprinderea unor măsuri concrete în direcția punerii pe baze echitabile a instrumentelor și mecanismelor prin intermediul cărora se realizează în practică schimburile economice internaționale, în primul rînd a prețurilor. În acest sens, în concepția partidului și statului nostru, se impune stabilirea unor raporturi juste între prețurile principalelor categorii de produse ce fac obiectul schimburilor internaționale: materiile prime, produsele industriale, produsele agricole.

În realizarea unui asemenea raport, trebuie să se pornească de la realitățile obiective, de la legile economice, **ținîndu-se seama atît de cheltuielile de producție, cît și de valoarea de întrebuințare a mărfurilor.** Pe plan practic, aceasta presupune ca prețurile la produsele industriale să fie stabilite plecînd de la prețurile materiilor prime principale (prețuri fixate, ele însele, pe baza criteriilor arătate) și luînd în considerare, de asemenea, prelucrarea și industrializarea materiilor prime respective cu cheltuieli minime (precum și prețuri stabile la transportul mărfurilor) — astfel, asigurîndu-se atît rentabilizarea produselor

industriale, cîştiguri raţionale pentru producătorii industriali şi, ca atare, crearea condiţiilor pentru continuarea desfăşurării normale a activităţii economice, cit şi condiţii echitabile de acces pentru producătorii de materii prime la produsele industriale şi pentru producătorii industriali la materiile prime.

Menite, deci, să permită stimularea activităţii productive în toate ţările lumii, preţurile la materiile prime şi la produsele industriale trebuie, desigur, în situaţia actuală — ţinînd cont de imensele decalaje economice existente, astăzi, în lume şi luînd în considerare imperativul lichidării acestor decalaje pentru dezvoltarea multilaterală a tuturor participanţilor la circuitul economic mondial — să **faciliteze şi să sprijine activ eforturile de progres mai rapid ale ţărilor rămase în urmă.**

Trebuie, totodată, create condiţii pentru realizarea unei mai mari stabilităţi a preţurilor, asemenea condiţii putînd rezulta din însăşi fixarea preţurilor pe baza unor criterii raţionale. În această privinţă — aşa cum subliniază documentul românesc privind instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, difuzat la Naţiunile Unite — ar putea fi avută în vedere **constituirea unui grup de lucru al O.N.U.,** deschis participării tuturor statelor, care să treacă imediat la elaborarea principiilor şi măsurilor concrete menite să înlăture fluctuaţiile speculative, de natură a dezorganiza desfăşurarea normală a relaţiilor economice internaţionale, să pună capăt ereşterii sau scăderii artificiale a preţurilor, să asigure stabilitatea acestora pentru o perioadă de mai mulţi ani.

O condiţie de cea mai mare importanţă a amplificării relaţiilor economice internaţionale, a expansiunii echilibrate a schimburilor, a dezvoltării armonioase a economiei mondiale şi, ca atare, a instaurării unei noi ordini în lume este **realizarea unui nou sistem monetar,** universal şi democratic, care să asigure desfăşurarea pe baze stabile a relaţiilor valutare-financiare, întărirea monedelor naţionale, un raport echitabil între acestea, la cursuri reale, fundamentate economic, care să reprezinte realmente un factor al promovării stabilităţii monetare şi echilibrului monetar pe plan mondial, la adăpost de fluctuaţii şi crize, care să permită o participare mai activă a ţărilor în curs de dezvoltare la dezbaterile şi soluţionarea problemelor monetare internaţionale, şi care să contribuie, de o manieră eficace, la eliminarea barierelor tarifare, a restricţiilor şi practicilor discriminatorii, care se opun dezvoltării libere a colaborării economice între toate ţările. Un asemenea sistem monetar necesită conlucrarea largă a tuturor statelor, a organelor lor de specialitate, abordarea într-un spirit nou a problemelor valutare-financiare în cadrul organizaţiilor internaţionale de resort. Desfăşurarea normală a comerţului mondial implică, totodată, perfecţionarea sistemului de credite, astfel încît acestea să contribuie la impulsivitatea dezvoltării economice a fiecărei ţări şi, în primul rînd, a ţărilor mai puţin avansate.

5. Cooperarea în producţie — formă avansată de colaborare economică industrială. Acţiunile de cooperare promovate de România şi eficienţa lor. Concepţia românească cu privire la societăţile mixte şi la alte forme de cooperare.

În vederea realizării unei largi şi fructuoase colaborări economice industriale, o însemnată deosebită prezintă **promovarea cooperării în producţie, ştiinţă şi tehnică.** Componentă modernă şi cu pondere crescîndă a circuitului economic mondial, avînd trăsături specifice de natură s-o delimiteze de celelalte componente principale ale acestuia, cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică reprezintă o formă modernă, superioară, eficientă de desfăşu-

rare a relaţiilor economice internaţionale în perioada actuală, caracterizată prin: complexitatea deosebită a legăturilor economice dintre parteneri, în condiţiile în care acestea nu rămîn în sfera simplului schimb de mărfuri, ci se realizează în mod direct în sfera producţiei, cercetării ştiinţifice, organizării, conducerii, gestiunii, finanţării, comercializării; gradul ridicat de interdependenţă a partenerilor, decurgînd din complexitatea legăturilor dintre ei, din imbinarea, în diferite proporţii, a resurselor lor economice, din complementarizarea eforturilor şi activităţilor lor în diversele faze ale procesului economico-productiv, ceea ce dă posibilitatea obţinerii unor rezultate economice, tehnologice şi financiare greu accesibile altfel fiecăruia dintre parteneri în mod individual sau pe calea schimbului clasic de mărfuri; stabilitatea şi continuitatea relaţiilor economice dintre parteneri; independenţa economică şi juridică a partenerilor, egalitatea acestora. Cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică se desfăşoară pe plan practic, în forme multiple: specializarea sectorială industrială pe tipodimensiuni a producţiei; subproducţia sau subcontractarea; coproducţia în întreprinderi separate sau în întreprinderi (societăţi) mixte; livrarea de echipamente şi utilaje pe credit rambursabil în produse; programe de cercetări în comun; asistenţă tehnică; societăţi mixte pentru comercializarea produselor etc. Aceste forme oferă partenerilor numeroase şi importante avantaje: dezvoltarea unor legături economice stabile; promovarea exporturilor; valorificarea superioară a bogăţiilor naturale şi resurselor economice ale ţărilor; facilitarea transferurilor de tehnici şi tehnologii noi; accesul la metodele moderne de organizare, conducere şi gestiune; înlesnirea decontărilor financiare ale schimburilor etc.

Constituie o caracteristică de bază a noii poziţii a României, în circuitul economic mondial, participarea ei tot mai activă la cooperarea internaţională în producţie, ştiinţă şi tehnică. Documentele programatice ale Congresului al XI-lea fundamentează şi stabilesc locul şi rolul cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice în dezvoltarea participării României la diviziunea mondială a muncii, la colaborarea economică internaţională, ca una din direcţiile fundamentale de preocupare şi acţiune în vederea amplificării relaţiilor economice externe şi a sporirii substanţiale a contribuţiei acestor relaţii la progresul rapid şi multilateral al economiei româneşti. „Trebuie să fim pătrunşi de ideea — sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu — că realizarea cu succes a prevederilor Programului şi Directivelor Congresului al XI-lea este nemijlocit legată de extinderea tot mai largă a colaborării internaţionale cu ţările socialiste, cu ţările în curs de dezvoltare, cu ţările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Comerţul exterior, colaborarea economică — şi în acest context includ şi cooperarea în producţie — constituie un factor hotărîtor pentru dezvoltarea viitoare a ţării noastre. Pornind de la aceste realităţi este necesar să luăm toate măsurile pentru extinderea continuă a relaţiilor economice ale ţării noastre cu alte state, punînd un accent tot mai puternic pe cooperarea în producţie, ca formă superioară a raporturilor economice”.

Apreciînd contribuţia pe care cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică o poate aduce la participarea activă şi eficientă a ţării noastre la circuitul economic mondial, România se pronunţă — în vederea promovării acestei cooperări — pentru aşezarea ei pe baza unor acorduri inter-statale de lungă durată sau a diverse instrumente de colaborare, ce asigură un

cadru adecvat de stabilitate şi impulsivitate, în acest sens formele concrete putînd fi foarte variate: construirea unor obiective economice în colaborare cu alte ţări; realizarea unor obiective prin livrare de echipament industrial pe credit, rambursabil prin cote-părţi din producţia obţinută; producerea şi livrarea în comun de utilaj pe terţe pieţe sau pentru nevoile partenerilor; înfăptuirea de acţiuni de cooperare sub forma coproducţiei şi subcontractării; construirea de către România a unor obiective industriale sau acordarea de asistenţă tehnică; participarea la programe de cercetare tehnico-ştiinţifică cu alte ţări; constituirea de societăţi mixte de producţie şi comercializare în ţară sau în străinătate; construirea prin cooperare de obiective industriale în România — toate corespunzînd respectării principiilor înaintate ale relaţiilor dintre state.

Importanţă şi utilitate deosebite printre formele moderne de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică, în vederea extinderii şi diversificării relaţiilor economice externe, are, în opinia ţării noastre, **constituirea unor societăţi mixte de producţie şi comercializare între partea română şi parteneri din alte state,** fără deosebire de nivel de dezvoltare sau sistem politic-social. Principiul fundamental pe temelia căruia România concepe înfiinţarea şi funcţionarea, în ţară sau în străinătate, a unor astfel de societăţi mixte este acela al respectării stricte a legilor şi intereselor statului pe teritoriul cărora acestea se află. Crearea acestor societăţi — care oferă o participare comună la patrimoniu, beneficii şi gestiune — asigură dezvoltarea unor legături economice stabile, promovarea exporturilor (inclusiv prin înlesnirile de ordin tarifar sau netarifar de care se pot bucura produsele ce fac obiectul schimburilor între parteneri), valorificarea superioară a bogăţiilor naturale şi resurselor economice ale ţărilor, facilitarea transferurilor de tehnici şi tehnologii noi, realizarea unor obiective economice importante, ridicarea nivelului tehnic al producţiei, dezvoltarea activităţii de cercetare ştiinţifică, accesul la metodele moderne de organizare şi conducere, formarea cadrelor de specialiştii, înlesnirea decontărilor financiare ale schimburilor etc. Pînă în prezent, cinci societăţi mixte de producţie funcţionează în România pentru fabricarea de terminale electronice, de reductoare de viteză navale, de proteine furajere, de fibre acrilice, de aparatură electronică de uz medical. Numeroase societăţi mixte de producţie sînt constituite în străinătate, pe teritoriul şi cu participarea unor ţări în curs de dezvoltare, avînd ca obiect explorarea, exploatarea şi prepararea unor minereuri, industrializarea lemnului, valorificarea unor zăcămintele de metale neferoase etc. De asemenea, în străinătate, îndeosebi în ţări occidentale dezvoltate, funcţionează un număr important de societăţi mixte cu participare română pentru comercializarea produselor industriei chimice, industriei materialelor de construcţie, industriei locale, de artizanat şi alimentare.

Azezînd raporturile sale economice externe pe fundamentul trainic al principiilor înaintate ale relaţiilor dintre state, dezvoltînd larg colaborarea internaţională, în avantajul reciproc, în spiritul egalităţii partenerilor, al respectării intereselor părţilor şi al dezvoltării tuturor, amplificînd formele moderne de cooperare, acţiunînd în practică pentru întronarea echităţii, justiţiei şi democraţiei pe plan mondial, ţara noastră îşi aduce o substanţială contribuţie la afirmarea raporturilor noi între state, la promovarea noului în viaţa internaţională, la concretizarea cursului spre transformarea pe baze noi a omînilor, la instaurarea unei noi ordini economice şi politice în lume.

Doar o săptămână a trecut de când în fața unei subcomisii senatoriale s-a prezentat A. C. Kotchian. Era într-o vineri. Și-a făcut apariția cu aerul degajat al omului care știe să-și calculeze gesturile și care își măsoară farmaceutic cuvintele, cu prestanța conducătorului unei întreprinderi de proporții considerabile. Dar surprizele au corectat clișeele obișnuite. Vicepreședintele consiliului de administrație al societății „Lockheed Aircraft” a tras cortina ce ascundea afaceri tenebroase. Sub focul întrebărilor, a scos la iveală practici inimaginabile, a menționat sume impresionante oferite drept mită și a indicat importante persoane implicate în tranzacții. Secretul nu a fost păstrat, deși se știe, Departamentul de Stat nu-și ascunde preferința pentru o tăcere desăvârșită. Lucrurile au luat, totuși, un alt curs. „Indiscreții” au răspândit în grabă noutățile. Mărturisirile lui Kotchian au ajuns în paginile ziarelor. Ceea ce părea destinat să rămână un dosar acoperit de uitare în arhive aglomerate a devenit, brusc, obiectul curiozității publice. Scandalul s-a declanșat la dimensiuni imprevizibile, trecând uimitor de repede peste ocean. Parlamentari, generali și miniștri s-au descoperit pe banca acuzaților, în pofida dezmințirilor redactate în termeni ce trădează nervozitatea. Comisii de anchetă s-au format în câteva zile. Deocamdată, totul se află în faza anchetelor, a studierii documentelor. Însă primul care și-a pierdut postul a fost chiar Kotchian. Tot într-o vineri. După o ședință a consiliului de administrație al societății „Lockheed Aircraft”, desfășurată în California, la Burbank — ședință despre care nu vom ști, cel puțin pentru moment, dacă a fost sau nu furtunoasă —, Kotchian s-a văzut nevoit să demisioneze. Aceeași soartă a avut-o și președintele consiliului, Daniel Haughton (care va împlini 65 de ani în septembrie și se pregătea să se retragă din afaceri în toamnă). Scandalul a obligat firma „Lockheed” să „sacrifice” pe cei doi conducători. Totuși, Haughton și Kotchian nu-și vor adăuga numele pe listele șomerilor. Ei vor rămâne angajați ai societății cu titlul de „consultanți”.

SCURTĂ BIOGRAFIE A UNUI COLOS INDUSTRIAL. Cînd, în 1974, revista „Fortune” a întocmit un clasament al gigantilor economiei americane, „Lockheed” a fost plasat pe locul 49. La acest loc îi dădea dreptul cifra sa de afaceri: 3,2 miliarde dolari. Dar importanța acestei societăți depășește cu mult poziția atribuită în clasamentul din „Fortune”. „Lockheed” este primul furnizor al Pentagonului și una dintre cele mai mari societăți americane din domeniul aerospațial. 60 la sută din producția realizată de „Lockheed” (care are 60 000 de angajați) revine Departamentului apărării, iar a-

Scandalul „Lockheed”

proape 20 la sută este destinată exportului.

„Lockheed” a apărut în 1932 însă numele său se va impune în mod deosebit în anii '50 datorită aparatelor de cursă lungă „Constellation” și „Superconstellation”. În deceniul următor, avioanele cu reacție se vor bucura de favorurile succesului. Calculele profitului determină o reconversiune spre sectorul militar și spațial. Firma va lansa avionul de vânătoare F-104 „Starfighter” (care, mai târziu, va avea trista reputație de „sicriu zburător”), avionul antisubmarin „Orion”, aparatele de transport „Hercules C 130” și C-5 „Galaxy”, rachetele „Polaris” și „Poseidon” etc. Comenzile Pentagonului aduc societății miliarde de dolari. „Păsările morții” sint, categoric, o sursă de uriașe profituri. În prezent, programul cel mai important al societății este cel al rachetei „Trident”, succesoare a „Poseidon”-ului. Cu toate acestea, „Lockheed” păstrează nostalgia avionului comercial. Revenirea în acest sector s-a produs cu „Tristar” L-1011. Avionul acesta de mare capacitate se dovedește o afacere mai puțin inspirată. Firma n-a primit decât 158 de comenzi ferme pentru aparat, în timp ce se sconta pe 300—400 cereri. În 1975, nici un „Tristar” nu a fost comandat. Criza transportului aerian, unele greutăți provocate de depășirea cheltuielilor prevăzute pentru „Galaxy”, decepțiile avute cu „Rolls Royce” — producătorul britanic de motoare — au adunat nori pe cerul ce părea senin al societății. „Lockheed” a ajuns în situația de a apela la împrumuturi bancare pe care guvernul federal (din rațiuni politico-militare) le-a garantat. Un recent raport oficial a exprimat dubii asupra

capacității firmei de a rambursa într-un viitor apropiat (1978) sutele de milioane de dolari împrumutați, deși s-a vorbit despre o redresare a situației ei financiare. Senatorul William Proxmire și-a mărturisit „exasperarea” de a vedea garanția guvernamentală prelungită, în timp ce... 10 la sută din valoarea împrumuturilor au fost cheltuite pentru mită.

POLITICA MITEI. Mai întâi, s-a vorbit despre 15 000 000 dolari. Apoi, s-a aflat că suma este mai mare — noi probe au completat dosarul. Milioane de dolari distribuiți generos au avut menirea să faciliteze contracte uriașe, finalizate în condiții în care avantajul aparține, fără dubii, societății „Lockheed”.

238 pagini de documente dezvăluie doar capitolul japonez al afacerii. Texte fără comentarii: chitanțe care poartă mai ales o semnătură și care confirmă „comisioanele” primite. Semnătura este cea a lui Yoshio Kodama, o „eminență cenușie”, legată de anturajul fostului premier Kishi. 7 milioane dolari au fost primite de Kodama, dar totalul sumei pe care „Lockheed” a vărsat-o „consultanților” ei de la Tokio atinge 12 000 000 dolari. Cel puțin 2 000 000 dolari au revenit unor „înalți funcționari”. S-au formulat acuzații la adresa unor conducători de întreprinderi (corporația Marubeni, compania aviatică japoneză etc.), dar s-a pomenit și numele unui fost premier: Tanaka. Dieta japoneză va ancheta patru personalități suspectate de corupție, un viceministru a fost expedit la Washington pentru a studia documentele, iar o grupare de extremă dreaptă, „Kikusukai Rengorai”, a trimis oficialităților americane telegrame ultimative pentru a pune capăt

„Sacrificării” de la „Lockheed”: A. Carl Kotchian, vicepreședintele la „Lockheed Aircraft”, și Daniel J. Haughton, președintele Consiliului de administrație al companiei

dezvăluirilor, deoarece acestea ar fi profitabile... comunismului. Extremiștii n-au ezitat chiar să profereze amenințări pentru cazul în care cererile lor nu vor fi luate în serios.

Trei exemplare din raportul „comisiei senatoriale Church” (43 pagini dactilografiate) au ajuns la Roma, unde sînt studiate atent. Acuzațiile formulate în raport au produs o întîrziere în formarea noului guvern. Un candidat la funcția de ministru a renunțat la postul oferit pentru a nu crea greutăți suplimentare echipei conduse de Aldo Moro. Din cele publicate de presă reiese că firma americană ar fi transmis importante sume (peste 2 000 000 dolari), în anii 1969—1971, „unui ministru al apărării și unui predecesor al său”, pentru a asigura vânzarea avioanelor de transport „Hercules C 130”. Se afirmă că 85 la sută din sumele acestea ar fi revenit partidelor celor doi miniștri (democrat-cristin și socialist-democratic). Cotidianul „Il Messaggero” a adus o acuzație de o gravitate deosebită: prețul avioanelor a fost mărit pentru a face să crească „comisioanele”. Partidul Comunist Italian a cerut instituirea unei comisii de anchetă. Organele judiciare au început primele interogatorii. A fost audiat un avocat care reprezintă interesele societății „Lockheed” în Italia, iar biroul său a fost percheziționat. Și-a exprimat, de asemenea, opinii un general de aviație, Nino Pasti, care, în mai multe rânduri, a criticat achiziționarea de avioane „Hercules C 130” pe care le-a apreciat inadaptabile nevoilor armatei italiene (ele au o rază de acțiune de 7 000 km). Cei acuzați multiplică declarațiile de nevinovăție. Unele ziare se referă, lipsite de optimism, la perspectivele anchetei parlamentare, desfășurată în paralel cu cea judiciară. N-ar fi prima afacere anchetată de comisia parlamentară, denumită de ziariști „cheiul cețurilor”, datorită ineficienței ei tradiționale. Din nouăimea „afacerilor pierdute în ceață”, doar un singur caz s-a soldat cu condamnarea unui ministru. S-a întîmplat în... 1908, și este unicul într-un secol!

Dezvăluirile făcute de Ernst Hauser, fost reprezentant al societății „Lockheed” în R.F.G. au pus în cauză pe Franz Josef Strauss, președintele Uniunii Creștin-Sociale, care a deținut portofoliul apărării în perioada în care „Luftwaffe” a fost echipată cu avioane „Starfighter” livrate de compania americană (1957—1962). Despre Hauser, Strauss a spus, recent, că ar fi „un escroc”. Dar „escrocul” se pare că a fost un apropiat al liderului U.C.S. („nașul” unuia din copiii lui Hauser a fost chiar Strauss). Vicepreședintele grupului social-democrat din parlamentul bavarez a cerut o anchetă, atrăgînd atenția că R.F.G. a făcut achiziții considerabile la firma „Lockheed”, și aceasta s-a întîmplat în pe-

rigada în care Strauss conduce Ministerul apărării.

În sfârșit, cercetări se întreprind și în alte țări vizate de aceeași molimă a corupției practicate de „Lockheed”: Turcia, Olanda, Columbia, Mexic, Venezuela etc. Sumele diferă, ca și rangul personalităților implicate. Dar „opinia publică descoperă cu dezgust că corupția este o practică obișnuită într-un număr de mari afaceri” — constată „Le Figaro”. Într-adevăr, „Lockheed”-ul nu este cel ce deține monopolul în materie. „Business Week” cita un funcționar al Comisiei burselor și valorilor din S.U.A., care pretinde că peste 30 companii americane au măturat practicarea mituirii în tranzacțiile lor peste hotare. Scandalul „Lockheed” survine după altele care n-au fost lipsite de implicații: președintele companiei „Gulf Oil” — a șaptea societate americană prin cifra sa de afaceri — a demisionat, în urmă cu câteva săptămâni, după descoperirea faptului că, între 1960—1973, au fost oferite drept mită 12 300 000 dolari, iar

conducătorul companiei „Northrop” și-a părăsit și el postul în împrejurări similare.

CORUPȚIA ȘI COMERȚUL CU „ARME ALE MORȚII”. Prosperitatea firmei „Lockheed” este bazată, în principal, pe cursa înarmărilor. Profiturile sale provin, în mare măsură, din vânzarea de armament. Dezvoltarea la proporții fantastice a acestui gen de negoț, miza gigantică a tranzacțiilor au stimulat abdicarea de la regulile comerțului deschis și contagiunea corupției. James Reston amintea în „International Herald Tribune” că, în comerțul cu arme, Statele Unite sînt „pe departe cel mai mare furnizor”. Cifrele oficiale indicau, în 1972, că S.U.A. au vîndut în străinătate arme în valoare de 921 milioane dolari. În anul fiscal 1973, nivelul atins era de 3,8 miliarde dolari. Un an mai târziu, s-a produs o dublare: 8,2 miliarde dolari. În 1975 — o nouă creștere: 9,3 miliarde dolari. 1 000 de corporații americane își întemeiază profiturile pe înarmări (de la cel de-al doi-

lea război mondial, exporturile S.U.A. în acest domeniu au depășit 100 miliarde dolari!). „New York Times”, într-un editorial pe marginea scandalului „Lockheed”, critica guvernul american pentru politica de favorizare deschisă, din ultimii ani, a exportului de „produse ale morții”. În anul trecut, industria aeronautică a S.U.A. a livrat peste hotare un sfert din producția sa (7,8 miliarde de dolari dintr-un total de 28,4 miliarde dolari). Pentru acest an, exporturile au fost estimate la 7,5 miliarde dolari. Dar nu-i exclus ca unele contracte să fie reziliate. În Japonia este posibilă anularea unei comenzi de 100 de avioane (1 300 000 000 dolari!). Guvernul de la Tokio ar fi dispus să renunțe la proiectata tranzacție cu „Lockheed”. La Washington se exprimă temeri că dezvăluirile privind practicile firmei „Lockheed” vor dăuna exportului industriei aeronautice americane.

Nu este vorba doar de reputația companiilor din S.U.A. ci și de laturile politice ale afacerii. Oamenii politici și

partidele lor, al căror zel în promovarea înarmărilor a avut mobiluri concrete, încearcă un sentiment straniu după dezvăluirile de la Washington. „Le Monde” semnală uimirea manifestată față de ceea ce li se pare comportamentul „inconsecvent” al partenerului american care, pentru motive proprii, a încetat, la un moment dat, „să joace jocul”. La rîndul său, „France Presse” înregistra faptul că Administrația este neliniștită de repercusiunile eventuale în „țările prietene”, deoarece acestea joacă „un rol important în strategia mondială” a S.U.A. La Washington, presiuni puternice sînt exercitate pentru a se controla mai strict vânzările de arme în străinătate. Casa Albă, condamnînd activitățile veroase, a ordonat deschiderea unor anchete. Totuși, influența puternicului „lobby” al fabricanților de arme nu trebuie ignorată, chiar dacă „Lockheed” s-a împotmolit în mlaștina corupției.

Eugeniu Obrea

IN LUMEA ȘTIINȚEI

O nouă istorie a nașterii Romei?

Pe via Pontina din Roma a existat, încă înainte de Romulus și Remus, un oraș înfloritor a cărui descoperire aruncă o lumină nouă asupra datei nașterii capitalei Italiei. Revista „L'Europeo” publică un interviu cu profesorul Fausto Zevi, care a condus săpăturile arheologice de pe via Pontina, unde s-a descoperit necropola de la Castel di Decima.

O serie de săpături inițiate în ultimii ani în zonele din imediata vecinătate a Romei au scos la iveală o importantă cantitate de material arheologic aparținînd Latium-ului antic.

În luna februarie va fi deschisă, la Roma, o mare expoziție dedicată descoperirilor celor mai semnificative din această regiune. Expoziția va ilustra variatele activități arheologice desfășurate în Latium după decenii de inactivitate. De peste cincizeci de ani nu se mai efectuaseră săpături în aceste zone (ultimele au avut loc la Truglio în anul 1924) și toate datele păreau să confirme supoziția că nimic nou din punct de vedere arheologic nu se mai putea aștepta de la această regiune. În 1964, arheologul suedez Par Goran Gierow avea să strîngă în două mari volume tot materialul ce privea Latium-ul, opera sa fiind considerată completă și definitivă de majoritatea specialiștilor. Azi, la cîteva ani de la apariția lor, cele două volume apar învechite și neadecvate.

Evenimentul cel mai important îl reprezintă neîndoios descoperirea necropo-

lei de la Castel di Decima, pe via Pontina. Lîngă necropolă a fost descoperit și centrul urban instalat în antichitate și se speră să se scoată curînd la iveală o vastă arie de vestigii extrem de interesante.

Săpăturile de la Castel di Decima au început în 1971 și s-au desfășurat sub supravegherea centrului arheologic de la Ostia și Roma. Pare de necrezut, dar întreaga suprafață a centrului urban (inclusiv necropolă) este împărțită în două de via Pontina: ceea ce înseamnă că, pe de o parte, teritoriul se află sub jurisdicția centrului arheologic de la Ostia și, pe de altă parte, intră în competența celui de la Roma. Cercetările s-au desfășurat, așadar, separat.

De asemenea, dificultățile birocratice au fost depășite, în cursul lucrărilor, separat. Săpăturile erau amenințate (și mai sînt încă) de speculațiile edilitare tipice zonelor periferice ale capitalei care se extind spre mare cuprinzînd și via Pontina. Construirea unei benzi duble de șosea amenința cu distrugerea un patrimoniu de o incalculabilă valoare istorică și arheologică. Cabluri electrice și telefonice trebuiau să treacă (și în unele cazuri au trecut) printre morminte antice, distrugînd fără milă elemente indispensabile cercetării științifice. Avînd, așadar, în vedere dificultățile practice și climatul în care s-au desfășurat lucrările, rezultatul obținut este cu atît mai senzațional.

Vorbesc cu profesorul Fausto Zevi, director al centrului de antichități de la Ostia, care a condus săpăturile necropolei.

— Cum s-a născut ideea săpăturilor de la Castel di Decima?

— Încă din 1953 se știa că zona trebuia să fie interesantă. O aflaseră cei care participaseră la lucrările de modernizare de pe via Pontina. În timpul acestor lucrări s-au descoperit trei morminte. Materialul găsit a fost strîns și depozitat. Este vorba de patru crani găsite în două coșciuge. Nimien nu le-a acordat vreo importanță și povestea a fost uitată. În 1968 cîteva arheologi au descoperit, în șanțurile șoselei, fragmente craniene, bucați de oase etc. Au semnalat descoperirea și au arătat fragmentele. Senzaționale. Am făcut primele sondaje și, în 1971, am reușit să oprim A.N.A.S. (Azienda Nazionale Autonomia della Strada) să dubleze banda șoselei. Ne-a fost relativ simplu, deoarece această dublare nu fusese prevăzută în planul urbanistic. Dar am fost constrînși să luptăm împotriva a o serie de dificultăți de toate genurile.

— Totuși ați avut succes...

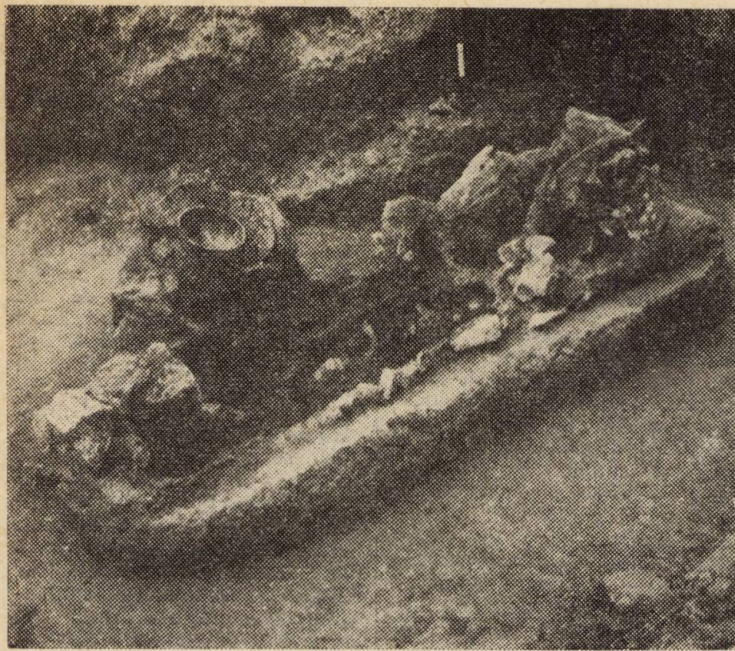
— Arheologic vorbind, aș spune că succesul cel mai mare l-a reprezentat faptul că am blocat lucrările A.N.A.S. pînă cînd am terminat săpăturile la necropolă. Am fost nevoiți să lucrăm la ore imposibile, dar am reușit.

— Vorbeați de multe dificultăți. Care au fost ele, în afară de aceea a dublării viei Pontina?

— Împărțirea în loturi a terenului, speculațiile edilitare în general. Insensibilitatea administrației față de problemele arheologice, ale conservării patrimoniului nostru artistic și arheologic. Lipsa de personal și de fonduri.

— Rezultatul?

— Am descoperit 240 de morminte, între Roma și Ostia, deci cea mai mare necropolă din Latium. Castel di Decima a devenit un enom centru de cercetări, fapt insolit pentru această regiune.

Obiectele găsite indică o puternică influență a comerțului grecesc în zonă

Mormintul 93 din necropola de la Castel di Decima, unul din cele mai bogate în obiecte

După decenii de tăcere, interesul pentru cercetările arheologice în Lazio a renăscut.

— De ce descoperirea acestei necropole este atât de importantă din punct de vedere istoric ?

— Descoperirea acestor morminte ne permite studierea unui moment istoric determinant, ale cărui urme se pierduseră. Din moment ce necropola e formată din morminte și nu din camere mortuare putem considera că ne găsim în fața unui moment istoric ferm și pur.

— Ce înseamnă aceasta ?

— Înseamnă că este vorba de un oraș care era deja mare și înfloritor în momentul nașterii Romei. Faptul ne va permite, poate, să privim într-o lumină nouă întreaga istorie a originilor Romei. Știm ce se întâmpla în Latium în momentul nașterii Romei.

— Deci nu mai există Roma așa cum ne-au lăsat-o romanii ?

— Sigur. Acest cadru latin ne permite o reevaluare a problemei. Roma era unul din centrele unei zone mult mai vaste care se întindea într-o direcție precisă. Știm că au mai existat și alte orașe, dar nu le văzusem niciodată. Acum, în fața ochilor noștri, se concretizează o imagine diferită, o realitate diferită și mai largă. Din punct de vedere istoric, problema Romei a fost un rău impus. Ne-am întrebat întotdeauna de ce Roma a devenit atât de mare, dar fără să fim prea mult preocupați de adevărata origine a fenomenului.

— Ce tip de civilizație exista în Latium-ul arhaic în secolul VIII î.e.n., căruia îi aparține necropola ?

— E încă prea devreme pentru a da răspunsuri precise. Notăm, de pildă, că, spre deosebire de mormintele etrusce, care se prezintă în camere sepulcrale, la Decima am găsit morminte separate. Arheologic, faptul are o importanță determinantă : este vorba de o perioadă istorică ce nu poate fi confundată cu altele. În câteva din aceste morminte am găsit material de proveniență greacă. Deci inelele unui lanț care vine din Orient. Materiale ce stau mărturie a unui raport precoce între aceste populații latine și cea grecească stabilită în Campania. Nu trebuie să uităm că Etruria era țara cu care Grecia făcea comerț. Este, deci, probabil

că o bună parte din acest comerț trecea prin Latium. Trebuie apoi să vedem care a fost, în acest cadru, rolul exact al Latium-ului și rolul exact al Romei. Am găsit la Decima un mormint, pe care l-aș numi drept un veritabil punct de plecare cronologic : în „trusoul“ funebru am găsit cinci piese de proveniență greacă. Pe corpul unei femei — bijuterii egiptene, diverse agrafe de aur și lanțuri de argint.

— Ce a reprezentat exact Roma ? Roma începuturilor, Roma celor șapte regi, Roma legendelor ?

— Aș spune că la Decima am descifrat, pentru moment, un fapt : și anume că Roma a fost direct influențată de comerțul grecesc. Și, poate, studiind și săpând în continuare la Decima, vom reuși să aflăm momentul precis în care a fost creat orașul. De ce, cum, cu ce elemente. Deocamdată, ne putem da seama de climatul colonizării grecești a Italiei meridionale, de atmosfera comercială și de schimburile care proveneau din Orient. Un alt lucru ce se poate bine intui la Decima, în special datorită mormintelor monumentale, este acela că exista o societate stratificată. Înțelegem aceasta mai ales când examinăm marile morminte de femei. Percepem o bogăție distribuită la diverse niveluri, care corespunde unei clare stratificări a societății. Nu ne aflăm în fața mormintului unui războinic, ci a mormintelor care ne demonstrează că femeia deținea un rang precis : adică nu pentru merite specifice, ca în cazul unui războinic, ci pentru o precisă poziție pe scara socială.

— Putem spune că istoria originilor Romei poate fi pusă total în discuție în urma descoperirilor făcute în Lazio ?

— Dacă rolul arheologului este acela de a pătrunde în realitatea culturală a trecutului, faptul că totul este pus în discuție reprezintă un element extrem de pozitiv. Este clar că după descoperirile de la Decima multe lucruri vor trebui repute în discuție în ceea ce privește Roma.

Continui discuția cu arheologul Paola Zaccagni, de la centrul din Roma. „La Roma, urmele perioadei arhaice au fost șterse“, ne spune doamna Zaccagni. „Deci, noi avem acum posibilitatea să studiem un moment necunoscut al istoriei regiunii Lazio. În așezămintele de la Decima viața s-a oprit în secolul al șaselea î.e.n.“

— Ce tip de oraș era ?

— Am găsit resturi de case din secolul VI î.e.n. Apare clară urbanizarea centrului. Am scos la lumină un zid care este cel mai vechi din Lazio. Orașul este încă anonim. Unii cred că e vorba de Politorium. După părerea mea, nu poate fi vorba de Politorium. Mai degrabă este Tellene. Dar faptul că nu are încă un nume precis nu-i scade din importanță. Pentru moment sintem numai în măsură să facem o serie de interesante ipoteze de lucru. Important este că am găsit intact cadrul unei civilizații într-un moment istoric deosebit. După ce am săpat mormintele ne îndreptăm atenția spre ceea ce a fost centrul locuit al orașului : va fi interesantă, în continuare, o confruntare între viață și moarte.

— Credeți că în Lazio se mai află și alte locuri interesante din punct de vedere arheologic și care n-au fost încă săpate ?

— Lazio este plin de locuri interesante. În localitatea Rustica, există o zonă care este, poate, mai importantă decât Decima. Și aici avem un program aprofundat de cercetări. Orașele din Latium nu sînt numai cele douăsprezece orașe numite de Tit Liviu.

— De ce credeți că Roma a reușit să supraviețuiască celorlalte ?

— În principiu, existau multe alte orașe în apropierea Romei. Roma era la origine un nucleu la fel ca altele, care, însă, cu trecerea timpului, a reușit să le atragă pe orbita sa pe toate celelalte. Ce însemna Latium-ul în acel moment istoric ? Era, fără îndoială, un punct de întâlnire al coloniilor grecești și populațiilor montane care trăiau mai la nord. Lazio era la o răspintie de drumuri, punctul de confluență a diverse culturi.

— Așadar, cu elementele relevate de noile descoperiri arheologice ne aflăm la începuturile unei noi aventuri istorice pe care n-am cunoscut-o ?

— Descoperirile din acești ultimi ani ne dovedesc o realitate diferită, necunoscută pînă acum. Dar cuvîntul „aventură“ nu-mi place. Arheologia e o știință exactă, nu o aventură. O știință exactă care are nevoie de ajutorul altor științe exacte.

Duilio Pallottelli

Armamente

Giurumescu Gabriela, Brașov. În primele zile din februarie, o inițiativă italiană a reunit 11 țări vest-europene la o întâlnire consacrată cooperării în domeniul producției de armament. Comunicatul publicat la încheierea acestei întâlniri — prima într-un asemenea cadru — subliniază că participanții vor acționa în vederea armonizării planurilor naționale de apărare în ceea ce privește echipamentele și piesele de schimb. Observatorii au remarcat că „această reuniune se situează în afara cadrului tradițional al instanțelor vest-europene sau atlantice de cooperare, ca Eurogrupul sau comitetele specializate ale N.A.T.O.". În timp ce S.U.A. fac parte din grupul de studiu „ad hoc” însărcinat de alianța atlantică să stabilească principiile unei cooperări și ale unei standardizări a armamentelor, la întâlnirea de la Roma reprezentanții Washingtonului n-au fost invitați. În sfârșit, alegerea Romei ca loc al întâlnirii — deși, de obicei, Bruxelles-ul este folosit ca sediu al unor asemenea reuniuni — a avut drept obiectiv să țină seama de „anumite susceptibilități” (ale Franței, în mod deosebit). „Le Monde” scria, în ajunul întâlnirii de la Roma, despre dorința Franței de a menține un potențial industrial de armament în Europa occidentală care să-i poată garanta independența în aprovizionarea cu furnituri militare și în asigurarea studiilor și cercetărilor pe acest plan. Cotidianul parizian reafirma intenția Franței „de a se opune oricărei colaborări, de o parte și de cealaltă a Atlanticului, care s-ar face în sens unic”. Prezența Franței la reuniunea de la Roma a fost posibilă tocmai datorită cadrului modificat (renunțarea la egida Eurogrupului sau la alte auspicii N.A.T.O.). Jean Sauvagnargues, ministrul de externe francez, sublinia, recent, „situația specifică a Franței în alianța atlantică, determinarea noastră de a ne păstra capacitatea tehnologică și industrială în domeniul armamentelor”. În același timp, șeful diplomației franceze a arătat că Parisul „este favorabil unei cooperări (vest)-europene care să se îndrepte prioritar către producerea în comun, de către statele (vest)-europene, a materialelor ce răspund nevoilor lor comune”. Afirmarea „specificității franceze” — după cum remarcă „La Tribune des Nations” — este strâns legată și de faptul că, în timp ce armata franceză nu este echipată cu armament de proveniență americană decît

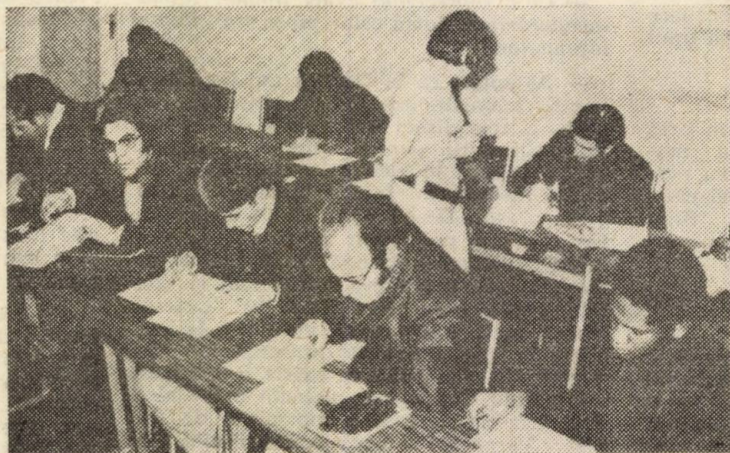
în proporție de 10 la sută, partenerii Parisului și-au înzestrat trupele lor cu material achiziționat din S.U.A. și care reprezintă 75 la sută din dotarea lor. Comunicatul de la Roma subliniază că cele 11 state (Italia, Franța, Marea Britanie, R.F.G., Olanda, Belgia, Luxemburg, Danemarca, Norvegia, Grecia și Turcia) au căzut de acord să studieze aspectele industriale și tehnologice ale necesităților lor de apărare, în scopul „cheltuirii mai eficiente” a resurselor lor bugetare în domeniul militar (U.P.I.). În Franța, după cum constata „France Presse”, o serie de forțe politice au manifestat „o oarecare neîncredere” față de lucrările „grupului independent” creat la Roma în vederea promovării cooperării vest-europene în materie de armament. Unii lideri gaulliști, cum ar fi Michel Debré, fără a se opune totalmente unei cooperări, au afirmat condiția ca „fiecare țară să vorbească în numele său”. Stînga a exprimat, de

asemenea, serioase rezerve. Deputatul J. P. Chévenement a cerut „să se evite ca apărarea națională franceză să-și piardă independența”.

Vladimir Georgescu, Cluj-Napoca. În țările Pieței comune, șomajul continuă să facă ravagii. Conform recentei analize publicate de Comisia comunitară, el a crescut progresiv. Astfel, dacă în 1965 erau doar 1 999 000 șomeri și în 1970 — peste 2 145 000, în prezent, numărul acestora (ianuarie 1976) este de 5 036 000. Procentual, ponderea șomerilor era, în 1965, doar de 1,9 la sută, în 1970 — de 2,1 la sută și în 1975 — de 4,8 la sută.

Mircea Gherghel, Oradea. Despre „Marea Diavolului” și despre dispariția neelucidată a unor nave, veți găsi răspuns în cadrul acestei rubrici din nr. 44 din 1975.

Imigrația în Franța

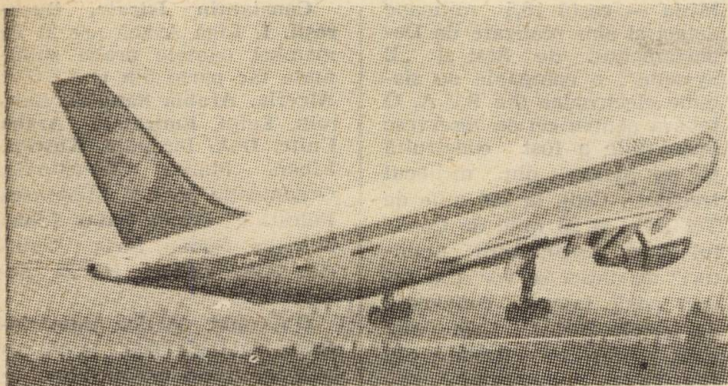
Nicolae Nicolau, Vaslui. și **Vasile I. Vasile, Lehtiu.** 1. Franța numără patru milioane de imigranți, dintre care o mare parte originară din țări ale „lumii a treia”. După cum semnala „Jeune Afrique”, opt sute de mii pînă la un milion dintre acești imigranți nu știu nici să citească, nici să scrie, chiar în propria lor limbă. Acest handicap împiedică integrarea lor într-o viață normală, formarea lor profesională. În 1974, numărul imigranților care au beneficiat de o acțiune de calificare profesională și de perfecționare lingvistică a fost de 72 000. Autoritățile franceze și-au propus o acțiune menită să lichideze analfabetismul din rîndul imigranților în viitorii zece ani. Acțiunile preconizate țin seama de dificultățile întîmpinate de străini (care practic, de obicei, o muncă necalificată), ca și de distanțe-

le dintre locul de muncă și de cazare și sediile centrelor de formare. (În fotografie: un curs destinat imigranților din Franța).

2. Un studiu publicat de Institutul național francez de demografie indică faptul că, din cei 2 400 000 locuitori (fără suburbii) ai Parisului, 500 000 sînt străini. După cum semnala revista „Jeune Afrique”, ei aparțin unui număr de 104 naționalități. Cei mai numeroși sînt spaniolii (69 000), urmați de algerieni (67 000), portughezi, tunisieni, italieni, marocani etc. În ceea ce privește regiunea pariziană, „Le Nouvel Observateur” semnala că mai mult de o treime din cei 900 000 de imigranți portughezi sînt stabiliți în această zonă. Revista apreciază că, după algerieni, ei sînt cel mai numeros grup de străini care trăiesc în Franța.

Maria Popescu, București. Dispariția cluburilor londoneze continuă. Din cele 120 de cluburi istorice din Londra mai există, în prezent, doar 40. Recent, și-a închis porțile cel mai elegant club de pe Piccadilly, „St. James”. Luna trecută, au fost nevoite să tragă obloanele numeroase alte asemenea locuri de întâlnire din Londra. „United Hunts Club” (clubul vînătorilor) se află în lichidare, iar aristocrații dornici de fabule vînătorești, vînătorii fiind clienții obișnuiți ai renumitului club, trebuie să găsească un alt loc pentru șezători, iar „Carlton” se mai poate menține doar grație faptului că, spre deosebire de alte stabilimente asemănătoare, acceptă printre clienții săi și membrii altor partide, decît cei ai partidului conservator. O lovitură a primit „rezervația domnilor” ancorată puternic în instituția cluburilor aristocrației engleze conservatoare și prin faptul că președintele partidului, Margaret Thatcher, prima femeie care deține această funcție, a devenit „volens nolens” membrul cel mai proeminent al clubului rezervat în exclusivitate sexului bărbătesc. Ruperea tradiției dă ocazie unor cluburi să-și prelungească existența. Unul din cele mai vechi cluburi, „Poodle's”, întemeiat în 1792, se menține încă în afara falimentului, fiindcă acum oferă posibilitatea și doamnelor de a cîna în saloanele sale. Cauza dificultăților acestor instituții tradiționale constă în scăderea numărului membrilor, în impozitele tot mai ridicate, în lipsa creditelor necesare. Nici apartenența unor personalități guvernamentale la anumite cluburi nu e în măsură să le asigure ziua de mîine. Existența precară are și cel mai vechi club, „White's”, întemeiat în 1693, care se fălește că a numărat printre clienții săi 25 de premieri britanici, precum și clubul „Atheneum”, frecventat de actualul premier Wilson.

Manfred Maderes, Arad. Daniel Moynihan a deținut, înainte de a fi numit ambasador al Statelor Unite la O.N.U. (1973), titlatura unei catedre la Harvard. Prezentîndu-și demisia, el a anunțat că se va întoarce la cariera universitară, dar observatorii politici vehiculează ideea că Moynihan ar intenționa să se prezinte la alegerile din noiembrie pentru a obține mandatul de senator din partea New York-ului.

Vasile Stanciu, Ploiești. Primul aerobuz de tip 300-B 2, cu reacție, fabricat în comun de Franța și R.F. Germania, care a intrat, zilele trecute, în dotarea companiei vest-germane „Lufthansa” (în **fotografie**), cântărește 137 tone și oferă locuri pentru 253 pasa-

geri (229 la clasa turist, iar 24 la clasa I). El va fi folosit pe linii interne, precum și pe rute europene scurte și mijlocii, cu o mare densitate a traficului aerian, oferind pe aceste trasee, pentru prima dată, confortul marilor „jet”-uri moderne.

Diamantele

M. Pislaru, Craiova. Producția mondială de diamante este de aproximativ zece tone anual. Printre cei mai importanți producători se numără Zair (35 la sută) și Africa de Sud (15 la sută). Principala societate producătoare este „De Beers”, care posedă mine, îndeosebi în Africa de Sud și în Namibia. Numărul negustorilor de diamante este astăzi foarte redus. Rolul primordial îl joacă tot „De Beers”. Această firmă cumpără cam 90 la sută din producția mondială, o selecționează și o dirijează spre Londra, unde funcționează o organizație comercială centralizată. De aici se aprovizionează negustorii din întreaga lume — vreo 200 în total — care fac oficiul de distribuție prin intermediul burselor de diamante. Practic, grupul „De Beers” este cel care impune prețurile și determină tendințele în comerțul cu diamante. El forțează, de pildă, vânzările, când conjunctura mondială este favorabilă. Dacă, dimpotrivă, aceasta este nefavorabilă, el limitează oferta și reușește, astfel, să mențină prețurile. Se pare, însă, că viitorul acestei societăți va fi nefavorabil, deși concesiunile „De Beers” se încheie în anul 2010. Depresiunea economică a redus cererea de diamante. Vânzările de diamante efectuate de grupul „De Beers”, în timpul celui de-al treilea trimestru al anului trecut, au fost limitate și concentrate asupra diamantelor de valoare mijlocie și mică. După cum se pare, și destinul diamantelor intră în declin.

Domițian Gal, Oradea. 1. Japonia este împărțită în 46 de prefecturi: una în insula Hokkaido, 34 în insula Honshu, patru în insula Shikoku și șapte în insula Kyushu. În legătură cu problemele economice ale țării, vă sugerăm consultarea articolului publicat în nr. 7 din 1976.

2. Cei mai mari producători de bauxită sînt Australia, Jamaica, Surinam. Există și o Asociație Internațională a Bauxitei (I.B.A.) care cuprinde 10 membri.

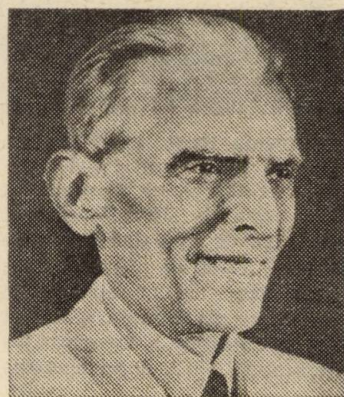
Vasile I. Kovács, Oradea. Începînd din secolul al XIII-lea, Papa este ales de cardinalii reuniți într-un conclave. În calitate de suveran al Cetății Vaticanului, Papa primește ambasadorii și acreditează, la rîndul său, nunții papali. Viața Papei se desfășoară la palatul Vaticanului sau la reședința de vară de la Castel Gandolfo. În afara ceremoniilor extraordinare, activitatea Papei (audiențe, slujbe etc.) este reglementată printr-un protocol strict. Costumul său obișnuit: o sutană albă, cu centură de aceeași culoare și papuci roșii. Ornamentele rezervate Papei sînt tiara și „inelul pescarului”. În legătură cu politica dusă de Vatican, vă sugerăm consultarea articolului publicat în nr. 51 din 1975.

Viorel Chiriță, Iași. Conferința țărilor OPEC, ținută recent la Paris, a hotărît constituirea unui fond de întrajutorare în valoare de 800 mi-

lioane dolari. Inițial, se prevedea 1 miliard dolari, dar suma a fost redusă ca urmare a faptului că unele țări (Ecuador și Indonezia) nu vor pune nici o sumă la dispoziția fondului, iar Gabonul va participa doar cu 1 milion dolari. Restul statelor membre vor cotiza astfel: Arabia Saudită — 202 milioane, Iran — 216 milioane, Venezuela — 112 milioane, Libia — 40 milioane, Qatar — 18 milioane, Kuweit — 72 milioane, Nigeria — 52 milioane, Irak — 40 milioane, Algeria — 20 milioane, Emiratele Arabe Unite — 33 milioane.

Anton Vrabie, București. 1. Nu au existat supraviețuitori în cazul accidentului de la mina din Chasnala (India). Și-au pierdut viața, în acest accident, 372 mineri, blocați în galerii, la 27 decembrie 1975, în urma inundațiilor. Echipele de salvare n-au putut pătrunde în mină decît după ce au fost pompate, vreme de trei săptămîni, zi și noapte, peste 450 milioane de litri de apă care inundaseră cele două galerii, de 150 și, respectiv, 320 de metri.

2. Singurul reprezentant de genul feminin la întrunirea liderilor partidelor socialiste occidentale de la Elsinor a fost Lydie Schmit (37 de ani), președinta Partidului Socialist din Luxemburg.

3. Proclamarea, în Pakistan, a anului 1976 drept an al centenarului Quaid-i-Azam a fost o inițiativă guvernamentală. În acest sens, a fost desemnat un Comitet de pregătire a celebrării și un program de manifestări pe plan național și internațional. Denumirea de Quaid-i-Azam, adică Marele Lider, a fost atribuită de poporul pakistanez lui Mohammad Ali Jinnah (în **fotografie**), considerat drept fondatorul statului pakistanez. El s-a născut la 25 decembrie 1876, în Karachi — oraș care era destinat să devină prima capitală a statului pakistanez, în august 1947 — și a murit în septembrie 1948.

„Inima” Soarelui

Marin Teodorescu, Brașov. Pînă nu de mult, oamenii de știință credeau că sursa energiei nu poate fi decît procesul de fuzionare a nucleelor de hidrogen în „inima” Soarelui. Observații recente au condus, însă, la concluzii care par să contrazică această teorie. Este vorba de studii independente care au dovedit că Soarele pulsează, ca o gigantică inimă, la un interval regulat de 2 ore și 40 de minute. Ceea ce a ridicat noi întrebări asupra concepțiilor privitoare la sursa energiei solare. Revista americană „Science” se referă la această situație ca la un moment „de criză” în îndelungatele eforturi de a înțelege modul cum stelele emit energie. Teoriile formulate pînă acum, aplicabile stelelor din întreg Universul, se bazează pe observațiile asupra Soarelui. Încercînd să răspundă noilor întrebări, oamenii de știință au formulat mai multe ipoteze: 1. sursa energiei Soarelui este un „gol negru” în centrul său, care „înghite” treptat materia solară; 2. Soarele s-a format în două etape: una, inițială, a arderilor nucleare, mai bogată în metale, alta, în care s-a format un strat exterior; 3. reacțiile nucleare din inima Soarelui sînt din ce în ce mai slabe, ceea ce ar putea duce la o epocă de înghețare, cînd acest fenomen atinge suprafața; 4. ipoteza că energia solară provine din fuziunea nucleelor de hidrogen pentru a forma nuclee de heliu, care emit energia, este incorectă, reacția reală fiind necunoscută științei. Principalul motiv al acestei dileme este lipsa, de cîțiva ani, a unui fenomen care ar trebui să apară în cazul în care teoria acceptată este corectă. Este vorba de emiteria de neutrino, ca produs adiacent reacțiilor de fuziune din inima Soarelui.

Miron Georgescu, Iași. Noua capitală a Tanzaniei se va numi Dodoma și va fi construită în centrul țării. Ea va fi situată la 1 300 m altitudine și la 470 km distanță de Dar-es-Salaam — actuala capitală. O echipă de urbanști ai Programului Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător colaborează cu autoritățile tanzaniene în elaborarea planurilor. Studiile sînt dedicate îndeosebi utilizării materialelor și modurilor de construcție a clădirilor, transporturilor publice, circulației pietonilor și eliminării deșeurilor. Se prevede ca deplasarea definitivă a capitalei să se facă în zece ani.

Petru Popa, Bacău. În Constituția Republicii Irlanda se afirmă că cele șase comitate nord-irlandeze (Ulsterul) vor trebui, într-un viitor, să revină acestui stat. Dar nici guvernul de la Dublin nu le revindică în aceste momente, nici guvernul de la Londra nu este dispus să cedeze Ulsterul. Prin acordurile de la începutul deceniului al treilea, Ulsterul rămânea în cadrul Marii Britanii și obținea o autonomie internă. Populația provinciei este majoritar protestantă (în jur de 70 la sută) și, la toate consultările de până acum, populația s-a pronunțat pentru rămânerea în cadrul Marii Britanii. Pentru desprinderea de Marea Britanie, chiar și pe căi violente, se declară aripa provizorie a Armatei Republicane Irlandeze: aripa oficială solicită, în primul rând, măsuri de ordin social, care să dea drepturi mai mari minorității catolice. Despre încercările din ultimii ani de a pune capăt conflictului am scris în nr. 3 a.c. În cazul în care noua întrunire a Convenției din Ulster nu va ajunge la un acord asupra împărțirii puterilor între cele două comunități, guvernul britanic este hotărât — așa cum a luat și măsuri de reprimare a terorismului — să preia controlul deplin al provinciei și să impună o reglementare. S-a amintit și posibilitatea unui referendum (ar fi al doilea din istoria britanică), în care populația să se pronunțe pentru rămânerea sau desprinderea de Marea Britanie. Vom reveni cu detalii, în funcție de rezultatele Convenției.

Manuscrise „maya”

Al. Sticlaru, Iași. Agenția „TASS” a furnizat recent câteva precizări noi legate de munca de descifrare a scrierii maya, depusă la Leningrad de lingvistul sovietic Iuri Korošov. Este vorba de patru manuscrise maya pe care savantul sovietic le-a descifrat și tradus în limba rusă. Trei din aceste documente au fost descoperite în Europa, în secolul al XIX-lea, iar al patrulea, cunoscut de numai doi ani, aparținea unei colecții particulare din New York. Manuscrisele cuprind informații referitoare la rituri, sacrificii și date privitoare la agricultură, vânătoare, apicultură și pescuit. Ele prezintă, totodată, descrierea ocupațiilor divinităților pe care oamenii „trebuie să le imite”, precum și diverse observații astrologice. Preoții maya considerau că fenomenele meteorologice se repetă în timp. De aceea, pe manuscrise sînt înscrise observații privind sta-

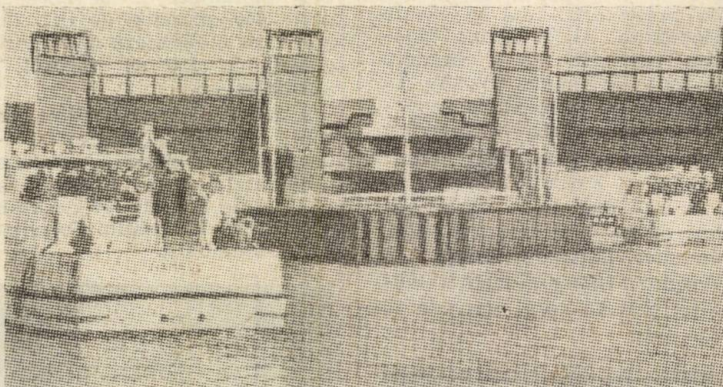
rea vremii pe o durată de 5 ani. Unul din texte conține considerații privind mișcările „marilor stele” (Venus) și ale planetei Marte, de care indienii maya legau anumite prezicții privind evenimentele terestre. Aceste manuscrise reprezintă opera unor preoți care practicau sacrificiile divine. Ele au intrat în posesia conchistadorilor spanioli ca pradă de război.

Sorin Petrescu, București. Instalațiile electronice de prealarmă din Sinai se află în construcție și urmează a intra în funcțiune la 22 februarie. 144 de civili americani și 28 tehnicieni ai guvernului S.U.A. lucrează la aceste instalații. Receptoarele electronice — care vor detecta orice mișcare militară în trecătorile strategice Gidi și

Mitla — costă 16,5 milioane dolari și sînt realizate de Departamentul de Stat și „E Systems”, o companie de sisteme electronice din S.U.A. O tabără pentru cei ce deservește instalațiile a fost construită pe un platou din mijlocul trecătorii Gidi, la 216 mile de Tel Aviv și 25 mile de Canalul Suez. Așa-numiții „monitori” ai stației se vor afla într-o zonă tampon controlată de forțele O.N.U. Cele mai mari probleme — declara col. Don Layne, responsabilul proiectului — le vor constitui nisipul și insectele.

Ion I. Firoiu, satul Gura Padinii, com. Orlea, jud. Olt. Indira Gandhi este fiica lui J. Nehru. Numele său este al soțului (F. Gandhi), decedat în 1960.

Canal

Eugenia Paul, Cluj-Napoca. Primul tronson al noului canal din R.F.G. ce urmează să lege Elba de Mittellandkanal — calea de apă deschisă spre Rin —, avînd ca punct de plecare regiunea Lüneburg, din apropiere de Hamburg, a fost dat în folosință la începutul lui decembrie 1975, după aproape

șapte ani de la începerea lucrărilor. Elevatorul de nave la care vă referiți se află instalat pe acest prim tronson, la Scharnebeck (în fotografie). El are o denivelare de 38 metri, funcționează pe principiul contragreutăților și poate transporta, în 3 minute, un șlep cu o capacitate de 1 350 tone.

Ștefan Stănescu, com. Mănăstir, jud. Ilfov. 1. Într-adevăr, criminalitatea a atins, în anul 1975, un nivel record la New York. 581 247 delictelor grave au fost înregistrate de poliție, cu 11,8 la sută mai multe, față de anul 1974. Ultimul „record” în acest domeniu a fost înregistrat în 1970. 83 190 de furturi și agresiuni cu armă („muggings”) — în medie 266 pe zi — au fost comise pe străzile orașului. De asemenea, 485 de spargerii zilnice. Au fost înregistrate 1 675 crime, cu 5,9 la sută mai mult ca în 1974.

2. Frank Church, președintele Comisiei de anchetă asupra serviciilor de informații

din S.U.A., a propus, recent, ca durata maximă a funcțiilor de director al C.I.A. și F.B.I. să fie fixată la șapte ani. Senator de Idaho, Frank Church și-a justificat astfel propunerea: „Ținînd seama de gravitatea și extinderea abuzurilor pe care le-am descoperit, apare evident că nimeni nu trebuie să dispună de o asemenea putere pe o perioadă prea lungă”. Allan Dulles deține recordul de durată în funcția de director al C.I.A. cu opt ani (1953—1961), dar Edgar Hoover a fost director al F.B.I. timp de 48 de ani (din 1924 și pînă la moartea sa, în 1972).

Constantin Istrate, București. 1. Liga Arabă are 21 de membri (statele arabe subliniate fac parte din O.P.E.C.): **Algeria, Arabia Saudită, Bahrein, Egipt, Emiratele Arabe Unite, Irak, Iordania, Kuweit, Liban, Maroc, Mauritania, Organizația pentru Eliberarea Palestinei, Oman, Qatar, Libia, Somalia, Sudan, Siria, Tunisia, R.A. Yemen, R.P.D. Yemen.**

2. Grupul țărilor industrializate (nesocialiste); în paranteză, produsul național brut pe locuitor (în dolari), potrivit ultimului atlas al B.I.R.D.: Suedia (6 720), S.U.A. (6 640), Canada (6 080), R.F.G. (5 890), Danemarca (5 820), Luxemburg (5 690), Islanda (5 550), Norvegia (5 280), Belgia (5 210), Franța (5 190), Olanda (4 880), Australia (4 760), Finlanda (4 130), Noua Zeelandă (4 100), Austria (4 050), Japonia (3 880), Israel (3 380), Marea Britanie (3 360), Italia (2 770), Irlanda (2 370), Grecia (1970), Spania (1960).

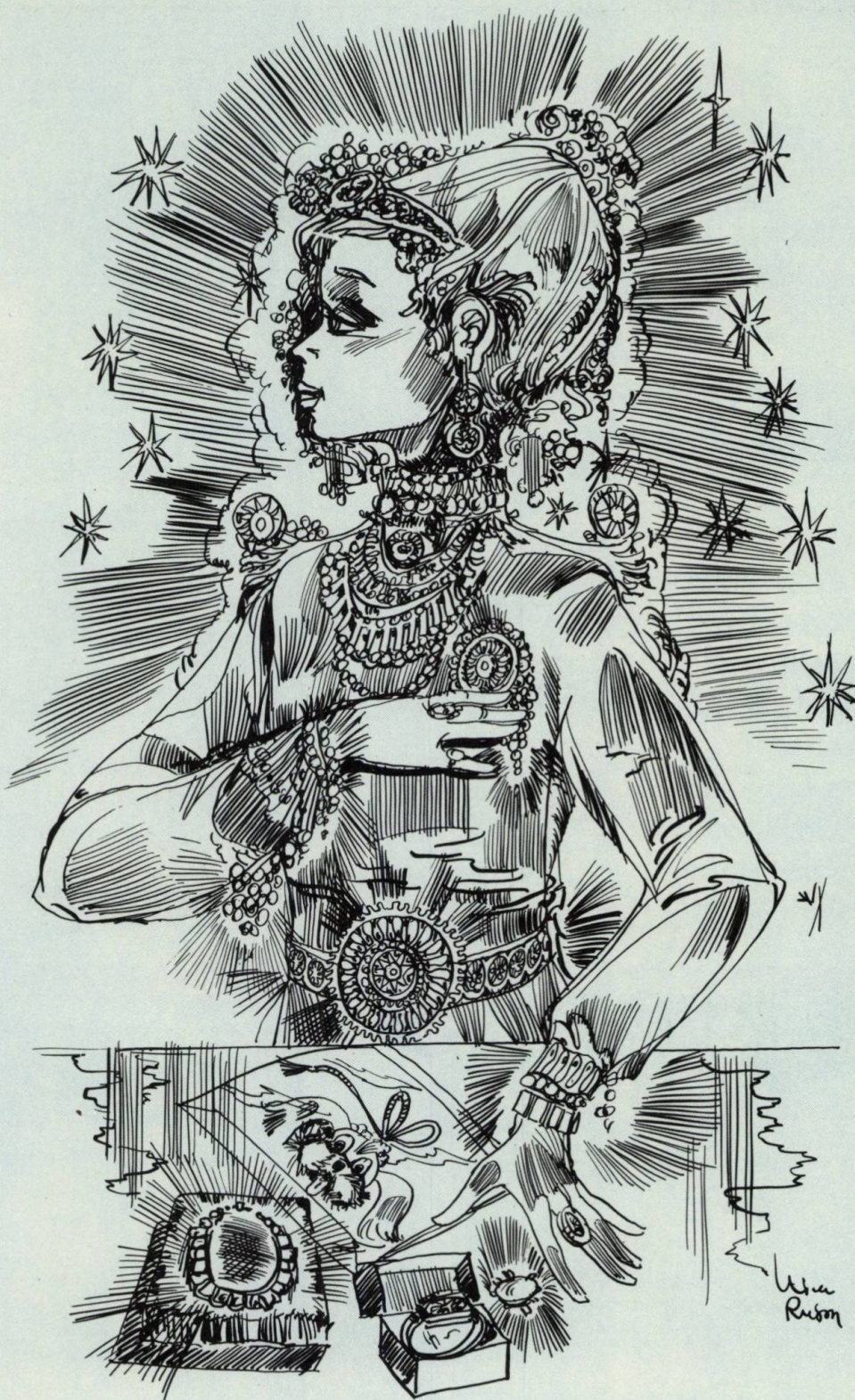
Marin Voicu, bloc I, sc. B, et. 1, ap. 5, Oltenița, jud. Ilfov, vinde colecția revistei pe anii 1963—73; **Martin Teusch, str. Gh. Gheorghiu Dej, nr. 44, Medias,** vinde întreaga colecție a revistei „Lumea”; **Nicolae Ghiță Todea, com. Alboc, nr. 47, jud. Alba, cod 3387,** vinde colecția pe anii 1965, 1974—1975; **Marijana Ioanin, str. Brezoianu, nr. 6, București, sector 6, tel. 54 35 45,** vinde colecția pe anul 1975; **Petric Stuparu, str. Socolon, nr. 4b, bloc Al, sc. A, ap. 2, Iași,** vinde colecția revistei „Lumea” de la apariție pînă azi.

LUMEA

Redacția și administrația:
București, Piața Științei nr. 1.
Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

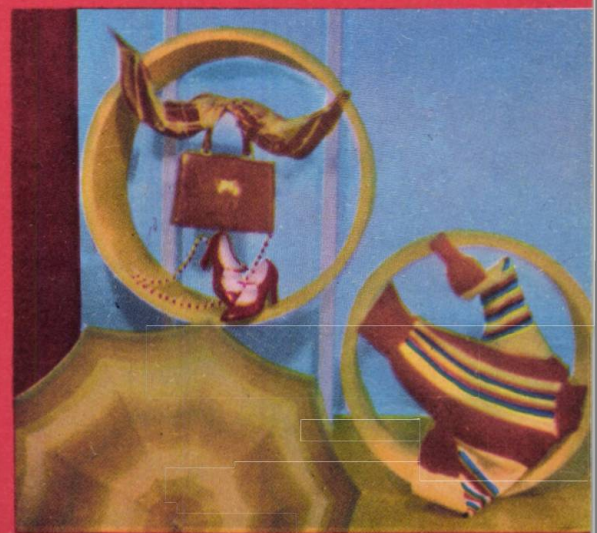
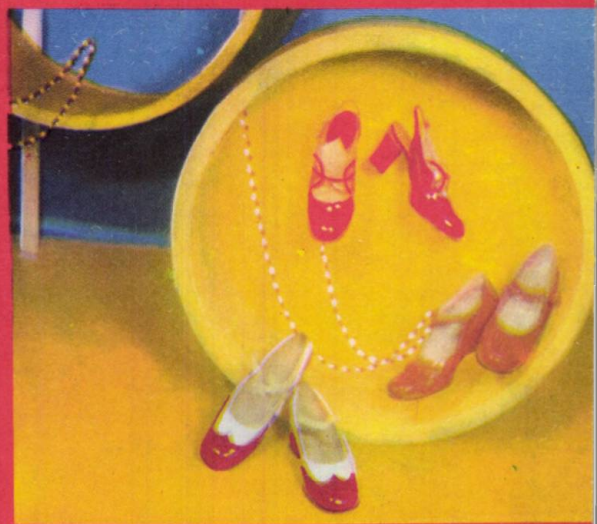
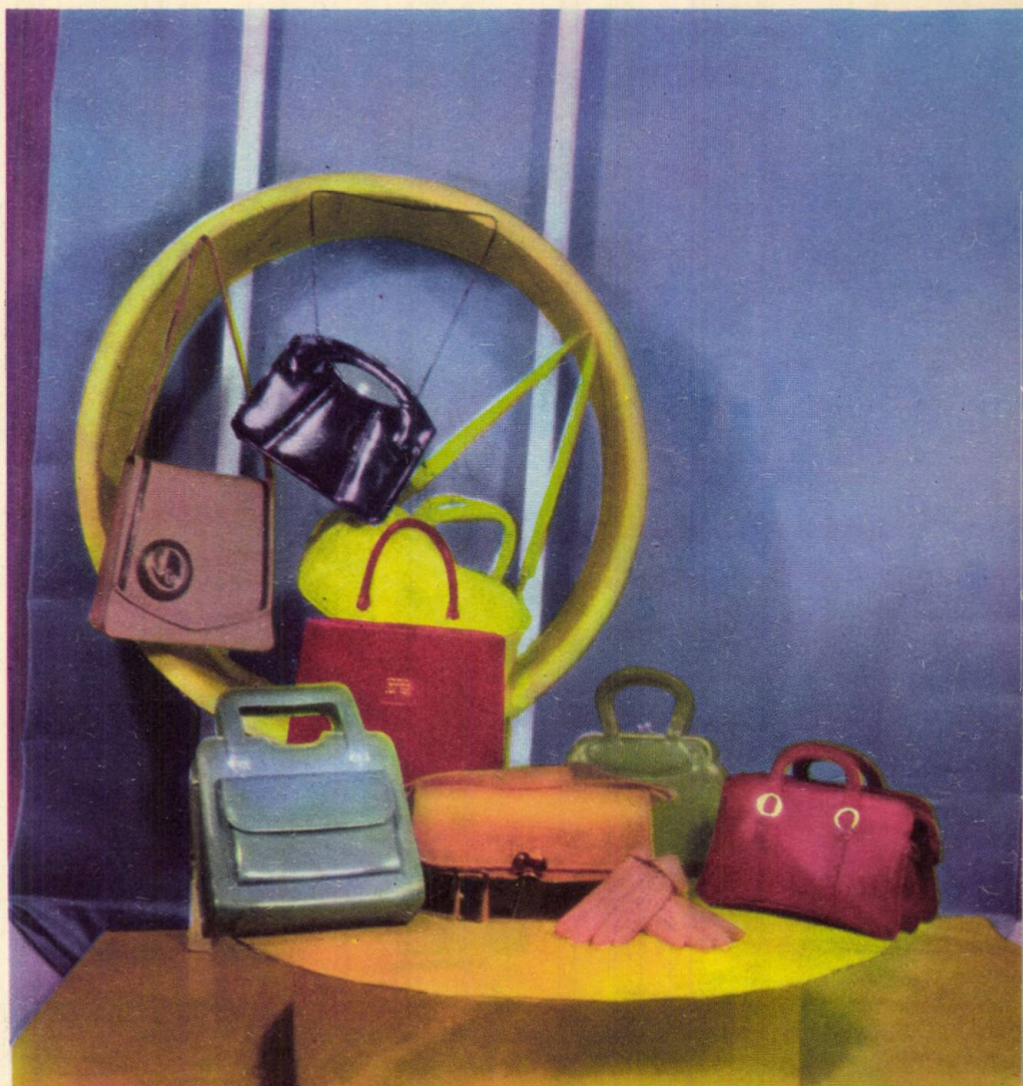
ORICE DAR ATRĂGĂTOR POATE FI UN MĂRȚIȘOR !

Magazinele de specialitate ale comerțului de stat au pus în vânzare un variat sortiment de mărțișoare din lemn pictat cu aplicații de modele naționale, din sticlă și metal. De asemenea vă recomandăm diversele articole de poadoabă, ca de exemplu : broșe, cercei, clipsuri, coliere, mărgelile perlate și co-

lorate, agrafe pentru păr, și brățări, pe care le găsiți într-o mare diversitate de forme și modele, în magazinele noastre, precum și produsele de parfumerie — apă de colonie ROMARTA, Caseta BUCUREȘTI (apă de toaletă și săpun), Caseta EVA (apă de toaletă și deodorant tip spray) și Caseta ADAM.

Iată cîteva articole care pot fi mărțișoare agreabile celor dragi dv. : poșete, genți, cordoane, pantofi, mănuși, eșarfe, baticuri, tricotaje, umbrele. Magazinele comerțului de stat sînt bine aprovizionate cu sortimente bogate care satisfac toate gusturile, toate exigențele.

anchetă
internațională
ROMÂNIA
ÎN CONȘTIINȚA
LUMII

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 9

26 februarie 1976

Congresul
al XXV-lea
al P. C. U. S.

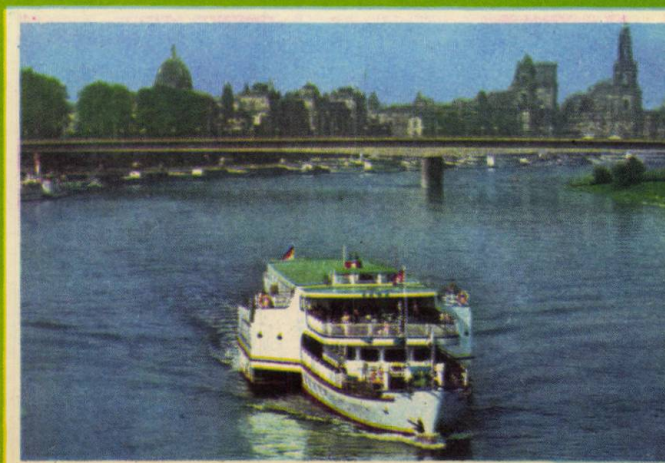

Comitetul de la Geneva
și
exigențele
unei
dezarmări
reale

Ce este
„șarpele monetar”?

documentar
A.S.E.A.N.

Reportaj
pe glob

DRESDA

PRIMIRI LA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Tovarășii Tomio Nishizawa, membru al Prezidiului Permanent al Comitetului Central al Partidului Comunist din Japonia, și Hiroshi Tachiki, membru al C.C. al P.C. din Japonia

Ministrul afacerilor externe și cooperării al Republicii Burundi, Bwakira Melchior

Tovarășul Alvaro Cunhal, secretar general al Partidului Comunist Portughez

LUMEA

Săptăminal de politică externă

9 (644)

26 februarie 1976

ROMÂNIA IN CONȘTIINȚA LUMII 2—4

Congresul al XXV-lea al P.C.U.S. — eveniment de profundă semnificație în viața popoarelor sovietice. 5

INTERVIUL NOSTRU
Ample perspective ale cooperării economice dintre România și țările Americii Latine. Bujor Al-mășan. 8

ARTICOLE, CORRESPONDENȚE
C.E.E. Controverse comunitare. E. Obrea 9
S.U.A. — America Latină. Coordo-
natele „noului dialog”. Anca
Voican. 10
Bonn. Acordurile polono-vest-
germane aprobate în Bundestag.
Vasile Crișu. 11
Londra. Priorități ale „redresă-
rii economice”. Stelian Turlea. 12
Orientul Apropiat. Sondaje și
contacte diplomatice. Crăciun
Ionescu. 13
Comitetul de la Geneva și exi-
gențele unor măsuri reale de
dezarmare. Constantin Ene. 14
Convorbirile intercipriote: runda
a V-a. Corneliu Vlad. 15
Howard Hughes — un precursor
al lui Lockheed 24

REPORTAJ PE GLOB
Dresda. Ștefan Zaides. 16

DOCUMENTAR
A.S.E.A.N. 18
Canada. „Gigantul” din nord-
vest. Tudor Prelipceanu. 19

1000 + 1 20—21

RĂSFUNDEM CITITORILOR
Ce este „șarpele monetar” vest-
european? Ilie Șerbănescu. 22
„Războiul codului” — într-o
nouă fază. 23
Argentina. Proiectul de reformă
constituțională. 23

PUNCTE DE VEDERE
DIN FRESA MONDIALĂ 27—29

PROFIL
Lopo do Nascimento, prim-mi-
nistru al Republicii Populare
Angola. 29

POȘTA REDACȚIEI 30—32

În acest număr :

AMPLE PERSPECTIVE ALE COOPERĂRII ECONOMICE DINTRE ROMÂNIA ȘI ȚĂRILE AMERICII LATINE

CONGRESUL AL XXV-LEA AL P.C.U.S.

Din actualitatea internațională

BONN

Acordurile

polono — vest-germane

„Războiul codului”
— într-o nouă fază

ORIENTUL MIJLOCIU

Sondaje și contacte
diplomatice

Noi

controverse

în Piața comună

Howard Hughes —
un precursor
al lui Lockheed

„Convorbirile avute cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu au fost foarte utile pentru dezvoltarea raporturilor de prietenie şi colaborare dintre cele două partide”

Alvaro Cunhal

secretar general al Partidului Comunist Portughez

— **Tovarăşe secretar general, la încheierea vizitei dv. în ţara noastră, ce impresii ne puteţi împărtăşi despre convorbirile pe care le-aţi avut cu secretarul general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu?**

— Învederele au avut loc în contextul raporturilor de prietenie frăţească ce există între partidele noastre de multă vreme, din timpul cînd Partidul Comunist Portughez lupta în clandestinitate împotriva dictaturii fasciste. Discuţiile purtate cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-au desfăşurat în ambianţa ce corespunde prieteniei şi cooperării dintre partidele noastre. Ele au fost foarte, foarte utile pentru dezvoltarea raporturilor de prietenie şi cooperare dintre cele două partide.

Cu acest prilej, s-a procedat la un foarte larg schimb de informaţii şi de păreri privind activitatea celor două partide, problemele internaţionale, precum şi nu puţine subiecte de interes comun. Se poate spune că s-a manifestat o foarte mare apropiere a punctelor de vedere şi că, prin urmare, există toate condiţiile — ca şi pînă acum de altfel — pentru întărirea raporturilor dintre partidele noastre. A fost o vizită foarte utilă. Discuţiile s-au desfăşurat de o manieră foarte favorabilă. Apreciem că ele constituie o contribuţie la lupta şi activitatea noastră pentru apărarea tinerei democraţii portugheze.

— **În acest context, aţi putea să ne spuneţi câteva cuvinte privind dezvoltarea, în continuare, a raporturilor dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Portughez, dintre poporul român şi poporul portughez, dintre România şi Portugalia?**

— Era o vreme cînd raporturile dintre cele două partide ale noastre constituiau nu numai expresia cea mai ridicată a relaţiilor dintre ţările noastre, ci se poate spune că erau singura formă a raporturilor dintre popoarele noastre, întrucît faşl guvern

fascist nu voia să aibă relaţii cu ţările socialiste, cu România socialistă. Raporturile comerciale, culturale, raporturile între oameni erau foarte dificile. Timpurile au evoluat. Revoluţia portugheză a schimbat situaţia de la noi. Astăzi, relaţiile dintre partidele noastre — expresie minunată a raporturilor dintre oamenii muncii şi popoarele din ţările noastre — constituie o contribuţie foarte pozitivă la dezvoltarea legăturilor dintre cele două ţări, dintre cele două state, dintre noua Portugalia democratică şi România socialistă.

Perspectivile sînt clare şi favorabile. Credem că, după această vizită, după discuţiile pe care le-am avut, raporturile dintre cele două partide se vor dezvolta şi concretiza în iniţiative pe care le-am preconizat de comun acord. În ceea ce priveşte relaţiile dintre popoarele şi ţările noastre, există un foarte mare potenţial de dezvoltare sub toate aspectele: diplomatic, economic, comercial, tehnologic, cultural, precum şi turistic şi sportiv. Există, deci, ample posibilităţi şi credem că, în baza acordurilor semnate de cele două guverne, există cele mai bune premise pentru a dezvolta relaţiile în funcţie de aceste posibilităţi. Noi sîntem foarte încrezători în dezvoltarea relaţiilor dintre partidele, popoarele şi statele noastre.

— **Care sînt aprecierile P. C. Portughez privind evoluţia viitoare a procesului de transformare politică, economică şi socială din Portugalia?**

— Trăim un moment foarte incert şi foarte periculos; există pericolul real al unei recuperări a terenului pierdut de către forţele reacţionare, ale capitalului monopolist şi marilor proprietari agrari care, în prezent, după evenimentele tragice din noiembrie, au avansat, au ocupat poziţii şi săvîrşesc atacuri împotriva cuceririlor revoluţiei, în-deosebi împotriva naţionalizărilor, a controlului muncitoresc şi reformei agrare. Prin ur-

mare, există acest pericol; însă, tocmai de aceea şi avînd în vedere schimbările intervenite în raportul de forţe din ţară, depunem foarte mari eforturi pentru unirea tuturor forţelor democratice, militare şi civile, pentru apărarea libertăţilor noastre şi a celorlalte cuceriri ale revoluţiei, în mod special a naţionalizărilor, reformei agrare şi controlului muncitoresc.

Marea noastră sarcină este, într-adevăr, să apărăm şi să consolidăm aceste cuceriri ale revoluţiei şi, după aceea, să vedem cum putem trece, din nou, la o înaintare a revoluţiei. Acum nu se pune problema de a înainta cu orice preţ, ci trebuie să consolidăm ceea ce am dobîndit. Uneori, trebuie să procedăm la a consolida ceea ce s-a obţinut şi chiar la a da înapoi pentru a putea merge apoi mai departe.

— **Care sînt elementele esenţiale ale programului Partidului Comunist Portughez în legătură cu apropiatele alegeri legislative?**

— În ceea ce priveşte programul, am prezentat cîteva idei esenţiale: apărarea libertăţilor, apărarea cuceririlor revoluţiei. Acestea sînt idei fundamentale.

Noi nu putem concepe posibilitatea de a edifica un regim democratic, dacă nu consolidăm marile cuceriri ale revoluţiei: reforma agrară, naţionalizările şi controlul muncitoresc. Acestea sînt cele trei coordonate esenţiale ale activităţii noastre politice. Pot să vă spun însă că, deşi acum cîteva zile o plenară a C.C. al partidului a definit aspectele imediate ale activităţii noastre în timpul acestor alegeri, totuşi nu a fost încă definită orientarea noastră politică pentru campania electorală.

— **În curînd, veţi avea o conferinţă naţională a partidului care va dezbate această problemă?**

— Exact. La 14 martie, va avea loc o conferinţă naţională a P.C.P., avînd un singur punct la ordinea de zi: discuţii cu privire la alegerile pentru Adunarea legislativă. La această conferinţă se va face o sinteză a discuţiilor care au loc, în prezent, în organizaţiile de partid şi care se vor prelungi pînă la ţinerea conferinţei. Cu certitudine va fi adoptat un document fundamental, o proclamaţie sau un Apel cu privire la alegeri. Este, de asemenea, aproape sigur că tot la această conferinţă naţională vor fi stabilite listele de candidaţi ai P.C. Portughez.

— **Cum apreciaţi incidentele proceselor innoitoare declanşate la 25 aprilie 1974 în Portugalia, asupra afirmării şi întăririi forţelor progresiste, antiimperialiste contemporane la scară internaţională?**

— Este încă foarte greu să se examineze, să se analizeze sub toate aspectele, repercusiunile internaţionale ale revoluţiei portugheze. Este o revoluţie foarte complexă, cu multe incertitudini, cu incidente, cu instabilităţi. Prin urmare, va trebui să mai treacă

ceva timp pentru a putea desprinde învățămintele ce se degajă din revoluția portugheză.

Noi credem, totuși, că anumite aspecte ale revoluției portugheze pot fi reliefate încă de pe acum. Mai întâi, un popor care a îndurat 50 de ani asuprirea fascistă nu pierde nici speranța, nici spiritul de combativitate, nici posibilitatea reală de a schimba situația și de a edifica un viitor nou. Credem, deci, că, prin revoluția sa din aprilie 1974, poporul portughez a arătat că dispune de posibilități reale de a pune în derută regimul asupritor pe care îl urăște și de a înstaura un regim nou, al libertății și independenței. De asemenea, credem că situația din Portugalia, ce constituie un caz aparte, demonstrează că sarcinile de apărare a libertăților trebuie legate de cele privind transformările economice și sociale profunde care oferă maselor nu numai posibilitatea de a-și apăra drepturile, ci și de a edifica o viață nouă.

Noi credem că, întrucât Portugalia fascistă era o bază solidă a imperialismului, cu o existență prelungită la aproape 50 de ani, faptul că într-un stat din Europa capitalistă a avut loc o revoluție cu transformări sociale și economice profunde nu putea să nu aibă repercusiuni foarte mari asupra speranței popoarelor de a proceda la schimbări în situația de pe continentul nostru.

Desigur, există pericole mari. Nu putem uita experiențele altor popoare. Nu excludem complet posibilitatea unei reveniri a forțelor reacționare. Situația cere vigilență și combativitate; sintem însă siguri că vom putea evita o asemenea posibilitate.

Mai există încă un aspect pe care aș dori să-l subliniez — și anume repercusiunea revoluției portugheze asupra luptei popoarelor africane supuse dominației colonialismului

portughez. Cu toate contradicțiile și incertitudinile forțelor revoluționare portugheze implicate în procesul declanșat la 25 aprilie, noi credem că revoluția portugheză, în ansamblul ei, a adus o contribuție pozitivă la cuceririle independenței de către popoarele din fostele colonii portugheze. Ea a pus capăt războaielor coloniale și a inițiat procesul de decolonizare.

În încheiere, Alvaro Cunhal a adăugat :

— Știu bine că cititorii revistei „Lumea”, ca și întregul popor român, urmăresc cu interes evoluția situației din Portugalia. La rîndul nostru, și noi, portughezii, urmărim evenimentele din România, întreaga muncă creatoare a poporului român în edificarea noii societăți socialiste. Prin urmare, vreau să precizez că, dacă românii urmăresc cu interes evenimentele din Portugalia, destinele acestui popor și ale acestei țări, și noi, portughezii, urmărim cu interes succesele și realizările poporului român, modul în care acest popor prieten dezvoltă democrația sa socialistă și construiește o viață nouă, care prefigurează, într-un fel, ceea ce dorim să facem și noi în țara noastră, nu ca un model, nu ca o repetare a soluțiilor, ci ca o aspirație generală la o viață independentă, liberă, lipsită de exploatarea omului de către om.

În încheiere, urez poporului român noi succese și victorii în construirea societății socialiste, nu numai spre binele său, ci și spre binele tuturor popoarelor din lume, spre binele poporului portughez.

**Interviu realizat de
Ion Mușă**

mai ales în lucrările de la Geneva, și putem spune că poziția țării dumneavoastră este interesantă, progresistă. Mă refer la aceasta și din punctul de vedere al eforturilor pentru asigurarea unui sistem internațional mai stabil decât cel actual. În cursul întâlnirilor pe care le-am avut, am constatat că România este preocupată de situația politică din Europa, din lume, formulează idei profunde, acționează...

În continuare, oaspetele a evocat primirea la secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și relațiile dintre cele două partide.

— Primirea la președintele Nicolae Ceaușescu a prilejuit o convorbire deosebit de importantă pe care o consider o dovadă a bunelor relații ale Partidului Muncii din Olanda cu P.C.R. Relațiile pe care le avem cu Partidul Comunist Român sînt foarte pozitive. Am realizat schimburi de delegații, întemeiem legăturile noastre pe respectul mutual, iar dialogul dintre noi continuă. Există o evoluție pozitivă nu numai în privința raporturilor dintre partide. Constatăm cu satisfacție progresele înregistrate în cooperarea pe plan guvernamental. Guvernele noastre au cooperat foarte bine la Geneva, la O.N.U. și în alte foruri internaționale. Intenționăm să dezvoltăm aceste relații.

După aceea, interlocutorul nostru reia ideea pe un plan mai larg :

— Cele două țări ale noastre fac parte din categoria celor mici și mijlocii, însă țările relativ mici pot avea un rol semnificativ și constructiv în relațiile internaționale. Olanda și România au dovedit aceasta în pregătirea conferinței de la Helsinki, în acțiunea pentru o nouă ordine economică internațională, în cadrul Națiunilor Unite. Țările noastre trebuie să utilizeze la maximum posibilitățile de care dispun, inclusiv în cadrul alianțelor din care fac parte, pentru a se putea depăși instabilitatea provenită din existența blocurilor antagoniste.

Discutăm, apoi, despre noua ordine economică internațională :

— Care este actuala ordine ? Una a marilor diferențe dintre țările bogate (printre care se numără și Olanda) și țările sărace, subdezvoltate. În unele țări, produsul național brut pe cap de locuitor atinge, anual, 5 000 dolari, chiar 6 000, în altele coboară pînă la 100 dolari și chiar mai puțin. Este, pentru noi, socialiștii, o situație inacceptabilă. O nouă ordine presupune modificări fundamentale, schimbarea actualiei situații. Bogăția mondială — mă refer la ansamblul resurselor de care dispune umanitatea — trebuie să fie împărțită într-un mod diferit, mai echitabil. Acestea sînt principiile. Este necesar ca activitatea noastră să se ghideze pe aceste principii — și la O.N.U. și în C.E.E., și în raporturile bilaterale. Pe lîngă latura economică, mai există și una politică — strîns legată. Țările „lumii a treia” nu pot dobîndi o reală independență politică fără o independență economică...

„Relațiile pe care le avem cu

Partidul Comunist Român sînt foarte pozitive”

Harry van den Bergh

membru al Prezidiului Partidului Muncii din Olanda, secretar cu probleme internaționale

Pentru Harry van den Bergh, membru al Prezidiului Partidului Muncii din Olanda, secretar cu probleme internaționale, vizita întreprinsă a însemnat o reîntîlnire cu România, — țară ale cărei realități le-a mai cunoscut nemijlocit. Oaspetele olandez a avut amabilitatea să acorde redactorului nostru Eugeniu Obrea un scurt interviu.

La început l-am rugat pe Harry van den Bergh să se refere la impresiile cu care încheie vizita în România.

— Cred, în general, că România are o poziție consolidată pe plan internațional. România a jucat un rol pe care îl apreciez ca foarte important în pregătirea momentului final al Conferinței general-europene de la Helsinki,

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

„Relevăm realismul și forța principiilor călăuzitoare ale politicii externe românești”

Melchior Bwakira

ministru afacerilor externe și cooperării din Republica Burundi

La începutul convorbirii, oaspe-tele s-a referit la primirea sa de către președintele Nicolae Ceaușescu și la evoluția relațiilor româno-burundeze.

— Primirea noastră de către Excelența Sa Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România — a spus Melchior Bwakira — ne-a oferit prilejul de a transmite șefului statului român un sincer și călduros mesaj de prietenie din partea președintelui republicii noastre, general-locotenent Michel Micombero. Cu această ocazie, am avut o amplă convorbire cu președintele Nicolae Ceaușescu, convorbire care s-a referit la relațiile româno-burundeze și în care s-au trecut în revistă toate domeniile cooperării bilaterale. Am abordat, apoi, probleme ale situației internaționale actuale: decolonizarea, situația din Orientul Apropiat, noua ordine economică internațională.

Am remarcat, și cu acest prilej, realismul și forța principiilor călăuzitoare ale politicii externe românești, o politică dedicată rezolvării marilor probleme ale contemporaneității, instaurării păcii în lumea de azi.

În continuare, ministrul burundez al afacerilor externe și cooperării s-a referit la rezultatele lucrărilor celei de a treia sesiuni a Comisiei mixte româno-burundeze:

— În cadrul acestei ultime sesiuni a Comisiei mixte româno-burundeze, am examinat, de o manieră aprofundată, proiectele de cooperare bilaterală, subliniind, în context, stadiul avansat al acestora. Cooperarea româno-burundeză are în vedere domenii ca: agricultura, minele, metalurgia, transporturile, schimburile economice și tehnico-științifice. Rezultatele concrete ale acestei recente sesiuni a Comisiei mixte de cooperare economică și tehnică le constituie semnarea unui protocol și, așa cum spuneam, analiza modalităților de extindere și diversificare a schimburilor comerciale și de întărire a cooperării economice.

În cursul recentelor tratative, s-a evidențiat cu pregnanță voința celor două părți de a obține realizări concrete, de a îndeplini toate cele convenite — ceea ce exprimă, de altfel, convingerea președintelui Nicolae Ceaușescu și a președintelui Michel Micombero.

Abordând, apoi, unele obiective pe plan extern și intern ale țării sale, Melchior Bwakira a declarat:

— Noi respectăm scrupulos principiul potrivit căruia fiecare popor trebuie să adopte regulimul și calea de dezvoltare conforme cu aspirațiile sale. Politica externă burundeză — a subliniat interlocutorul nostru — se bazează pe nealiniere, conferind acestui concept un sens activ. Burundi dorește să opereze cu toate țările lumii, în special cu

cele în curs de dezvoltare, fără a ține seama de apartenența lor la blocuri sau tratate militare. Totodată, credem că, dacă natura nu a repartizat egal bogățiile în lume depinde de efortul nostru, al tuturor, ca țările mai puțin dezvoltate să beneficieze de avantajele creării unei lumi echitabile, drepte. De aceea, milităm activ pentru instituirea unei noi ordini economice internaționale și pentru asigurarea păcii în lume.

„Apreciam experiența poporului român în domeniile dezvoltării”

Soubhi Kahale

ministru Barajului Eufrat din Siria

— Pentru început, vă rugăm să vă referiți la convorbirile avute la București și la rezultatele cu care s-au încheiat.

— Am venit în România pentru a ne reîntîlni cu prietenii români, cu factorii responsabili, experți și ingineri din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, mai ales cu specialiști în domeniul îmbunătățirilor funciare, în vederea redactării finale a unor documente privind proiectele, studiile și investițiile necesare realizării, în cooperare, a unor lucrări de îmbunătățiri funciare pe o suprafață de 27 000 ha în bazinul mijlociu al fluviului Eufrat.

Doresc să exprim recunoștința delegației noastre pentru caldă primire ce ne-a fost rezervată de colegii români în tot timpul vizitei, pentru spiritul de colaborare de care au dat dovadă în cursul tratativelor care s-au încheiat cu rezultate bune.

Documentele semnate deschid drumul spre realizarea acestui important obiectiv economic menit să contribuie la ridicarea nivelului de viață al poporului sirian. De fapt, semnarea documentelor a reprezentat sfîrșitul unei etape și începutul alteia. Pînă acum, am efectuat o muncă de pregătire, de studii și proiectare. De acum înainte, vom lucra pe teren, cu oamenii, cooperarea dintre noi intrînd în faza de execuție.

Avem convingerea că rezultatele bune obținute pînă acum în pregătirea documentelor constituie o garanție pentru succesul lucrărilor pe care le vom realiza împreună. Sintem siguri că spiritul prietenesc care a caracterizat convorbirile noastre se va întări și mai mult în etapa executării lucrărilor, transpunînd, astfel, în fapt înțelegerile convenite de președinții Hafez El-Assad și Nicolae Ceaușescu, directivele și recomandările șefi-

În ce privește obiectivele de ordin intern, în anii care au trecut de la proclamarea independenței, putem spune că am făcut pași însemnați în creșterea nivelului de viață al tuturor concetățenilor și în crearea condițiilor necesare creării unei economii viabile. Desigur, nu trebuie uitat că, pînă în 1966, în Burundi, monarhia n-a abordat frontal problemele țării. Abia după proclamarea republicii de către general-locotenent Michel Micombero s-au adoptat planuri cinci-ale de dezvoltare economică și socială. La ora actuală, prioritățile guvernului nostru sînt reprezentate de agricultură, comunicații, cercetările miniere.

În încheierea convorbirilor, Melchior Bwakira a adresat sincere mulțumiri pentru primirea călduroasă de care a beneficiat delegația burundeză și și-a exprimat convingerea că relațiile româno-burundeze vor cunoaște noi și importanți pași, în beneficiul ambelor țări și popoare.

Convorbire consemnată de
Dumitru Constantin

lor celor două state. La încheierea tratativelor, am avut cîntea de a fi primit de președintele Nicolae Ceaușescu, cu care prilej am exprimat mulțumirile noastre profunde pentru ajutorul pe care România îl acordă Siriei în domeniul industrial, agricol și în alte domenii. Am transmis domnului președinte salutări prietenești din partea președintelui Hafez El-Assad și a guvernului sirian. Am discutat cu președintele Republicii Socialiste România despre rezultatele convorbirilor pe care le-am avut și alte probleme de interes reciproc. Mulțumim președintelui Nicolae Ceaușescu pentru interesul manifestat față de cooperarea dintre România și Siria, referindu-mă, cu precădere, la domeniul agricol.

— Vă aflați pentru a treia oară în România. Care sînt noile dv. impresii?

— Cu ocazia fiecărei vizite în România am încercat sentimente de admirație pentru harnicul popor român care a reușit, în ultimii treizeci de ani, să obțină realizări remarcabile în dezvoltarea economică a țării sale — ceea ce constituie o dovadă a capacității sale creatoare, a conducerii sale înțelepte.

Am vizitat cîteva obiective agricole și industriale, unde am observat o preocupare constantă pentru progres și eficiență, precum și grija pentru asigurarea bunăstării celor ce muncesc. Apreciez, în mod deosebit, experiența poporului român în diferitele domenii ale dezvoltării și nutrim speranța că vom valorifica cît mai mult din această experiență în cadrul cooperării bilaterale, prin contactele și vizitele reciproce.

Interviu realizat de
Horia Horațiu Doboș